

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra zahradní a krajinné architektury

Zámecký park v Opočně
Bakalářská práce

Autor práce: Anna Matoušková
Obor: Krajinářská architektura
Vedoucí práce: Jan Hendrych, Ph.D., ASLA

© 2024 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Zámecký park v Opočně“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Janu Hendrychovi, Ph.D., ASLA za vstřícný přístup a cenné rady při vedení mé práce. Dále bych chtěla poděkovat kastelánovi Mgr. Tomáši Kořínkovi za ochotu při poskytování důležitých podkladových materiálů. Děkuji také zaměstnancům SOA Zámrsk za trpělivost a pomoc s bádáním a zpřístupněním archivních textů.

Velké díky patří také mé rodině a přátelům, kteří mne podporovali při psaní této bakalářské práce.

Zámecký park v Opočně

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá zámeckým parkem ve východočeském městě Opočně a jeho okolím. V rešeršní části byl rozpracován vznik a historický vývoj samotného města, parku a zámeckého komplexu se všemi svými architektonickými prvky. Dále byla také zmíněna legislativa týkající se kulturní památky a jejího okolí.

Zámek Opočno vzniká jako středověké hradiště na skalním ostrohu v podhůří Orlických hor. Areál prošel turbulentním historickým vývojem, kdy se z pouhého hradiště stává gotické knížecí sídlo a vlivem rodu Trčků z Lípy renesanční zámek. Ačkoliv historie přinesla ještě mnoho změn, zámek si ve své podstatě ponechává renesanční podobu. Parku, který zaujímá skalnaté údolí pod zámkem, konečnou podobu přinesl až rod Colloredo, který zde vytvořil anglický krajinářský park. Literární rešerše dále podrobněji zpracovává historii celého komplexu až do dob současnosti. Na základě získaných poznatků byla vypracována navazující analytická a projektová část.

Analytická část se zaměřuje na shromáždění dostatečného množství podkladových materiálů. Zejména pak historických map a leteckých snímků, údajů o přírodních podmínkách, občanské vybavenosti okolí a celkově napomáhá porozumění prostoru řešeného v projektové části.

Poslední částí práce je samotný projekt, který se zabývá prostorem prvního nádvoří zámku Opočno. Návrh předkládá řešení zanedbaného a nevyužitého prostoru s velkým reprezentativním potenciálem. Zpracován byl návrh půdorysu, řez a různá prostorová vyobrazení. Součástí je také návrh nové výsadby rostlinného sortimentu, který výrazným způsobem ovlivňuje charakter místa. Navržena byla také výměna materiálu cestní sítě, jelikož není ve vyhovujícím stavu, nové zpevněné plochy a treláž pro popínavé dřeviny. Technické prvky byly dále rozpracovány ve formě technických výkresů a detailů. Návrh prostoru prvního nádvoří vychází hlavně z historie prostoru, která je obsažena v rešeršní a analytické části, ale zároveň respektuje současné využití a poskytuje tak reprezentativní prostředí pro návštěvníky zámku ale i pro kulturní akce. Materiály a prvky mobiliáře jsou navrženy v souladu s kulturní hodnotou areálu. V závěru projektové části byla zahrnuta ekonomická rozvaha.

Klíčová slova: Opočno, Park, Chateau

The Opočno chateau park

Summary

This bachelor thesis dealt with the chateau park in the Eastern Bohemian town of Opočno and its surroundings. In the research part, the origin and historical development of the town itself, the park, and the chateau complex with all its architectural elements were elaborated. Furthermore, the legislation regarding the cultural monument and its surroundings was also mentioned.

Opočno chateau originated as a medieval fortress on a rock promontory in the foothills of the Orlické mountains. The area has undergone a turbulent historical development, and a mere fortress became a gothic princely residence and then under the influence of Trčkas of Lípa a renaissance chateau. Even though history has brought many changes, the chateau retained its renaissance appearance. The park, which occupies the rocky valley below the chateau, was given its final form by the Colloredo family, who transformed it into an English landscape park. The literary research in greater detail describes the history of the complex up to the present day. Based on the knowledge gained from the research part, the analytical and project part was prepared.

The analytical part focuses on gathering enough background material. In particular, historical maps and aerial photos, data on the natural conditions, amenities of the surrounding area and overall helps to understand the area addressed in the project part.

The last part of the work is the project itself, which deals with the area of the first courtyard of Opočno chateau. The proposal gives a solution to a neglected and unused space with great representative potential. The floor plan, sectional view and various spatial perspectives were designed. The proposal for a new planting of a plant assortment that significantly influences the character of the site is also included. Replacement of the road material, as it is not in a satisfactory condition, paved areas, and a trellis for climbing plants was also suggested. The technical elements were further developed in the form of technical drawings and details. The design of the first courtyard is based mainly on the history of the chateau, which is covered in the research and analytical part, but at the same time respects the current use and provides a representative environment for visitors and cultural events. The materials and furnishing elements are designed according to the cultural value of the site. An economic analysis was included at the end of the project.

Keywords: Opočno, Park, Chateau

Obsah

1. Úvod	10	4.3 Historické podklady	35
2. Cíl práce	11	4.3.1. Historické fotografie řešeného území	35
3. Literární rešerše	12	4.3.2. Historické mapy a letecké snímky	36
3.1 Město Opočno a okolí	13	4.4 Územní plán	38
3.2 Památková péče a legislativa	14	4.5 Památková péče	40
3.2.1 Ochrana historického jádra, kulturní krajiny a další legislativa	14	4.6 Občanská vybavenost	41
3.2.2 Ochrana vodního zdroje	15	4.7 Širší vztahy	41
3.3 Vznik	16	4.8 Přírodní podmínky	42
3.3.1 Počátky zámku Opočno	16	4.3.1 Fauna a flora	42
3.3.2 Vznik zámeckého parku	16	4.3.2 Geologie	42
3.3.3 Zámecká obora	16	4.3.3 Ochrana přírody	42
3.4 Historický vývoj	17	4.9 Inventarizace	43
3.4.1 Renesance a baroko	17	4.10 Plán kácení	43
3.4.1.1 Renesance ve světě	17	4.11 Inženýrské sítě	44
3.4.1.2 Renesance v Čechách	17	5. Projektová část	46
3.4.1.3 Renesanční zahradní umění	17	5.1 Koncepce návrhu	47
3.4.1.4 Obora jako prvek renesanční krajiny	18	5.2 Inspirační fotografie	48
3.4.1.5 Renesanční přestavba zámku a Trčkové z Lípy	18	5.3 Návrh	50
3.4.1.6 Baroko a rod Colloredo	19	3.3.1 Studie	51
3.4.1.7 Zámecká zahrada	20	5.4 Řezopohled A - A´	52
3.4.2 Klasicismus a anglický krajinářský park	21	5.5 Axonometrie	53
3.4.2.1 Klasicismus a empír v architektuře	21	5.6 Vizualizace	54
3.4.2.2 Anglický krajinářský park	21	5.7 Tabulky sortimentu a kvetení	56
3.4.2.3 Klasicistní proměny zámku	22	5.7.2 Fotografie sortimentu - trvalky	58
3.4.2.4 Anglický krajinářský park v Opočně	22	5.7.3 Fotografie sortimentu - cibuloviny	59
3.4.3 20. století	23	5.7.4 Fotografie sortimentu - dřeviny	60
3.5 Současnost	24	5.8 Osazovací plány	61
3.5.1 Zámek Opočno	24	5.9 Mobiliář	66
3.5.2 Kompozice zámeckého parku	24	5.10 Technické výkresy	67
3.5.3 Dřeviny zámeckého parku	24	5.10.1 Řez dlažbou	67
3.5.4 Důležité architektonické a přírodní prvky	25	5.10.2 Řez povrchem z drceného kameniva	67
3.5.4.1 Renesanční letohrádek	25	5.10.3 Rozdíl ve výšce trávníku a cestní sítě kvůli stávajícímu stromu	67
3.5.4.2 Zámecký skleník	26	5.10.4 Treláž z lankové sítě - čelní pohled	68
3.5.4.3 Drobná architektura parku	27	5.10.5 Umístění treláže na budově	68
3.5.4.4 Obora	27	5.10.6 Boční pohled	69
4. Zhodnocení podkladových údajů	30	5.10.7 Detail kovení lanek (Řez B - B´)	69
4.1 Umístění	31	5.10.8 Detail kotvení ocelové tyčoviny (Řez C - C´)	69
4.2 Současný stav	32	5.11 Průvodní zpráva	70
4.2.1 Současný stav řešeného území	33	5.12 Ekonomická rozvaha	73
4.2.2 Fotodokumentace stávajícího stavu	34	6. Diskuse	74
		7. Závěr	76
		8. Seznam literatury a použitých zdrojů	78

1. Úvod

Zámek Opočno a jeho park vyniká svou jedinečností nejen ve Východních Čechách, ale řadí se k jednomu z nejvýznamnějších historických objektů v České republice. Kompozice areálu odráží nejen důležité historické milníky, ale i bohatou historii lidí, kteří se o něj všechna ta léta usilovně starali. Patří k jednomu z nejlepších dokladů renesanční zámecké architektury u nás (Hejna 1962). Park vyniká bohatstvím dřevin a velmi dobře využívá podmínky údolí Zlatého potoka. Kombinací s renesanční architekturou tak vzniká mimořádně vyvážený architektonický celek (Lokvenc & Tesař 1964).

Krajina Opočenska se neustále mění, a ačkoliv změny přinášely v minulosti areálu novou hodnotu, nebyly a ani dnes nejsou všechny úplně pozitivní. Neustálé majetkové spory táhnoucí se již od druhé světové války se na stavu architektury i zeleně nehezky podepsaly. Ačkoliv dominantní opočenský zámek tyčící se majestátně nad údolím Zlatého potoka působí esteticky, okolní porost zeleně je spíše zpustlý. Velké množství exotických dřevin z parku již vymizelo, cestní síť jsou zanedbané a některé z drobných architektonických prvků se téměř rozpadají.

Určité prvky odkazující na rozmanitou historii areálu nalezneme prakticky všude. Jednou z mála výjimek je první nádvoří, které, ačkoliv se jedná o vstupní prostor ze samého centra města, je velmi zanedbané. Stávající úprava je nevyhovující a téměř vůbec neodkazuje na historické proměny místa. Zároveň působí kontrastně k velkolepému druhému nádvoří, které se pyšní zachovalými arkádami. Proto byl tento prostor zvolen jako řešené území v projektové části.

Tato práce se nejprve zabývá historií objektu v kontextu historie evropské architektury a zahradní architektury. Snaží se o porozumění vývoje objektu ve vztahu k jeho stávajícímu stavu. Studie prostoru prvního nádvoří byla vypracována v souladu s historickým kontextem místa, ale také se stávajícími problémy a požadavky na využití nádvoří. Návrh je tedy zaměřen na revitalizaci zanedbaného prostoru a přináší reprezentativní prostředí, které bude lépe využitelné pro návštěvníky.

2. Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce bylo co nejvíce popsat a porozumět historii celého areálu v kontextu české i evropské historie. Snažila jsem se o poskytnutí nejrůznějších podkladových materiálů, které byly důležité pro budoucí revitalizaci vybrané části zámeckého areálu. V projektové části bylo mým cílem znovu zatraktivnit zanedbaný prostor prvního nádvoří a nabídnout případným návštěvníkům reprezentativní místo pro odpočinek, které bude doplňovat samotnou stavbu zámku a celkově vytvářet příjemnější prostředí.

3. Literární řešení

3.1 Město Opočno a okolí

Město Opočno je vzdálené asi 20 kilometrů severovýchodně od Hradce Králové a zhruba 4 kilometry od sousedního města Dobrušky, se kterým má ve své historii, a i v současné době mnoho společného (Ptáček 2008). Obě města se rozkládají v Orlické tabuli a tvoří bránu do nedalekých Orlických hor. Opočno pod Orlickými horami leží v nadmořské výšce cca 292 m n. m, kde zaujalo severní okraj slínovcové kry, která se táhne od samotného města až po obec Čestice u Kostelce nad Orlicí. Tento hřbet odděluje rovinu východočeského Polabí od melodicky zvlněného podhůří Orlických hor. Nejsevernější část hřbetu vytváří hluboký zářez v krajině, takzvané údolí Zlatého potoka (Musil & Svoboda 1998; Kuča 2011).

První zmínku o hradišti (oppidum) Opočen přináší kronikář Kosmas roku 1068. Tehdy se údajně na Dobeníně u Náchoda v prostorách zemské brány sešel zemský sněm k volbám nového pražského biskupa. Většina účastníků nesouhlasila s volbou a odjela ke hradišti Opočen. Zřejmě se tehdy jednalo o opevnění se strážní funkcí při cestě spojující Čechy s Kladskem přes již zmíněnou zemskou bránu. Další zmínka o existenci města pochází z roku 1130 za vlády knížete Soběslava I. (Musil & Svoboda 1998; Ptáček 2008; Kuča 2011). Nejstarší archeologické bádání dokazující lidskou přítomnost na území města však ukazuje až na 13. století (Kuča 2011). Jedna z dalších teorií vzniku města je, že nejstarší Opočno se nacházelo na území dnešních oborů, blíže k obci Přepychy. Bohužel ani tato teorie dnes není přesvědčivě prokázána (Musil & Svoboda 1998; Kuča 2011). Proto předpokládáme, že toto přemyslovské hradiště stálo nad ohybem Zlatého potoka v místech dnešního renesančního zámku (Ptáček 2008).

Na přelomu 13. a 14. století přichází období velké kolonizace, kdy si nejjižnější část hradiště zabírá rod Drslaviců, což jsou zároveň zakladatelé sousedního města Dobrušky (Kuča 2011). Pánové z Dobrušky pak na ostrožně staví gotický hrad, jehož realizace jim zabrala přibližně dvacet let (Ptáček 2008). Nejpozději v polovině 14. století vzniká podél opevnění malé okrouhlé náměstí (původně zvané Malé, dnes Trčkovo) a s ním i malé podhradní městečko (Kuča 2011). Význam městečka byl však výrazně omezen sousední a ekonomicky stabilnější Dobruškou. Nevelké podhradní městečko postupně vyplnilo prostor až po veliký příkop, zřejmě důležitou součást hradní fortifikace.

V roce 1471 udělil Opočnu král Vladislav Jagellonský městský znak, odvozený z erbu pánů Valečovských – tehdejších majitelů. Znak zobrazoval modrý štít, v patě zelené trojvrší, za ním vycházející zlaté slunce a v levém rohu zlatou hvězdu (Ptáček 2008).

V roce 1495 se panství ujímá sousední rod Trčků z Lípy, kteří přestavují gotický hrad na renesanční zámek a rozšiřují opočenské panství na 3 městečka a 47 vesnic. Rod Trčků z Lípy kladl velké nároky na reprezentativnost města. Postupně zřídili zámecký letohrádek se zahradou, míčovnu, velkolepou oboru, kapli Nejsvětější Trojice, jízďárnu, pivovar a farní kostel Nanebevzetí Panny Marie se hřbitovem a farou. Při výstavbě kostela v 17. století bylo vybudováno i nové náměstí, dnes zvané Kupkovo náměstí.

Snahy komponovat okolní krajinu lze pozorovat již v období renesance. Kromě již zmíněné obory byl založen rozsáhlý rybník Broumar a spousty ovocných sadů. V následujících stoletích se město rapidně rozrůstalo. Se zavedením železnice v letech 1874-75 se ještě rychleji rozvíjí průmysl a městská infrastruktura (Ptáček 2008; Kuča 2011). Opočno je dnes prosperujícím menším městem. Dle Českého statistického úřadu (2021) má v dnešní době 3 100 obyvatel a spadá pod obec s rozšířenou působností Dobrušku.

Obr.1: Mapa ČR s vyznačením města Opočna

Obr.2: Historické centrum Opočna, 2013

3.2 Památková péče a legislativa

3.2.1 Ochrana historického jádra, kulturní krajiny a další legislativa

Zámek Opočno, přilehlý park a historická část města Opočna je památkově chráněna Národním památkovým ústavem již od 1.11. 1990. Mezi všechny aktuálně chráněné prvky patří kromě zámku a všech jeho částí například i fara, kostel Nejsvětější trojice, kapucínský klášter s kostelem Narození páně, pivovar nebo několik měšťanských domů ("Památkový katalog" (c) 2015).

Aby mohl být celý zámecký areál dostatečně chráněn, je potřeba jej ošetřit i jako kulturní krajinu. Proto je nutný tzv. krajinný plán, který často bývá zahrnut do dokumentace územního plánování. Takový plán mapuje vývoj krajiny, popisuje její přírodní, kulturně historické a estetické hodnoty a historické souvislosti. Důležitým prvkem tohoto plánu je také dostatečná analýza prostředí a návrh opatření a ochrany území. V zásadě se dodržují základní principy, které znějí takto:

„A) Při jakýchkoliv novodobých zásazích do krajiny je respektováno prostorové uspořádání daného území, panoramatické pohledy, charakter, půdorys a struktura krajinotvorných prvků (sídlní útvary, jednotlivé stavby a prvky drobné architektury, porosty dřevin, aleje a stromořadí, solitérní stromy a jejich skupiny, louky, vodní plochy a toky, cesty, meze, suché zídky atp.).

B) Veškeré zásahy do krajiny, jakými jsou např. drobné terénní úpravy při budování infrastruktury a jiných technických prvků a staveb, výstavba budov a výsadba vegetace, jsou v souladu s charakterem krajiny a původním měřítkem daného území.

C) Veškeré vnější, (případně vnitřní) úpravy staveb, které určují, dotvářejí či doplňují prostředí daného území, odpovídají jeho historickému charakteru a směřují k jeho zachování.

D) Aby nedošlo k znehodnocení, ale naopak ochraně zachovaných prostorových a kompozičních vazeb území, je upřednostňován tradiční způsob obhospodařování pozemků (včetně vodních ploch, toků a staveb) tak, aby nedošlo k náhlým změnám v prostorových kulisách a panoramatických pohledech oproti zachovanému stavu krajiny.

E) Využití daného území odpovídá jeho krajinnému potenciálu, přírodním a kulturně historickým hodnotám.

F) Rehabilitace a recyklace existujících staveb a prvků by měla být upřednostněna před budováním novostaveb a novými doplňky.

G) Krajinné analýzy a studie jsou zpracovány v předstihu a předcházejí novým změnám a stavbám, specifikují a zhodnocují jejich dopad na krajinu a posuzují kapacitu krajiny je pojmout.

H) Celé zájmové území je chápáno jako jediný nedělitelný prostor a jednotlivé jeho prvky jsou mu podřízeny.

I) Při nové výstavbě, dostavbách, výsadbách, dosadbách a podobných změnách je respektován charakter, materiály, detail a tradice, místní porosty a jejich druhové zastoupení.

J) Jakékoliv nevratné terénní, prostorové a stavební úpravy je možné provádět jen na základě podmínek regulativu krajinného plánu a v jeho intencích."

Krajinný plán musí také počítat i s aktuálními potřebami dané lokality, jako je přístupnost,

turismus, vybavení nutnou infrastrukturou apod..

Zákony o ochraně historických zahrad a parků vznikaly již v roce 1958, kdy byl vydán zákon č. 22 o kulturních památkách, který vnímá zmíněné celky jako kulturní památky. Rozsáhlejší systém zákonné ochrany a péče o kulturní krajinu v Čechách vznikl v 80. letech 20. století. Jedním z prvních a nejdůležitějších zákonných ustanovení je Zákon o Státní památkové péči č. 20 z roku 1987, platný dodnes v pozdějších znění (nejnovější znění účinné od 1.1.2024) (Hendrych 2005, c2000).

Dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči:

„(1) Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.

(2) Péče státu o kulturní památky (dále jen „státní památková péče“) zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy, a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů."

Zákon za kulturní památky považuje:

„(1) Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem."

K národním kulturním památkám se zákon vyjadřuje takto:

„(1) Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda České republiky nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky jejich ochrany."

Celé historické jádro města Opočna spolu se zámkem a parkem spadají do památkové zóny ("Památkový katalog" (c) 2015). K jejich ochraně se vyjadřuje již zmíněný zákon č. 20 z roku 1987 o státní památkové péči v kategorii památková zóna, § 6 zákona a spadají sem následující územní typy:

- „1) Oblasti kultivované krajiny s charakteristickou sídlní strukturou*
- 2) Krajinné kompozice a systémy vázané na architektonické soubory*
- 3) Hospodářské feudální celky v zemědělské krajině*
- 4) Kultivační a technické počiny člověka v krajině*
- 5) Kulturně historicky významná území" (Hendrych 2005, c2000).*

Vyhlašování památkových zón podle § 3 vyhlášky Ministerstva kultury č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny:

„K zajištění ochrany částí krajinného celku a historických prostředí, které se sídly, architektonickými soubory, jednotlivými památkovými objekty, strukturou pozemků, komunikacemi, vodními plochami, vodními toky, trvalými porosty a realizovanými kompozičními záměry v krajině vykazují významné kulturní hodnoty, slouží rozhodnutí a opatření orgánů státní památkové péče, jakož i jiných orgánů státní správy podle zvláštních předpisů,1) ve kterých se respektují:

- a) výsledky stavebně historických, urbanistických, archeologických a památkových průzkumů, rozborů a výzkumů území a výsledky rozborů biologické složky území,
- b) výsledky stavebně historických a restaurátorských průzkumů jednotlivých objektů,
- c) hodnoty historického prostředí zóny ve vztahu k využití dotčených objektů, prostorů a částí území a k zachování a obnově historických dřevin,
- d) historický charakter, vzájemné prostorové uspořádání, krajinné dominanty a měřítko jednotlivých objektů, sídelních útvarů a krajiny,
- e) ochrana archeologických nálezů.“

Památková ochrana v České republice se také podřizuje mezinárodním chartám a úmluvám, zejména chartě Benátské z roku 1964 a chartě Florentské z roku 1981. Cílem je zachování nejlépe co největšího počtu památek, které lze považovat za kulturní dědictví, v jejich původním stavu (Hendrych 2005, c2000).

Vybraná část Benátské charty o zachování a restaurování památek a sídel:

„Památky jako nositelé duchovního poselství minulosti představují v současném životě národů živé svědectví jejich staletých tradic. Lidé si stále více uvědomují jednotu všelidských hodnot, a proto považují památky za své společné dědictví. Uznávají svou společnou odpovědnost za jejich zachování a považují za svou povinnost předat je budoucím generacím v plné bohatosti jejich autenticity. Podstatné je, aby principy, jimiž se řídí konzervace a restaurování památek, byly dohodnuty a formulovány na mezinárodní úrovni. Každému národu je přitom ponecháno, aby je aplikoval v rámci své vlastní kultury a svých vlastních tradic. Tím, že tyto principy poprvé zformulovala, přispěla Athénská charta z roku 1931 k rozvoji širokého mezinárodního hnutí, které dostalo konkrétní podobu v národních dokumentech, v aktivitě ICOM a UNESCO a v jím založeném Mezinárodním centru pro studia konzervace a restaurování kulturních statků. Narůstající vědomosti a kritické bádání odhalují problémy, které jsou stále komplexnější a rozmanitější. Nyní, zdá se, nadešla chvíle Athénskou chartu znovu přezkoumat, její principy prohloubit a rozšířit jejich dosah v novém dokumentu.“ (ICOMOS 1964).

Benátská charta zapůsobila také jako impuls pro Mezinárodní výbor pro historické zahrady a historické lokality ICOMOS – IFLA, který na svém zasedání ve Florencii vypracoval zásady, které měly doplňovat zmíněnou chartu. Tak vznikl roku 1981 dokument registrovaný jako charta Florentská (Otruba 2000).

Navazující Florentská charta o historických zahradách (vybraná část) zní:

„Článek 1 „Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jež je z hlediska dějin nebo umění celospolečensky významná. Jako taková je považována za památku.“

Článek 2. „Historická zahrada je architektonická kompozice, jejíž materiál je především rostlinný, tudíž živý a jako takový pomíjivý a obnovitelný. Její vzhled tedy vyplývá ze stálé rovnováhy mezi cyklickou změnou ročních období, rozkvětu a odumírání přírody, z umělecké vůle a důmyslného záměru, jež se snaží ustálit její stav.“

Článek 3. „Jako památka musí být historická zahrada chráněna v duchu Benátské charty. Nicméně jako živá památka spadá pod ochranu podle specifických pravidel, která obsahuje tato charta.“

Článek 4. „Do architektonické kompozice historické zahrady patří:

- její půdorys a různé profily jejího terénu,
- její rostlinná hmota: dřeviny, jejich objem, jejich barevnost, jejich rozmístění, jejich vzájemné poměry
- její stavební či dekorativní prvky,
- její tekoucí i stojaté vody s příslušným zrcadlením.“

Článek 5. „Vyjadřujíc úzké vztahy mezi civilizací a přírodou jako místo blaha, vhodné k meditaci nebo ke snění, nabývá zahrada kosmického smyslu idealizovaného obrazu světa, stává se „rájem“ v etymologickém slova smyslu a současně svědčí o kultuře, o stylu, o příslušné epoše, popřípadě o originalitě jejího tvůrce.“

Článek 6. „Označení „historická zahrada“ náleží stejně tak malým, drobným zahradám jako rozsáhlým tvarovaným nebo krajinářským parkům.“

Článek 7. „Historická zahrada, ať již je či není připojena k budově v kladném případě je jejím neoddelitelným doplňkem nemůže být odtržena od svého vlastního městského nebo venkovského prostředí, a to bez ohledu na to, je-li umělé nebo je-li přírodní.“

Článek 8. „Historická lokalita je určitá část krajiny, připomínající pamětihodnou skutečnost: jde o místo významné historické události, vzniku pověsti nebo hrdinského boje, slavného obrazu atd.“

Článek 9. „Ochrana historických zahrad vyžaduje, aby byly identifikovány a inventarizovány. Vyžaduje diferencované postupy jako údržbu, konzervaci, restaurování. Autenticita historické zahrady se týká stejně tak její koncepce a objemu jejích částí jako její výzdoby nebo výběru vegetace, či nerostů, které ji vytvářejí.“ (ICOMOS 1981).

3.2.2 Ochrana vodního zdroje

V jihovýchodní části opočenského zámeckého parku se dle územního plánu města Opočna nachází vodní zdroj (2020). Patřičnou ochranu vodního zdroje zajišťuje § 30 vodního zákona. Ochrana vodního zdroje chrání jeho vydatnost a brání před kontaminací, tedy vniknutím zdravotně závadných látek do zdrojů podzemních i nadzemních vod využitelných pro zásobování pitnou vodou s průměrným odběrem více než 10 000 m³ za rok.

Ochrana je založena na dvoupásovém principu. I stupeň (pásma) je zřízen jako souvislé území v bezprostřední blízkosti jímacího nebo odběrného zařízení vodního zdroje. II. stupeň se vytyčuje vně I. stupně a nemusí již tvořit souvislé území. Konkrétní rozsah ochrany vodního zdroje stanovuje příslušný vodoprávní úřad (“Ochranná pásma vodních zdrojů” c2008-2023)

3.3 Vznik

3.3.1 Počátky zámku Opočno

Již od počátku našich národních dějin je Opočno zmiňováno v nejrůznějších psaných pramenech. První zmínku přináší Kosmas ve své Kosmově kronice roku 1068. Zde je Opočno popsáno jako pomezí knížecí hrad (označován také jako oppidum), u kterého se údajně shromáždili účastníci tehdejšího sněmu na Dobeníně, kteří nesouhlasili s volbou nového pražského biskupa (Hejna 1962; Ptáček 2008). Díky poloze na opukovém ostrohu získal hrad své původní jméno – Opočeň (Otruba 2007). Je však pravděpodobné, že původ hradu je daleko starší. Jednou z teorií je, že hrad tvořil opěrný bod slavníkovského knížectví ještě před vznikem českého feudálního státu (Hejna 1962). Ani poloha doloženého hradiště není jasně prokázána. S největší pravděpodobností stávalo hradiště na místě dnešního zámku, na ostrohu nad ohybem zlatého potoka. Jinou možností je teorie, že hradiště stávalo o pár kilometrů dál v prostorách dnešní zámecké obory (Musil & Svoboda 1998; Kuča 2011). Hrad nebo spíše hradiště mělo původně zřejmě strážní funkci při obchodní stezce vedoucí z Čech do dnes polského Kladska. Opočno bylo tak posledním obranným prvkem před vstupem stezky do údolí zemské brány (Hejna 1962; Musil & Svoboda 1998).

V pozdějších dobách raného feudalismu význam opočenského hradiště klesá. Mízi i písemné zprávy, ale i tehdy bylo nepochybně klíčovým prvkem při obraně obchodní stezky v období bojů mezi Přemyslovci a polskými knížaty (Hejna 1962). Další písemná zmínka o Opočně pochází z roku 1130, kdy se o hradiště začal starat kníže Soběslav I. (Musil & Svoboda 1998). Na sklonku 13. století či ve století 14. došlo k rozsáhlé přestavbě hradiště na gotický panský hrad. Majetnické vztahy z období přestavby nejsou úplně jasné. Prvním doloženým majitelem gotického hradu byl před rokem 1350 Mutina z Dobrušky. Po něm přebírá hrad Štěpán Sezima z Dobrušky, po něm se na konci 14. století dostává k moci Půta z Častolovic, od kterého byl hrad záhy odkoupen Lichtemburky. V době husitské držel hrad Jan Městecký z Opočna, který nakonec proti husitům bojuje, za což mu bylo v roce 1425 sídlo pobořeno. V následujících letech panství velmi rychle střídalo majitele, až skončilo v rukou Mikuláše Trčky z Lípy, významného stoupence Jiřího z Poděbrad. Trčkové vládli velké části severovýchodních Čech a s jejich nástupem začal rozkvět opočenského panství. Již nástupce Mikuláše Trčky Zdeněk začal s opravami gotického sídla, byl to však až Vilém Trčka, který započal velkolepou renesanční přestavbu roku 1560 (Hejna 1962). Jedním z mála pozůstatků gotiky v dnešní podobě zámku zůstala údajně masivní studniční věž ve východním svahu (Musil & Svoboda 1998).

3.3.2 Vznik zámeckého parku

Prvním zásahem člověka do porostu, který obklopoval skalnatý ostroh bylo zřejmě odlesnění svahů pod vybudovaným hradištěm a později gotickým hradem (Lokvenc & Tesař 1964). Zámecká zahrada vzniká společně s výstavbou renesančního zámku Vilémem Trčkou z Lípy v letech 1560–69. Vzhledem k nedostatku prostoru na skalnatém výběžku je zahrada umístěna od zámku o pár set metrů dál. Propojena je dlouhou zastřešenou chodbou, která se táhne od zámku přes zámecký kostel až k dnešnímu renesančnímu letohrádku, který zde roku 1602 nechal vybudovat nástupce Viléma – Jan Rudolf Trčka. Zahrada byla budována jako

renesanční, později barokní. V rovinatém charakteru místa se dobře uplatnil typický pravidelně řešený parter. Zahradu ohraničuje současně budovaná míčovna, později také zámecký skleník a obora (Pacáková-Hošťálková 2004).

3.3.3 Zámecká obora

Zámecká obora vzniká ve stejném období společně s parkem. Původně zasahovala až ke stěnám samotného zámku. Mimo jelenů a daňků zde byl chován celoročně i panský dobytek – převážně koně a volí (Pražák 2000). Obora využívala skalnatých srázů Zlatého potoka na protější straně zámku. Měla být ohrazená tesy a pobitá šindelem na zděných pilířích a její rozloha tehdy činila přibližně 1120 hektarů. Kolem roku 1615 nařídila vrchnost oboru přepažit plotem, místy kamennou zdí (Tuma 2018). Zřídili tak dvojici velkolepých obor – tzv. staré údolí pod zámkem a západně od něho a pak oboru novou (Musil & Svoboda 1998). Část s názvem nová obora byla osazena převážně jeleny, daňky a kozami bezoárovými, jejich chov nebyl však příliš úspěšný. Stará obora byla postupně zvětšována například o pastviny a louky u vsi Mokré. Později se postupně přeměnila na bažantnici a někdy v druhé polovině 18. století úplně zanikla. Zůstala pouze Nová obora, která se postupem času rozšiřovala směrem k obci Přepychy, čímž získala rozlohu cca 230 hektarů.

Během 18. století se Opočno proslavilo díky obrovským honům, dokonce v roce 1750 panství hostilo císaře Františka I. Štěpána Lotrinského. Zánikem staré obory vznikl prostor pro rozšíření parku a novou parkovou úpravu 19. století (Tuma 2018). Park pak od obory odděloval pouze terénní zlom, který na nejvyšších místech nebyl oplocen (Pacáková-Hošťálková 2004). Pro pohledové propojení zámeckého areálu s oborou byl vytvořen široký lesní průsek, který se zachoval do dnes (Tuma 2018). Takovéto průseky, rozvolněné porosty a otevřené prostory, ačkoli plní v některých případech i estetickou funkci, jsou pro lov v oborách nepostradatelnými (Hendrych 2015).

Obr.3: Studniční věž, nedatováno

3.4 Historický vývoj

3.4.1 Renesance a baroko

3.4.1.1 Renesance ve světě

Renesance jako taková vzniká v Itálii. Samotné slovo pochází z francouzského slova *renaître*, které v překladu znamená znovuzrození (Thuckerman 1897). Renesance usiluje o zpětné uvedení antiky do života. Snaží se pomocí antické architektury vyjádřit velikost, moc a sílu (Vlček 2006). Právě proto se architektura často obracela právě k antickému Římu či se inspirovala starověkým Řeckem (Hunt 2012). Vývoj renesance se liší podle kulturních oborů, které zkoumáme. Zároveň je i časová osa poněkud odlišná mezi mateřskou Itálií a zaalpskými zeměmi, kde se vývoj přirozeně opožďoval. Podle nejrozšířenějšího členění můžeme renesanci rozdělit na ranou renesanci, která se pohybuje zhruba v letech 1420–1500 a spadá do ní práce například Filippa Brunelleschiho nebo Leona Battisty Albertiho. Vrcholná renesance je vymežována lety 1500–1550. V této době tvořil hlavně Donato Bramante a na přelomu s pozdní renesancí třeba Michelangelo. Pozdní renesance spadá do období cca 1550–80 a přechází plynule v manýrismus a později v nejrannější baroko (Vlček 2006). Renesanční architektura se mění také v závislosti na konkrétní zemi či oblasti. Jiný vzhled najdeme v mateřské Itálii, jiný v manýrismem ovlivněné Francii a lišit se bude i architektura například v Německu nebo ve Skandinávii (Curl 2006).

Zásluhou Itálie do chází k významné proměně staveb. Převažující vertikálnost středověku začíná pomalu nahrazovat horizontální členění. V rozdělení ploch a rozložení oken se objevuje souměrnost a nová hambalková soustava střech přináší nižší krovy. Vzhled dvorů významně ovlivnily arkády, jak sloupové, tak i pilířové. Stavby bývaly také doplňovány náročnými mřížemi, ozdobnými chrličy, okapy, a vodní armaturou rozvádějící vodu do kašen (Muchka 2001). Dalšími prvky renesanční architektury jsou bezesporu rozličné omítky budov. Z omítek byly často vytahovány dekorativní prvky nebo byly specificky povrchově upraveny. Na vnějších fasádách se objevuje sgrafito v různých formách. Dále se používaly speciální malby s iluzemi sochařských děl nebo umělé mramory (Vlček 2006). Významnou proměnou prochází také interiéry. A to převážně pomocí kleneb, obložení stěn a zdobení stropů (Muchka 2001). Existuje velké množství různých druhů kleneb používaných v období renesance, vrcholnou klenební technikou své doby se však stává kopule (Vlček 2006).

3.4.1.2 Renesance v Čechách

Do českých zemí renesance pronikala nejprve skrz Moravu, na což měla vliv již vláda Jiřího z Poděbrad. Když v roce 1466 papež Pavel II. vyhlásil proti českému králi křížovou výpravu, využil toho uherský Matyáš Korvín, který vpadl na Moravu a našel spojence v místní šlechtě. Po zvolení Vladislava II. českým králem došlo k dohodě tzv. Brněnskému příměří, tedy k připojení markrabství moravského k Uhrám. Již tehdy začaly na Moravu proudit uherské (italské) renesanční poměry. Pro přijetí nového slohu bylo však ještě větším impulzem zvolení Vladislava II. Jagellonského i králem uherským a jeho přesídlení do Budína. Vladislav však zájem o Čechy neztratil a zasloužil se o renesanční přestavbu Pražského hradu (Šamánková 1961; Vlček 2006).

3.4.1.3 Renesanční zahradní umění

Zahradní umění se v renesanci výrazně proměňuje. Dříve uzavřené obezděné prostory se stávají více otevřenými a korespondují s okolní krajinou. Zahrada je pevně napojena na architekturu a architektura na zahradu. Dalo by se říct, že se stává tzv. pátou fasádou stavby, k níž se váže. Zahradní úpravy bývají pravidelně založené, geometricky dělené, často podle hlavní symetrické osy. Toto rozložení má symboliku harmonie, vyváženosti a krásy (Hendrych 2011). Architekti zahrad přišli se čtyřmi základními principy, které ovlivňují zahradní umění dodnes. Jsou jimi již zmíněná symetrie, sochařské umění v zahradě, voda a balanc mezi umělými a přírodními prvky (Campbell 2016). Cestní sítě vytvářely pravidelný rastr a místa mezi nimi byla vyplněna náročnými geometrickými vzory z bylin a zimostrázů. Rostliny se tvarovaly pravidelným řezem, stromy byly stříhány do geometrických tvarů a sázeny v přesných řadách nebo také podle schématu čísla 5 na hrací kostce (*qiuncunx*). Nejmenší jednotkou pravidelného uspořádání bývá čtverec (Kalusok 2004). Zájem šlechty o rytířství, dvořanství, staré mýty a legendy se projevuje v pojetí některých renesančních zahrad a krajiny jako zemského ráje či třeba bájně zahrady Hesperidek se zlatými jablky (Hendrych & Vacek 2021).

Renesance také klade důraz na hledání dokonalých forem objektů v přírodě ve vztahu k lidskému měřítku (Hendrych 2011). Snaží se o vytvoření dokonalé člověkem upravované přírody (Rees 1993). Podíl lidské činnosti v krajině byl zvýrazňován pravidelnými výsadbami, řadami stromů, alejemi propojujícími vily a sídla se zahradami a krajinou, vinicemi, oborami a s hospodářskými dvory (Hendrych 2011). Stinné stromové aleje ze stálezelených dřevin se staly mottem zahrad renesance hlavně v okolí Florencie a Říma. Takto doprovázeny byly nejen všechny důležité silnice kolem Říma, ale i drobné cesty mezi vinicemi a sady (Hendrych 2015).

Italské vily a jejich architekti hráli významnou roli ve formování renesančního zahradního umění. Často bývají zasazeny do krajiny ideálně na výše položené místo, aby mohl mít majitel dostatečný přehled o celém pozemku. Výhledy uspořádané po celém obvodu vily fungují jako série krajinných maleb uspořádaných v pravidelných intervalech (Adams 1991). Renesanční vila by dle Leona Battisty Albertiho a jeho Deseti knih o architektuře (*De re aedificatoria libri X*) měla být umístěna mezi květnatými loukami a průzračnými prameny, což symbolizuje antické *locus amoenus* (líbezná místa), které již tehdy představovalo protipól života ve městě (Kalusok 2004). Alberti také doporučoval, aby osa zahrady byla protažena až za samou hranici pozemku (Campbell 2016). Centrem zahradní architektury byla nejprve Florencie Medicejských, kde vnikly také četné vily s rozsáhlými zahradami, z nichž některé zobrazují typický příklad raných renesančních zahrad. Už podle Albertiho by zahrada měla být sjednocena s domem pomocí lodžii a teras (Kalusok 2004). Mezi další nové prvky zahrad patří například pergoly s mramorovými sloupy popnuté révou nebo tajemné grotty (Berrall 1978; Kalusok 2004). Grotty neboli uměle vytvořené kamenné stěny nebo jeskyně často oplývaly mytologickými motivy starého Řecka a Říma. Nejčastěji zobrazovaly motivy vodních bohů, nereidek, Tritonů a například delfinů (Thacker 1985). Italské zahrady často obsahovaly také množství pramenů a vodních prvků pro přísun čerstvé vody. Některé zahrady využívaly akvaduktů nebo dokonce sochařského umění ve spojení s vodním stříkem (Campbell 2016).

Dalším typickým ozdobným prvkem byly nejrůznější objekty vytvarované řezem z vavřínu, jalovců a citroníků. Dobrým příkladem renesanční zahrady je vila Medici di Castello, která dokládá, že typicky se zahradní prostor skládal ze tří částí: lesnaté části (*bosco* nebo

barco), která mohla fungovat jako obora nebo čistě jako divoký porost domácích dřevin, dále z květnaté nebo z bylinkové zahrady (*hortus* nebo *orto*) a v neposlední řadě z ovocné a zelinářské zahrady. Dále od domu bývala umístěna soukromá zahrada (*giardino segreto*), která byla určena převážně pro osobní využití vlastníka (Kalusok 2004). Postupem času vznikaly i drobnější verze lesnatých porostů a obor (*boschetto*). Někdy bývaly zastoupeny i pouze jedním mohutným stromem. Menší specializované obůrky pak dostaly název *barchetto* (Hendrych & Vacek 2021).

Jak již bylo zmíněno, typickým renesančním prvkem v zahradě byly komplikované geometrické záhony s květinami. Tento fakt souvisí s objevením nových zemí a kontinentů a narůstajícím počtem badatelských a obchodních cest do vzdálených zemí. A také se vznikem nového koníčku zámožných majitelů zahrad – sbíráním exotických a vzácných rostlin. V období renesance získala Evropa za pouhých 100 let tolik nových rostlin jako za předchozích 2000 let (Kalusok 2004). Mezi nově dovezené rostliny z tzv. Nového světa patřily především: aksamitníky (*Tagetes erecta*), povijnice (*Ipomoea tricolor*) (Samson 2012), agáve (*Agave americana*) a také modřenec (*Muscari macrocarpum*) (Hobhouse 2004). Častěji se u nás vysazovaly rostliny zdomácnělé již od křížových výprav, kterými jsou: lilie, růže, kosatce nebo karafiáty a také třeba levandule nebo bylinky jako například tymián, máta, majoránka nebo yzop (Cowell 1978; Kalusok 2004). Dále i v této době nově dovážené hyacinty, sasanky, pryskyřníky, a hlavně tulipány (Kalusok 2004). Tehdy v Evropě nové a atraktivní tulipány se čím dál více stávaly populárními mezi vyšší vrstvou, možná také díky tomu, že byly pro nižší vrstvy hůře dostupné a působily tak více honosně (Samson 2012).

V dnešní době je již spousta renesančních zahrad zaniklých, nebo zbývají jen náznaky původní kompozice. Dělo se tak v důsledku změny doby a trendů v zahradní architektuře. Spousta pravidelných zahrad tak bylo přeměněno například na organický krajinářský park. Ty, které nám zbývají nebo se podařila jejich rekonstrukce, dnes ukazují velkou část historie a můžeme díky nim sledovat vývoj zahradního umění ve světě i u nás (Hobhouse & Galletti ©1998). Důležitost renesančního zahradního umění ukazuje fakt, že například právě samotné italské renesanční zahrady nebo jimi ovlivněné francouzské zahrady poskytují základ veškerému modernímu evropskému zahradnímu designu (Mason 1961).

3.4.1.4 Obora jako prvek renesanční krajiny

Obory mají kořeny až do starověku jako lovecké parky. Nesmíme zapomínat, že však také tvořily výrazný prvek renesanční krajiny. Široké majetkové poměry šlechty, oblíbenost lovecké zábavy a zužující se životní prostor velké zvěře vedl k vzniku velkolepých obor, které se tak i u nás staly trvalou součástí šlechtických sídel a okolní krajiny. Obory hrají také roli ve vývoji ochrany zvěře. Postupem času bylo nutné organizovaný lov regulovat panskými nařízeními a opatřeními. Například usnesení Českého sněmu z roku 1573 kromě ostatních opatření obsahuje i právě nařízení o ochraně a péči o zvěř, což lze považovat za počátek myslivosti u nás. Skutečný zlatý věk obor u nás nastává až v období baroka. Od 17. století se krajina zničená válkou postupně mění na krajinu detailně lesohospodářsky, sídelně i zemědělsky utvářenou. Mnohé obory tak v období baroka vytvářely esteticky vysoce hodnotné přírodní prostředí s harmonickými celky porostů, luk a mysliveckých zařízení či loveckých zámečků (Tuma 2018).

3.4.1.5 Renesanční přestavba zámku a Trčkové z Lípy

Nejen že rod Trčků z Lípy započal renesanční přestavbu zámku, za jejich vlády se opočenské panství stalo jedním z největších v Čechách. Vzhledem k tomu, že Trčkové patřili k nejbohatším a nejvíce politicky aktivním šlechticům své doby, nedělalo jim problém skupovat majetky okolní drobné šlechty a rozšiřovat tak svoje panství. Renesanční novostavba zámku částečně respektovala pravoúhlou dispozici hradu, zejména pak jeho nádvoří. Značná pozornost byla věnována hlavně jižnímu paláci. Z nejstarších vyobrazení areálu je zřejmé, že se jednalo nejprve pouze o velmi širokou patrovou stavbu se dvěma souběžnými střechami. Palác měl mírně zalomené jižní průčelí a byl doplněn nárožními věžičkami či arkýři. Nejznámější renesanční prvek opočenského zámku – arkádové nádvoří přinesl až Vilém Trčka (Musil & Svoboda 1998). Nejspíše ho inspirovala návštěva italského Janova, kde údajně zatoužil napodobit stavby, životní styl a všechno, co zde nově poznal (Hejna 1962). Arkádové chodby jsou provedeny z tesaného pískovce. Na severu mají 5 polí, na západní straně dnes 11, původně jich však bylo pouze 10. Jsou nesený v obou podlažích toskánskými sloupy, ve 2. patře ve zdvojeném rytmu a spočívají na pilířích balustrového zábradlí. Použití zdvojeného rytmu v 2. patře spolu se štíhlými sloupy v přízemí můžeme považovat za jedno z nejstarších u nás a zároveň spojuje Opočno s jihomoravskými arkádovými zámky (Musil & Svoboda 1998). Arkádový systém můžeme nalézt i v dalších východočeských zámcích, jako je Litomyšl, Moravská Třebová anebo i u méně honosných staveb jako například v Rokytnici v Orlických horách, Chocni nebo v Příbyslavi (Pražák 2000). Mezi další typicky renesanční úpravy patří například sgrafito, které vyplňovalo prostory mezi okny, nástřešní hodinová věžička nebo sled pravoúhlých portálů s přímými římsami. Z obytných místností se v renesanční podobě dochovaly bohužel pouze dvě (Musil & Svoboda 1998). Součástí přestavby se stala také výstavba míčovny a renesančního letohrádku v zámecké zahradě (Životská 1992). Renesanční přestavba zámku končí se smrtí Viléma roku 1569 (Hejna 1962).

Po smrti Viléma se panství krátce ujali Žerotínové, ale brzy se opět navrátilo Trčkům. Počátkem 17. století zámek držel Jan Rudolf Trčka, který díky přestupu na katolickou víru a díky své ženě Marii Magdaleně pocházející z rodu Lobkoviců, unikl persekucím doby pobělohorské. Marie Magdaléna oplývala nevídaných diplomatických a obchodních znalostí, proto společně s Janem Rudolfem podstatně rozšířili své panství. Roku 1628 dokonce Trčkové povýšili do hraběcího stavu. Ve stejném roce zachvátily však Opočno rozsáhlé bouře poddaných proti krutým sociálním poměrům a rekatolizaci. Povstání bylo s pomocí císařské armády potlačeno a vznikla tak jedna z nejznámějších pověstí opočenského zámku – O zlé Mandě (Hejna 1962; Životská 1992).

Jan Rudolf byl blízkým přítelem Adama mladšího z Valdštejna, strýce Albrechta z Valdštejna. Možná i díky tomu se Rudolfův syn Adam Erdmann dostal do nejbližšího kruhu právě Albrechta z Valdštejna a sňatkem s Marií Harrachovou se stal dokonce jeho švagrem. Bohužel v důsledku Albrechtovy zrady byl Adam Erdmann spolu s ním roku 1634 zavražděn v Chebu. Tím vymírá rod Trčků po meči a veškerý majetek rodu byl postupem času na příkaz císaře zkonfiskován. Panství se tak dostalo do rukou italského rodu Colloredo – Wallesee, který ho údajně odkoupil za pouhých 51 456 rýnských zlatých (Životská 1992).

3.4.1.6 Baroko a rod Colloredo

Obr.4: Kresba zámku, nedatováno

Obr.5: Fotografie zámku z vyhlídky, 1947

Novým majitelem opočenského panství se tedy stává Rudolf Colloredo a jeho bratr Jeroným. Jako stoupence Habsburků je více než péče o zámek zprvu zaměstnávala služba na vídeňském dvoře, a proto se stavební vývoj zámku minimalizoval na drobné barokní úpravy (Hejna 1962). Jeroným Colloredo umírá v roce 1638 a Rudolf zůstává jediným majitelem zámku. Za jeho vlády však zámek dvakrát dobyli Švédové nejprve v letech 1639 a poté 1645. Po Rudolfově smrti se panství ujímá jeho synovec Ludvík Colloredo (Musil & Svoboda 1998). V Českých zemích probíhá v té době stále tvrdá rekatolizace a Opočensko se jeví jako zvláště kacířská oblast (Životská 1992). Bohužel se italsí šlechtici chovali k lidu stejně, ne-li tvrději než „zlá Manda“, což spolu s dvěma lety neúrody a bídy způsobilo velké nepokoje nejen v opočenském panství. Proti nepokojům bylo nakonec nuceno vytáhnout všechno vojsko ležící v Čechách. Selské nepokoje skončily až porážkou sedláků u Chlumce, Nového Bydžova nebo Trutnova. Poté následovalo stíhání účastníků. Vzpoury z roku 1628 a 1775 patří k nejvýznamnějším na území Čech, a ačkoliv neskončily úspěšně, jsou cenné jako mezníky na cestě k odstranění feudalismu. Úloha, kterou v nich sehráli Opočenští, staví tak Opočno na přední místo v dějinách bojů a vzpour v Čechách (Hejna 1962).

Po Ludvíkově smrti převzal Jeroným Colloredo, který se zasloužil o dokončení barokní přestavby některých částí zámku (Musil & Svoboda 1998). Bohužel na konci 17. století stavbu poničil velký požár. Při opravě pak došlo k významné změně celé dispozice zámku. Zahradní strana jižního paláce, kde nebyly arkády, se více otevřela do volné přírody. Jednopatrový spojovací trakt byl zbořen a na jeho místě vnikly již barokní rizality, obsahující kapli a nové schodiště. Mezi další barokně upravené prvky patří například druhé arkádové patro s vodorovným kládím, v jehož vlysu nalezneme triglyfy a místo kleneb má dřevěný strop (Šamánková 1961). Sgrafitové omítky byly nahrazeny téměř hladkými, v přízemí s rustikou, v patrech s ostře barevnými rámcí (Musil & Svoboda 1998). Podle červené barvy fasády se zámku začalo přezdívat „červený Opočen“ a tento název se udržel ještě dlouho poté (Životská 1992). Baroko proniká i do interiéru zámku jako množství portálů tzv. s ušima nebo jako štuková výzdoba fabionových stropů. Počátkem 18. století působil v Opočně Nicolau Rossi jako stavitel, jeho podíl na přestavbě tak nelze vyloučit. Zároveň je kolem roku 1710 doložen pobyt Giovanna Battisty Alliprandiho, který se nejspíš podílel na výstavbě kaple sv. Anny v jihovýchodním křídle (Musil & Svoboda 1998).

Po Jeronýmovi se panství ujímá Rudolf Colloredo, který zastával úřad místokancléře uherské říše. Postupem času se k moci dostává Rudolfův syn František Gundakar Colloredo, který stejně jako jeho předchůdci zastával vysoké funkce na vídeňském dvoře. František se oženil s Marií Isabelou z Mansfeldu, díky které bylo jejich rodové jméno rozšířeno na Colloredo – Mansfeld. V roce 1763 jim byl udělen také titul říšských hrabat (Životská 1992).

Opočno sehrálo důležitou roli také v politickém dění Evropy. Za vlády Rudolfa Josefa II. Colloredo – Mansfelda se na zámku konala diplomatická jednání protinapoleonské koalice. Jednání se účastnily dnes známé historické osobnosti jako rakouský kancléř Metternich nebo ruský car Alexandr I.. Rod Colloredo – Mansfeld pak dále pokračoval ve správě panství až do 20. století (Hejna 1962).

3.4.1.7 Zámecká zahrada

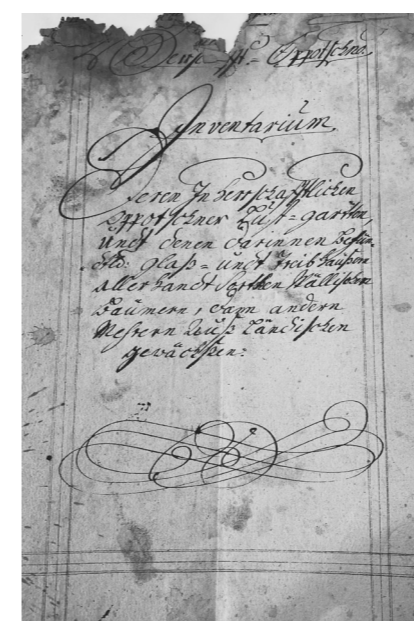
S výstavbou letohrádku se proměňovala nově založená zahrada i okolí zámku. Odlesněné svahy pod zámek pomalu ztrácely svůj obranný význam. Avšak ještě kolem roku 1730 jsou zakreslovány pouze jako holé. V údolí se nacházelo šest malých rybníčků a dva větší rybníky, zřejmě pro chov ryb a jako zásoba vody pro zámek. Postupně se na plánech zámeckého areálu objevují zákresy jednotlivých stromů. Dokonce se objevují i záznamy o aleji vrb v louce v údolí (Lokvenc & Tesař 1964). Na plošině před letohrádkem vznikla zámecká zahrada, jak již je zmíněno výše. Podle trendu tehdejší doby se postupně měnila z renesanční na barokní (Pacáková-Hošťálková 2004). O barokní přestavbu se zasloužil stejně jako u zámku samotného kníže Jeroným (Životská 1992).

Nacházela se zde malá nekrytá jezdecká dráha, okrasná část a část, která sloužila jako ovocná zahrada. Například v roce 1740 zde pěstovali 62 meruněk, 47 broskví, 32 višní a 18 mišpulí. V roce 1749 se stav zvýšil dokonce až na 400 kusů, z toho většinu tvořily jabloně a hrušně, které se zde i předpěstovávali pro rozlehlé sady celého panství (Lokvenc & Tesař 1964). Poblíž letohrádku se údajně nacházela také bylinná zahrada ohrazená zdí (Buroň & Slavík 2011). Součástí zahrady byla v období baroka i oranžerie a později dostavený skleník. Už z roku 1740 se dochovaly zprávy o pěstování cizokrajných a subtropických rostlin (Životská 1992). Už od 17. století bylo zvykem zámožných panských sídel v cizině pěstovat v oranžeriích citrusy a ananasy. Ve století 18. se tato tradice donesla až k nám a Opočno samozřejmě nesmělo být pozadu (Lokvenc & Tesař 1964). Rod Colloredo si vedl podrobné zápisy a soupisy pěstovaných exotických druhů v oranžerii/skleníku, ale i soupisy ovocných dřevin v panském sadu nebo na území celého panství anebo záznamy o alejích a jejich výnosech v případě, že byly ovocné. O tom svědčí množství archivních dokumentů uložených v SOA Zámorsk hlavně z let 1730–33, 1738, 1740, 1745–50, 1772, 1792 a 1846–1853. Pro okrasné účely byly pěstovány ve skleníku také kakaovníky, aloe, fikusy, kaktusy, palmy, olivy, oleandry, myrta, gloriózy, kolokázie a jiné druhy (Lokvenc & Tesař 1964).

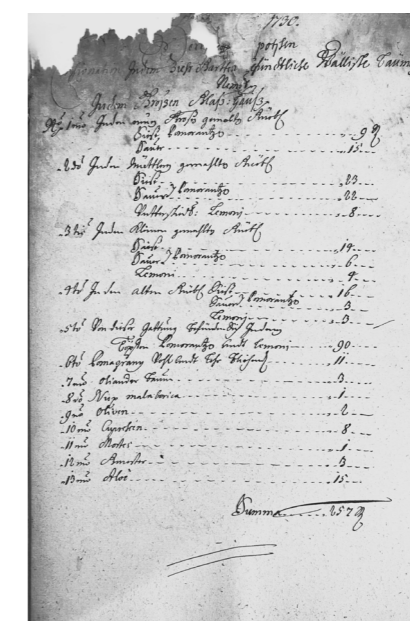
Po prozkoumání veškerých výše zmíněných archiválií zjistíme následující informace. Výnos ovocných stromů byl zaznamenáván až do 19. století, a to celkem ve 14 obcích, mezi které patří například nedaleké Přepychy, Ledce, Skalka, Trnov nebo dnes již dobrušské Pulice. Zapisovány byly hlavně nejběžněji pěstované ovocné stromy, jako jsou jabloně (Apfel), hrušně (Birne), třešně (Kirchen), švestky (Zwetsche), ořechy (Nüsse) a višně (zde uváděny jako Weichsel) a samozřejmě jejich počty. Například v Inventáři ovocných stromů na panství Opočno z roku 1846 bylo v okolí obce Přepychy evidováno na 412 jabloní. Ale o rok později pak pouze 390 kusů. Všechny tyto dokumenty jsou psané ručně v německém jazyce a můžeme v nich pozorovat opravdu detailní zájem Colloredo – Mansfeldů o stav ovocných dřevin na Opočenském panství.

Obr.6: Plán zámeckého parku Opočno, 1809

Obr.7,8: Soupisy exotických rostlin v panských sklenících, 1740

Oranžerie	Základní údaje				Výnos
	Číslo	Velikost	Stav	Užití	
1. Lusthof	100	100	100	100	100
2. Pöppel	100	100	100	100	100
3. Letha	100	100	100	100	100
4. Lohnow	100	100	100	100	100
5. Poschow	100	100	100	100	100
6. Gostrow	100	100	100	100	100
7. Leditz	100	100	100	100	100
8. Sebnitz	100	100	100	100	100
9. Zarbitz	100	100	100	100	100
10. Pulitz	100	100	100	100	100
11. Neymarow	100	100	100	100	100
12. Skalka	100	100	100	100	100
13. Trnov	100	100	100	100	100
14. Naubrawitz	100	100	100	100	100
Summa	100	100	100	100	100

Obr. 9: Soupisy ovocných stromů na panství Opočno, 1846-47

3.4.2 Klasicismus a anglický krajinářský park

3.4.2.1 Klasicismus a empír v architektuře

Architektura klasicismu čerpá hlavně z antického Řecka a Říma (Curl 2006). Šlechta i měšťané se vzdalují bohatému baroku a hledají odměřenější a umírněnější formy. Velkou inspirací se stává Palladiova architektura založená na přísné symetrii, jednoduchosti a velkoleposti antické architektury (Prina & Demartini 2006). Tehdy vzniká bohužel mylná představa o bělostně čisté architektuře starého Řecka. Vzhledem k tomu, že klasicistní stavby musí v interiéru poskytovat určitý komfort, soustřeďují se jinak prosté antické prvky spíše do průčelí staveb. Obvykle se jedná o sloupový portikus s kládím a trojúhelníkovitým štítem, v němž bývá umístěna reliéfní nebo sochařská výzdoba (Dvořáček c2005). Samostatně stojící sloupy, či právě sloupoví s kládím bylo obvykleji používanější než pilastry nebo sloupy přímo napojené na stavbu (Howarth 2001). Vlastní budovy mají většinou jednoduchý tvar. Dekorativní prvky se soustřeďují hlavně ve štítech nebo na hlavicích sloupů. Motivy mají většinou symbolický význam (roh hojnosti, boží oko) nebo se vztahují k účelu budovy (hudební neb divadelní motivy). Dalšími běžnými motivy bývají květinové či vavřínové festony, věnce, draperie, slunce nebo například rozety. Pro zdůraznění významných částí stavby se používají okna s obloukem řídkěji právě s palladiánským obloukem (Dvořáček c2005). Klasicismus se stal velmi oblíbeným v druhé polovině 18. století a jeho popularita přetrvávala i ve století 19. (Howarth 2001).

Termín empír se používá pro evropské umění pozdního klasicismu. Přibližně od první poloviny 19. století. Původně empír označoval období vlády Napoleona I., která má na jeho vznik a podobu velký vliv (Kuhn 1955). Architektura empíru tzv. ustrnula v kopírování antických vzorů s menšími změnami dle účelu. Příkladem může být Vítězný oblouk Carrousel v Paříži, vystavěný podle vítězného oblouku Septimia Severa v Římě (Koch 2008). Vlivem období Napoleonovy nadvlády se však výrazně přejímají motivy síly, vojenské moci a monumentálnosti, které můžeme nalézt i na již zmíněném Vítězném oblouku v Paříži. Po Napoleonských cestách do Egypta se stávají pro empír kromě vojenských motivů typické i motivy egyptské, jako jsou rozsáhlé nečleněné plochy (Kuhn 1955), zlaté ornamenty na bílém podkladu, motivy labutě, amfory, pávů, sfingy nebo letících ptáků (Koch 2008). Ačkoliv empír pramení ve Francii, výrazně ovlivňuje třeba také Německo nebo Itálii, a to hlavně na začátku 19. století. Na konci 19. století ustupuje klasicismus a s ním i empír různým eklektickým proudům architektury (Kuhn 1955).

3.4.2.2 Anglický krajinářský park

Krajinářský park nebo také zahrada se zrodil v Anglii koncem 17. století. Anglie se jako první v Evropě stala konstituční monarchií, což přineslo výrazně příznivější prostředí pro osvícenou politiku a filozofické spisy. Mezi umělci různých zaměření se rozvíjí cit pro krajinu a estetiku, což dává podnět ke zrodu přírodně krajinářského stylu, který se stává protikladem pravidelných renesančních a barokních kompozic (Kalusok 2004). Ačkoliv se za místo vzniku tohoto stylu považuje primárně Anglie, jeho kořeny sahají daleko hlouběji do historie. Inspiraci můžeme nalézt v loveckých zahradách Mezopotámie nebo v zahradách antického Říma a renesanční Itálie (Hobhouse 2004). Význam ve vzniku krajinářských zahrad hrála i finanční náročnost údržby pravidelných zahrad, která se pro mnohé vlastníky stávala neúnosnou. Proto i vedle

přírodních estetických hodnot, které tento nový směr nabízí byla bezesporu výhodou vidina výdělků ze vzniku nově obhospodařovaných ploch. Jako kombinace estetiky a zemědělských aktivit vznikají ozdobné farmy (ferme ornée) (Hendrych 2005, c2000). Budovy takovéto farmy byly koncipovány dekorativně a přispívaly tak k celé scénérii výhledů (Curl 2006).

Přímky byly nahrazovány liniemi ve tvaru písmene S nebo C, z důvodu vnímání přírody jako neuspořádaného společenství. Rybníky se mění v okrasné vodní plochy, a zvláště populární se stávají výběhy s jelení zvěří (Hendrych 2005, c2000). Další významnou změnou bylo propojení zahrady s parkem a parku s okolím odstraněním plotů a zdí, které byly často nahrazovány tzv. ha – ha příkopem, aby nenarušovaly výhledy v kompozici parku. Populárním byl také zvlněný terén, ať už přirozeně ponechaný, či uměle vytvořený. Dále také výsadba stromů ve skupinách nebo členění prostoru keři či cestami (Lasdun 1992). Barokní a renesanční zdobné partery byly nahrazovány jednoduššími sekanými zelenými loukami, které přiléhaly až k samotným sídlům. Použití zahradních bludišť bývalo též velmi populárním (Enge & Schröer 1990). Dřeviny nebyly zastříhávány ani nijak jinak tvarovány, aby byl zachován jejich přirozený vzhled.

Jako výzdoba parků fungovala také drobná architektura nejprve inspirována italskou vrcholnou renesancí. V první polovině 18. století se však rozvíjí klasicismus, který ovlivnil nejen architekturu budov, ale také drobných staveb v zahradách a parcích (Kalusok 2004). Umělé vodní prvky se v krajinářských zahradách příliš neuplatňují. Voda sice bývá nedílnou součástí kompozice, ale spíše v její přirozené formě tůňek, potůčků, případně rybníků anebo jezer, která mohla být vytvářena uměle, ale s přírodním nepravidelným charakterem (Enge & Schröer 1990). Na travnatých plochách, v blízkosti drobných staveb anebo podél cest se postupem času začínají zakládat oválné záhony se směsí trvalek a letniček, připomínající barevné ostrovy plující v moři zeleně. Stále se dovážejí nové druhy z ciziny, někteří zahradníci se zabývají křížením pro vznik nových atraktivních rostlin (Křesadlová & Vilím 2004). Kolem roku 1770 se začínají dovážet rostliny z Austrálie a Nového Zélandu. Jedním z nově introdukovaných druhů byl například jerlín drobnolistý (*Sophora microphylla*) nebo balmín metlatý (*Leptospermum scoparium*). Populárními se staly také nově introdukované americké tisovce (*Taxodium distichum*) a akáty (*Robinia pseudoacacia*) (Hobhouse 2004). Na začátku 19. století se objevují tzv. kobercové záhony z letniček a také ornamentální výsadby s motivy hvězd, květin nebo rohů hojnosti (Křesadlová & Vilím 2004). Ačkoliv lze tento nový směr v zahradní architektuře vnímat jako jakýsi návrat k přírodě, je nutné si uvědomit, že se architekti zahrad vrací do přírody pouze pro jednotlivé prvky, raději než pro celou kompozici. Stromy sice již nebyly tvarovány, zato byly vysazovány dle určitých pravidel. Cesty již nebyly přímé, měly však vždy pevně daný cíl a směr. Celá kompozice parku se tak více přibližovala umění než volné přírodě (Hyams 1971).

Jedním z těch, kdo sledovali vývoj zahradního umění v Anglii byl princ Pückler – Muskau. Anglii sice uvádí jako příklad, nabádá však k používání vlastní intuice a inspirování se z konkrétních podmínek daného místa (Pückler-Muskau 2014). Zároveň také zastává názor, že by se parky měly co nejvíce blížit právě volné přírodě a lidská činnost by měla být téměř neviditelná.

Vliv na vývoj krajinářských zahrad a parků měl bezesporu také orient. Velkou inspirací byly zahrady čínské, které se stávaly populárními skrze cestopisné spisy a ilustrace. Čínské zahrady zde byly popisovány jako nepravidelné a neformální, což mohlo ovlivnit zájem o přírodu a její napodobování (Wilhelmová et al. 2019). Zahrady formulovala právě drobná architektura, pagody a klenuté mosty (Hendrych 2005, c2000). Ruku v ruce s popularitou tzv. chinoiserie

šlo i stoupající zalíbení pro tehdy exotické nápoje, jako jsou káva, čaj nebo čokoláda. Pro jejich vychutnání v parcích sloužily speciálně zařízené místnosti nebo čajové pavilony (Kalusok 2004).

Krajinářský styl se do zbytku Evropy dostává ve druhé polovině 18. století, nejvíce se však rozvíjí až ve století následujícím (Pizzoni 1999). Jednou z prvních evropských zemí, kde byl tento styl uplatněn bylo Německo. Příkladem může být park Wörlitz. Když byla v 80. letech 18. století konečně dokončena tvorba kompozice parku, tvořilo ho velké množství vizuálních a prostorových os. Parkové scenérie utvářely umělé vodní kanály, terénní modelace, skupinové i solitérní výsadby stromů, cestní okruhy a drobná architektura. Okolí parku bylo komponováno stylem okrasné farmy s pozvolným přechodem mezi hospodářskou oblastí a parkem samotným (Hendrych 2005, c2000). Vliv na parky v Čechách a na Moravě mělo převážně Německo. Kromě parku Wörlitz měl velký dopad i park Muskau. V českých zemích se první krajinářské parky zakládají koncem 18. století poblíž zámku Krásný Dvůr. Návrh Jana Rudolfa Černína se nápadně podobá návrhům Williama Kenta v Anglii. Mezi rané krajinářské parky u nás se řadí také výjimečně rozlehlý Lednicko – Valtický areál, který je inspirován také parkem Wörlitz nebo parkem Stowe. Za zmínku stojí také zámek Kačina, Sychrov nebo Veltrusy a jejich parky (Hendrych 2007).

3.4.2.3 Klasicistní proměny zámku

Na začátku 19. století se v Opočně uplatňuje stavební styl klasicismu. Jižní strana byla obohacena kamenným balkonem, vysunutým na krakorcích. Celá stavba byla opatřena valbovou střechou s vikýři a fasáda natřena nabílo. V této době dochází také k vybudování jízdního a úpravy letohrádku v empírovém stylu. Menšími stavebními úpravami prošlo i okolí zámku jako například konírna nebo zámecký pivovar (Hejna 1962; Životská 1992). Kolem pěti metrů vysoká zeď na východní straně arkádového nádvoří byla odstraněna až kolem roku 1878 a otevřel se tak výhled do parku. Následně byla východní část nádvoří upravena na vyhlídkovou terasu, která se ve své původní podobě zachovala dodnes (Musil & Svoboda 1998). Uvedené zásahy se dotkly celého zámeckého areálu, nijak významně však neporušily renesanční charakter zámku (Hejna 1962; Životská 1992).

3.4.2.4 Anglický krajinářský park v Opočně

Úprava renesančně barokní zámecké zahrady na krajinářský park přichází na začátku 19. století. Kromě přestavby zahrady zakládá Rudolf Colloredo-Mansfeld v dosud nijak výrazně neupraveném údolí pod zámkem anglický krajinářský park, který se po svém zakladateli nazývá Rudolfovým údolím (Lokvenc & Tesař 1964). Hluboké údolí s opukovými skalami a klikatou říčkou přímo vybízelo k úpravě. Říčka byla opatřena umělými skalnatými vodopády a kaskádami a propojena se dvěma průtočnými rybníky. V některých místech byla přemostěna dřevěnými nebo kamennými můstky. Parkem provázejí klikaté cestičky, které ústily u dnes bývalé hájovny na hranici obory (Životská 1992). Kolem roku 1820 se v parku stavějí altány (Lokvenc & Tesař 1964), zejména také romantický čínský pavilon, který do parku přináší závan orientu. Na mnoha místech byly vybudovány výhledy buď na vodní hladinu rybníků, na zámek nebo na Krkonoše či Orlické hory. V opukovém skalním masívu bylo vytvořeno umělé orlí hnízdo (Životská 1992). Park byl zvelebován postupně i v průběhu 19. století, například v roce 1868 hovoří prameny

o nákladné úpravě parku v ceně 50 000 zlatých. V letech 1909 až 1912 se pokoušel majitel založit na jihovýchodním svahu vedle hladomorny (gotické věže) vinici. Bohužel podhorské podnebí nebylo pro vinnou révu příliš příznivé, proto byla postupně nahrazena ovocným sadem meruněk a broskví (Lokvenc & Tesař 1964). Všechny rané úpravy kolem roku 1820 byly provedeny podle návrhů zahradníka J. Exnera, roku 1844 na jeho místo nastupuje světoběžník A. Červenka, který v přeměně pokračuje. Definitivní úpravy se provádí v 60. letech podle plánu J. Liehma. Park byl postupně rozšiřován až na rozlohu 20 ha (Otruba 2007).

Příkladem vývoje zámeckého parku může být také plán parkové úpravy z roku 1810 (SOA Zámorsk) (Obr. 10) vytvořený pro Rudolfa Colloredo – Mansfelda, který zobrazuje vrchní část, tedy původní renesanční zahradu a část parkové úpravy údolí. Na plánu lze vidět typicky kroucenou cestní síť, skupiny stromů i solitérní výsadbu, mostky přes vodní toky a různá odpočinková místa. Bohužel dnes už můžeme pouze hádat, zda byla tato úprava někdy opravdu provedena a postupem času zanikla, či zůstala pouze na papíře.

Během výstavby parku probíhala výsadba značného množství druhů cizích dřevin (Lokvenc & Tesař 1964). Dendrologicky nejbohatší jsou jižní svahy pod zámkem. Na protějších svazích se nachází převážně domácí druhy (Hieke 1984). Bohužel nesprávnou údržbou či nevhodným ošetřováním jich mnoho zaniklo. Jsou to například pěnišníky (*Rhododendron sp.*), tamaryšky (*Tamarix tetrandra*), sekvoje (*Sequoia gigantea*), chvojníky (*Ephedra distachya*), kaštanovníky jedlé (*Castanea sativa*), borovice těžká (*Pinus ponderosa*) nebo tisovec dvouřadý (*Taxodium distichum*) (Lokvenc & Tesař 1964). Dále také rozsáhlé porosty dubů, sbírka cypřišků a zeravů, líska turecká (*Corylus colurna*), tulipánovník mnohokvětý (*Liriodendron tulipifera*), dřezovec (*Gleditschia*) nebo nahovětec (*Gymnocladus*) a mnoho dalších (Pacáková-Hošťálková 2004). Dřevinám zachovaným do dnešní doby se podrobněji věnuje kapitola: Dřeviny zámeckého parku.

Obr.10: Plán parkové úpravy, 1810

3.4.3 20. století

Na počátku 20. století byly nově upraveny a vybaveny zámecké interiéry. Cennou součástí byla i rozsáhlá knihovna a zbrojnice (Kuča 2009). Majitelé se snažili o úpravu svého rodového sídla tak, aby co nejlépe odrazilo jejich majetkové poměry, rodové tradice a blízkost k habsburské dynastii. Opočenský zámek je historicky přístupný veřejnosti už přes celé století. Přesně roku 1922 bylo sídlo otevřeno knížetem Josefem II., který si dobře uvědomoval jedinečnost sbírek zbraní, obrazů a knih. Dokladem je dobový návštěvník řád s rozdělením vstupného. Posledním majitelem rodu Colloredo-Mansfeld byl před nacistickou okupací Josef Leopold, kterému byl roku 1942 veškerý majetek zkonfiskován ve prospěch německé říše (Musil & Svoboda 1998). Po skončení 2. světové války byl zámecký areál znárodněn a majitelem se stala Československá republika. Přístupný veřejnosti se stal až v roce 1948 (David & Soukup 2013). Zámecký park se stal přístupným již v roce 1945 (Lokvenc & Tesař 1964).

V letech 1974 až 1982 probíhá rekonstrukce fasád zámeckých budov (Kuča 2009). Od 90. let 20. století se o celý zámecký areál vedou restituční spory, které trvají dodnes. Až v roce 2003 byl zámek předán zpět do péče rodu Colloredo-Mansfeld (David & Soukup 2013), konkrétně do péče dcery Josefa Leopolda – Kristýny Colloredo – Mansfeld (Musil & Svoboda 1998). Ústavní soud ČR však své rozhodnutí v roce 2007 zrušil a navrátil zámek do péče státu (David & Soukup 2013). Park si zachovává krajinářskou podobu, pouze v roce 1998 dochází k opravám drobných staveb v údolí poničených povodněmi ("Státní zámek Opočno" 2016).

Obr.11: Plán parkové úpravy, 1840

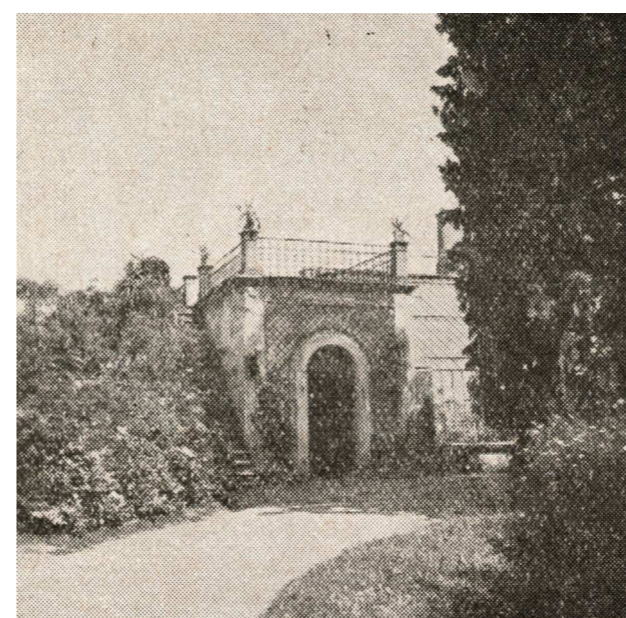
Obr.12: Pohled na zámek z vyhlídky, 20. století

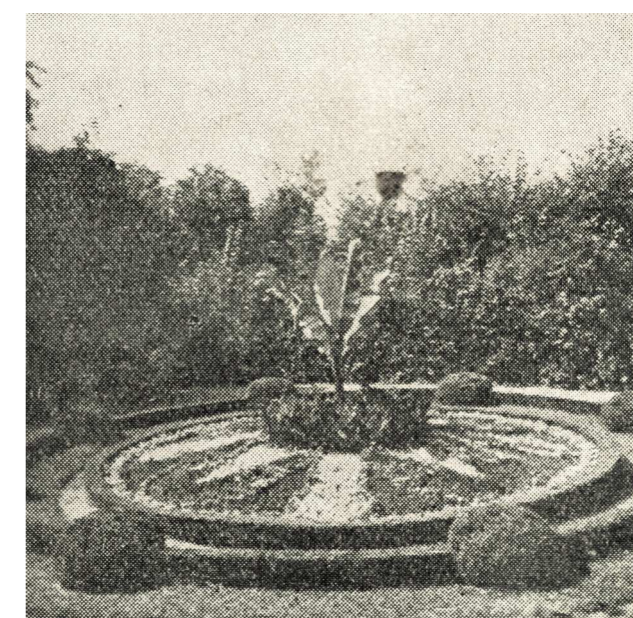
Obr.13: Pohled na zámek z vyhlídky, 20. století

Obr.14: Okrasný parter před letohrádkem, 20. století

Obr.15: Zámecký skleník-dnešní samoobsluha, 1937

Obr.16: Okrasný parter v horní části parku, 1937

3.5 Současnost

3.5.1 Zámek Opočno

Zámek si až do dnešního dne zachoval svou renesanční podobu. Druhé nádvoří je od dob Trčků z Lípy arkádové, první nádvoří, nebo spíš dvůr má jednoduchou parkovou úpravu. Na druhém nádvoří může návštěvníky také zaujmout sousoší jelenů s okrasným parterem kolem nich a kamenná vyhlídková terasa. Fasády zámku zůstaly od rekonstrukce na konci 20. století v červené, bílé a šedé barvě ("Státní zámek Opočno" 2016).

Od dob vlastnictví rodu Colloredo-Mansfeld zůstaly na zámku cenné sbírky, které jsou součástí prohlídkových okruhů. Jedná se konkrétně o sbírku italských a neapolských barokních maleb, zámeckou zbrojnicí s více jak 2 500 kusy palných či sečných zbraní anebo o sbírku předmětů afrických domorodců a severoamerických indiánů. Zajímavé jsou také samotné interiéry zámku, které ačkoliv prošly mnoha proměnami, zůstaly zachované v poměrně dobrém stavu (Humphreys 2002; "Státní zámek Opočno" 2016). Nesmíme zapomenout ani na rozsáhlou knihovnu s více jak 10 000 svazky nebo sbírku historického skla a porcelánu.

V prostorách zámeckého areálu se také každoročně pořádají rozličné kulturně-společenské akce. Jedná se hlavně o hudební a divadelní vystoupení na zámeckých nádvořích, vánoční jarmarky, nejrůznější výstavy, speciální komentované prohlídky a tradiční národní sokolnické setkání ("Státní zámek Opočno" 2016).

3.5.2 Kompozice zámeckého parku

Zámecký park má rozlohu přibližně 22 ha. Přístupný je bránou ze Zámecké ulice, z ulice Hradecká a z části města zvané Švamberk. V otevírací době zámku je veřejně přístupný také brankou z arkádového nádvoří. V zimním období je spodní část parku (údolí) uzavřena ("Státní zámek Opočno" 2016).

Park vytváří zelený klín v krajině a spojuje tak komplex lesa (obory) se samotným centrem města Opočna. Vyniká bohatstvím dřevin a skvěle využívá přírodních podmínek skalnatého údolí i více exponovaných částí. Kombinací zeleně a architektury vzniká výjimečně vyvážený a působivý celek (Lokvenc & Tesař 1964). Horní část parku (původní renesančně-barokní zahrada) zůstává přeměněna v krajinářský park s exotickými dřevinami a klikatými mlatovými cestičkami. Zahrada má lichoběžníkovitý půdorys, severovýchodní část se rozléhá na poměrně vysokém násypu (Buroň & Slavík 2011). Zůstal zde zachován renesanční letohrádek a oranžerie (Pacáková-Hošťálková 2004). Původní skleníky na severovýchodní hranici parku prošly proměnou na dnešní samoobsluhu, přístupnou z Kupkova náměstí (Kuča 2009). Spleť cestiček doplňuje drobné jezírko s fontánou poblíž oranžerie ("Památkový katalog" (c) 2015). Celá partie před letohrádkem je uzavřena budovami nebo kulisou zeleně. Pouze v jihozápadním cípu horního parku se otevírá vyhlídka na město.

Spodní část parku formuje romantické opukové údolí, které se obtáčí okolo zámku i samotného Opočna. Opuka ve svazích je složena lavicovitě a na vrcholu kopce vytváří svislé stěny. Svah naproti zámku je příkřejší než svah pod zámekem, zároveň působí chladněji kvůli své severní expozici a částečnému zastínění zámeckým kopcem či zámek samotným (Lokvenc & Tesař 1964). Severní svah parku také vytváří pohledovou i funkční hranici mezi parkem

a oborou (Pacáková-Hošťálková 2004). Široký lesní průsek, který propojuje oboru a jižní stěny zámku, zůstává zachovaný dodnes (Tuma 2018). Jižní svah údolí je poměrně mírnější. Také je mnohem osluněnější a teplejší. Možná také proto je dendrologicky bohatší na exotické dřeviny. Svah severní porůstají spíše dřeviny domácí. Vzhledem k tepelnému a expozičním rozložení parku má západní polovina údolí více ráz lesa, kdežto východní část je spíše upravena parkově. Důkazem cílevědomé výsadby dřevin na jižních svazích může být zastoupení jírovce (*Aesculus hippocastanum*) v porostu. Jírovce také tvoří hranici mezi parkem a náměstím (Lokvenc & Tesař 1964).

Kompozice parku zůstává krajinářská. Protéká jím romanticky kroucený Zlatý potok, který je napojený do soustavy dvou rybníků (Horní zámecký a Dolní zámecký). Vodní tok doplňuje pár uměle vytvořených skalnatých vodopádů a rozličné kamenné či dřevěné můstky. Parkem provází spleť mlatových či štěrkových cestiček a počet drobných staveb jako je zámecká vodárna, čínský altán či hájovna na hranici s oborou (Pacáková-Hošťálková 2004). Zámek je napojen pomocí masivního kamenného schodiště, které ústí na vyhlídkové plošině arkádového nádvoří (Lokvenc & Tesař 1964). Jasnou dominantu tvoří samotný zámek díky poloze vůči údolí a také díky výrazné barvě fasády. V kompozici parku je vybudováno několik vyhlídek přímo na zámek, jiné míří na vodní plochy, vzdálenější Krkonoše či Orlické hory (Životská 1992).

3.5.3 Dřeviny zámeckého parku

V parku roste zhruba 40 druhů jehličnanů a asi 120 druhů listnáčů. Z jehličnatých stromů a keřů je nejbohatší výběr cypřišků (*Chamaecyparis lawsoniana*, *Ch. l. 'Glauca'*, *Ch. nootkatensis*, *Ch. obtusa*, *'Crippsii'*, *Ch. pisifera 'Filifera'*, *'Plumosa'*, a *'Plumosa aurea'*) a zeravů (*Thuja occidentalis* v cca sedmi různých kultivarech, *Thuja plicata*, *T. plicata 'Aurea'*). Z jehličnanů je dále pozoruhodná převislá douglaska (*Pseudotsuga menziesii 'Pendula'*) nebo mladší výsadba metasekvojí (*Metasequoia glyptostroboides*) (Hieke 1984). Nesmíme vynechat ani jedinečný exemplář zeravu Standishova, který svojí výškou 8 metrů patří k jedněm z nejvýznamnějších na území České republiky.

Sbírka dřevin se jeví nejeuspořádaněji v horní části parku. Dominantně zde působí již starší a masivnější dřeviny jako jsou: lípy (*Tilia tomentosa*, *Tilia platyphyllos*), platan (*Platanus acerifolia*), liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*) a masivní líska turecká (*Corylus colurna*). Zmíněná líska turecká se jeví, jako krásný exemplář. Větvi se nízko nad zemí a má rozložitou kulatou korunu. Její nejtlustší větev dosahuje mocnosti 54 cm v průměru. Platan javorolistý má v celém parku jediného a velmi mohutného zástupce, který svou velikostí a netradičním vzhledem borky upoutává pozornost návštěvníků nedaleko od letohrádku (Lokvenc & Tesař 1964).

K jedněm z nejvzácnějších listnáčů patří definitivně bělavě pestrý buk lesní (*Fagus sylvatica 'Albovariegata'*). Bohužel má v dnešní době již více jak polovinu své koruny pouze zelenou. Mezi další patří také stříhanolistý habr (*Carpinus betulus 'Quercifolia'*), některé druhy dubů a javorů, nahovětvec kanadský (*Gymnocladus dioica*), dřezovec trojtrnný (*Gleditsia tricanthos*) anebo okrasná jablň (*Malus pumila 'Niedzwetzkyana'*) (Hieke 1984).

Samotné dno údolí je na exotické dřeviny chudší. Dominantními jsou zde staré topoly (*Populus alba*) a ořešáky černé (*Juglans nigra*). Kolem rybníků se vyskytují roztroušené skupinky zeravů a cypřišků.

V celém komplexu nalezneme poměrně málo dřevin, které vynikají květem. Před letohrádkem časně z jara upoutají magnolie (*Magnolia x soulangeana*), v časném létě nalezneme pár dřevitých pivonek (*Paeonia suffruticosa*) a pozdě na podzim zaujme roztroušená kalina vonná (*Viburnum fragrans*) (Lokvenc & Tesař 1964).

Z křovitých dřevin převládají dřišťály (*Berberis julianae*), různé druhy svídy a některé skalníky, hlošiny (*Elaeagnus angustifolia*, *E. commutata*), tavolník Thunbergův (*Spiraea thunbergii*), šejk čínský (*Syringa x chinensis*) a krom již zmíněné kaliny vonné taky kalina vrásčitolistá (*Viburnum rhytidophyllum*) (Hieke 1984). Z cizích dřevin, kterým vyhovují suché opukové skalky jsou dále zastoupeny hlavně: muchovník vejčitý (*Amelanchier ovalis*), žanovec měchýřník (*Colutea arborescens*), škumpa lysá a ocetná (*Rhus glabra*, *R. typhina*). Zastíněná, vlhčí místa a kmeny stromů agresivně porůstá břečťan (*Hedera helix*). Velmi častým komponentem keřového patra je tis (*Taxus baccata*). Vyskytuje se jak v přirozené, tak i v několika zahradních formách. Tisy působí esteticky po celý rok, a spolu se zimostrázy mají celoroční efekt mezi opadanými listnáči. Dle rychlého růstu, bohaté plodnosti a přirozeného zmlazování lze soudit, že se jim v parku velice daří (Lokvenc & Tesař 1964).

3.5.4 Důležité architektonické a přírodní prvky

3.5.4.1 Renesanční letohrádek

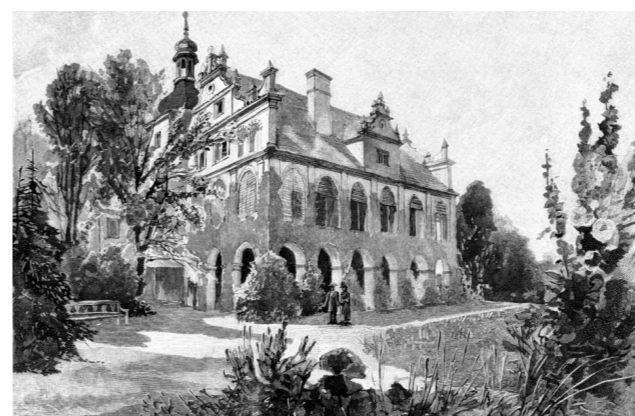
Letohrádek vzniká po roce 1602, kdy panství získává Jan Rudolf Trčka z Lípy. Stavba byla postavena spolu s renesanční zahradou v rámci rozšiřování areálů. Zároveň sloužila jako zakončení zastřešené spojovací chodby se zámekem. Při letohrádku vzniká později také míčovna (Musil & Svoboda 1998). První dochovaná zmínka o využití a vzhledu objektu se datuje k roku 1635. Tedy ve stejném roce, kdy panství přebírá rod Colloredo. Letohrádek je zde uváděn jako „lusthaus“ za městem se dvěma světnicemi a laboratoří pro destilování vod, tedy palírnou. Z podoby objektu lze usuzovat, že měl sloužit hlavně pro odpočinek, snad i celoroční, k čemuž měl velmi vhodné podmínky. Jedná se totiž o stavbu vytápěnou, umístěnou na samém okraji opukové skály s výhledem do obory. Vzhledem k tomuto umístění nelze vyloučit, že nezastávala funkci loveckého zámečku (Buroň & Slavík 2011). Vzorem pro objekt měl být letohrádek v Královské oboře v Praze. Letohrádek je patrový s obdélníkovým půdorysem. Jeho obvod obíhají pilířové arkády. Charakteristické jsou také štíty s mírně asymetricky umístěnými vikýři s výraznými římsami, zvlněnými okraji a čučky (Musil & Svoboda 1998). Kromě palírny se zde nacházela i kuchyň, velký sál a vyhlídka v podobě otevřeného arkádového ochozu.

V roce 1718 přibyla nástavba letohrádecké věže a malovaný rodový erb s pozlaceným orlem. Přidružená míčovna začala postupem času zastávat funkci sýpky. Významnou změnou funkce prochází i samotný letohrádek v letech 1730-1734, kdy proběhla adaptace prostor na byt polesného. Až do 19. století pak probíhaly převážně opravy a údržba objektu.

Na začátku 19. století už nenabýval letohrádek takové důležitosti jako v období renesance. Dokonce se uvažovalo o jeho kompletním zbourání a vystavění jednopatrového ubytovacího zařízení. K čemuž však nakonec nedošlo a letohrádek dál sloužil jako byt polesného nebo také hajného (Buroň & Slavík 2011). Místo demolice došlo ke klasicistní přestavbě. Arkády byly zaskleny a opatřeny žaluziovými okenicemi. Velký sál propojen s ochozem a vybaven fabionovým stropem (Musil & Svoboda 1998).

K využití letohrádku ve 20. století se mnoho informací nedochovalo, lze však předpokládat, že se navrátila jeho rekreační funkce. V průběhu 2. světové války sloužil jako lazaret, po válce byl jako zbytek areálu znárodněn a přidělen do správy národní kulturní komise. Od 70. let pak letohrádek sloužil jako obřadní síň a koncertní sál. Podkroví se využívalo jako zázemí pro kulturní akce. V letech 2003-2007 se majitelkou na krátkou dobu stala Kristýna Colloredo-Mansfeldová. Následně byl letohrádek převeden zpátky do péče státu, a od té doby nebyl nijak využíván.

Renesanční letohrádek je nyní ve velmi nevyhovujícím stavebním stavu. Největším problémem se jeví šindelové střechy, nefunkční okna a celkově zdegenerovaný vzhled (Buroň & Slavík 2011). Koncem roku 2022 započala nákladná rekonstrukce střechy a podkroví budovy. V plánu je také rekonstrukce ostatních pater („Státní zámek Opočno“ 2016).

Obr.17: Renesanční letohrádek - malba, 1900

Obr.18: Pohlednice s letohrádkem, 1904

Obr.19: Pohlednice s letohrádkem a okrasným parterem, 1916

Obr.20: Renesanční letohrádek fotografie, 20. století

Obr.21: Pohled na Opočno od severu, kolem roku 1800

3.5.4.2 Zámecký skleník

Historie zámeckého skleníku se váže již k původní renesančně barokní zámecké zahradě v horní části dnešního parku. Jeho počátky nejsou však úplně jasné. Nejspíše se původně v místě dnešního palmového skleníku nacházelo políčko pro pěstování zeleniny. Z období baroka se dochovaly zmínky o předchůdcích dnešního objektu, jejich přesné umístění není však zcela jasné. Problémem je i neustále se měnící pojmenování objektu. V některých pramenech je zmíněn jako oranžerie jinde jako skleník, palmový skleník nebo studený skleník. Je však zřejmé, že se v parku nacházelo více budov s účelem pěstování exotických rostlin, nebo přezimování mobilní zeleně. Co však můžeme dobře sledovat jsou pěstované druhy a jejich výnos (Říhová & Křenková 2022). V 18. století bylo zvláště populární pěstovat různé citrusy a hlavně ananasy. Kolem roku 1740 se v zámeckých sklenících pěstovalo 357 citrusů a 200 ananasů. V roce 1783 se sklídilo 520 kusů plodů z čehož bylo 6 ananasů, o rok později již 1696 kusů plodů z čehož činily asi 180 kilogramů různé druhy citrusů (Lokvenc & Tesař 1964). Například v Inventáři stromů a rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně z roku 1731 se dochovaly záznamy o zhruba 14 různých odrůdách pěstovaných citrusů a jejich počty. Ve stejném dokumentu z roku 1733 se dočteme, že mimo citrusů zde byly pěstovány například olivovníky, 3 exempláře palem nebo například 4 řebčíky (*Fritillaria*). Ze stejného spisu z roku 1740 se můžeme dočíst také o pěstování oleandrů, tlustice stromovité (*Sedum arborescens*) nebo třeba kolokázie dokonce údajně ve dvou barvách. Celkově se v SOA Zámrsrk dochovaly tyto dokumenty z let 1730 až do začátku 19. století (1810). Spisy jsou psané ručně v německém jazyce a bohužel v dost špatném a místy dokonce nečitelném stavu. Při jejich porovnání nalezneme záznamy o poměrně konzistentním stavu pěstovaných citrusů, ať už citronů, pomerančovníků nebo ananasů, palem, olivovníků a celém počtu dalších exotických rostlin z nejrůznějších koutů světa. Každý soupis obsahuje několik desítek zaznamenávaných druhů rostlin s jejich počty a někdy dokonce i s charakteristikou.

Se založením anglického krajinářského parku Rudolfem Josefem Colloredo-Mansfeldem se proměňuje i využití skleníků. Převážně zde byly pěstovány okrasné rostliny pro doplnění květinové výsadby horní části parku. Současný skleník dostává svoji dnešní podobu po klasicistní přestavbě v 19. století. Další dochovanou budovou je budova dnešní samoobsluhy na severovýchodní straně náměstí – dříve nazývána jako „teplý skleník“ nebo „palmový skleník“. Dá se předpokládat, že obě budovy byly upraveny podobným stylem, aby doplňovaly část parku s květinovou výsadbou. V této době je dnešní palmový skleník označován jako oranžerie. Na závěru 19. století došlo k velmi radikální přestavbě, bohužel se konkrétní plánovací dokumentace nedochovala.

Ve 20. století byl skleník chápán jako komplex budov s obytným a hospodářským zázemím. V roce 1952 se uvažovalo o přestavbě budovy na hotel. V červenci roku 1968 byl konstatován havarijný stav teplého skleníku u náměstí, následně byl proměněn na samoobsluhu. V následujících letech vzniklo několik projektů na rekonstrukci již chátrající zbylé oranžerie. Měnila se dispozice místností, rekonstruovaly se stropy, prováděla se nová izolace proti vodě, a další úpravy.

Dnešní palmový skleník má celou jihovýchodní fasádu o délce 50 m prosklenou. Je tvořena obdélníkovými poli s půlkruhovým zakončením. Vstup zajišťují dvoukřídlé dveře s výplní tvořenou diagonálně položenými latěmi. Zbylé stěny stavby jsou zděné. Fasáda je

hladká s občasnými okenními otvory (Říhová & Křenková 2022).

V dnešní době skleník slouží k původním účelům, tedy k pěstování exotických rostlin a přezimování mobilní zeleně. Domek zahradníka přiléhající ke skleníku funguje jako veřejná knihovna. Skleník je přístupný veřejnosti v případě konání různých kulturních akcí a výstav (“Státní zámek Opočno” 2016).

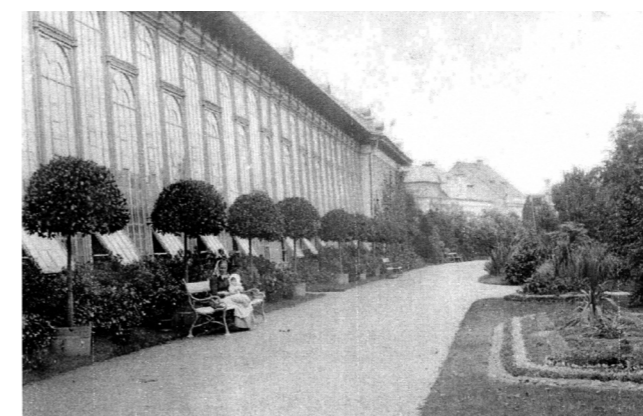
Obr.22: Zámecký skleník - dnešní samoobsluha, 1820

Obr.23: JV průčelí oranžerie, přelom 19. a 20. století

Obr.24: Pohlednice s oranžerií, 1906

Obr.25: JV průčelí oranžerie, kolem r. 1900

Obr.26: JV průčelí oranžerie, 40. léta 20. století

3.5.4.3 Drobná architektura parku

Mezi drobné stavby vzniklé s přeměnou údolí Zlatého potoka v romantický krajinářský park patří jednoznačně Čínský pavilón někdy nazývaný jako Japonský či Orientální altán pavilón. Vystavěn byl ve slohu romantismu v 19. století na břehu jednoho z rybníků parku. Jedná se o dřevěnou stavbu s volným přízemím, pravidelnými kulovými sloupy a kuželovitou šindelovou střechou s masivní oplechovanou hrotnicí. Původní stavba byla v druhé polovině 20. století nahrazena kopií.

Druhý dřevěný altán (koupadlo) stojí na hrázi horního rybníka. Jedná se o velmi subtilní dřevěnou stavbičku s dvoukřídlými žaluziovými dveřmi a sedlovou střechou. Původně byla vystavěna jako převlékárna.

Na okraji obory u opukového lomu byla po roce 1862 vybudována hájovna. Jedná se o jednoduchou zděnou omítanou stavbu s oválným znakem rodu Colloredů ve štítu. Objekt doplňuje charakter parku a dotváří přechod mezi parkem a oborou ("Památkový katalog" (c) 2015).

V horní části parku nalezneme růžovou zahradu s terasou a schodištěm. Vznikla pravděpodobně někdy v 2. polovině 19. století ve slohu romantismu. Terasní zídka je tvořena dostupným materiálem – opukou, materiálem schodiště je pískovec. Schodiště je zakončeno pilířky s pískovcovými hlavicemi. Na terase také nalezneme mohutné kamenné vázy (Musil & Svoboda 1998).

Nedaleko palmového skleníku je umístěn bazén s vodotryskem pocházející z počátku 20. století. Bazén má ledvinovitý tvar, je zasazen do terénu do hloubky cca 60 cm. Stěny jsou betonové, obložené pískovcovými deskami, dno je vyloženo kameny.

Jak již je zmíněno výše, dolní část parku propojuje s nádvořím masivní pískovcové schodiště. Toto jednoramenné schodiště je také součástí památkově chráněných prvků zámeckého areálu. Dnešní podoba pochází z 2. poloviny 20. století. Nachází se však v místě původního schodiště z 1. poloviny století devatenáctého.

Obě nádvoří zámku Opočno pak obsahují další drobné architektonické prvky, jako je pískovcové sousoší jelenů na II. nádvoří se skutečným parožím, které původně zdobilo bránu do obory. Dále mramorová kašna umístěná v jihozápadním koutě arkádového nádvoří pocházející z italské provincie z 1. poloviny 19. století vytvořená v neorenesančním slohu. Nebo například kašna na I. nádvoří v klasicistním stylu postavená v druhé polovině 18. století.

Typickým prvkem krajinářského opočenského parku je soustava rybníků a krouceného potoka. Vodní dílo je překlenuto celkem 7 mosty z různých materiálů a různých vzhladů. Většina mostů je dřevěná a pochází z 19. století. Dva mosty jsou zděné, obloukové v bílo červené barvě, a ačkoliv pocházejí též z 19. století jejich zábradlí je již novodobé. Soustavu rybníků doplňují dva romantické kamenné vodopády ("Památkový katalog" (c) 2015).

3.5.4.4 Obora

Opočenská obora se táhne od samotného zámeckého parku až k nedaleké obci Přepychy. Její rozloha činí 242 ha a majitelem je stále rod Colloredo-Mansfeld, konkrétně Leonhard Colloredo-Mansfeld ("Lesy Colloredo-Mansfeld s.r.o." c2024). Původní lesy tvořila směs bukové doubravy a dubové bučiny s převahou listnáčů. Dnes najdeme více zastoupené hospodářsky

intenzivněji využitelné dřeviny, jako jsou smrky a modřiny. Zajímavé může být i poměrně hojně zastoupení douglasky ("Opočno" 2019). Již dlouhodobým cílem hospodářů obory je vyrovnat a zkvalitnit chov zvěře a způsob pěstování lesa. Momentálně probíhá přeměna druhové skladby zpět ve prospěch listnáčů, hlavně dubu zimního (*Quercus petraea*), který dlouhodobě zvyšuje pestrost a kvalitu krmiva.

Současnými druhy chované zvěře jsou převážně: daněk evropský, muflon, jelen sika Dybowského a srnec obecný. Aktuálním problémem obory jsou neukáznění turisté pohybující se mimo vyznačené trasy, což zvířata stresuje a způsobuje úhyn počtu dančí a mufloní zvěře ("Lesy Colloredo-Mansfeld s.r.o." c2024).

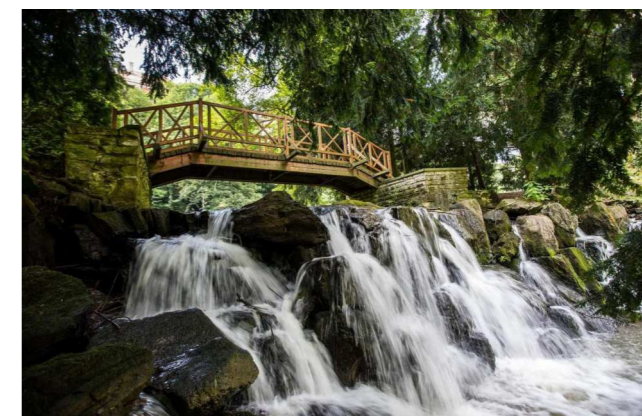
Obr.27: Čínský altán, 2019

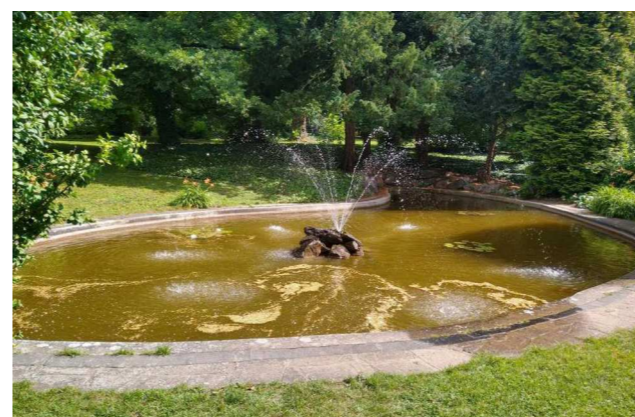
Obr.28: Zámecká hájovna, 2019

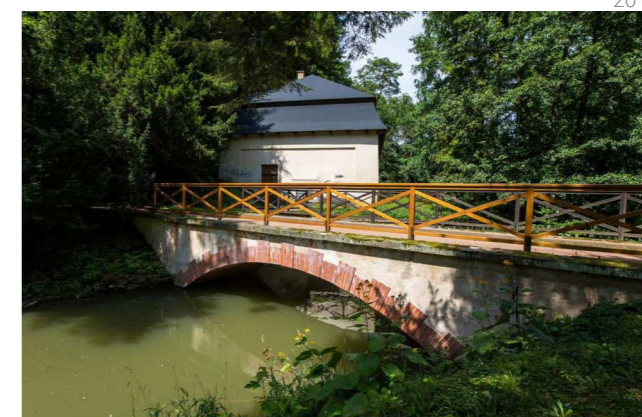
Obr.29: Koupadlo s dřevěným mostem, 2019

Obr.30: Umělý vodopád s dřevěným mostem v zámeckém údolí, 2019

Obr.31: Jezírko u zámeckého skleníku (2019)

Obr.32: Kamenný most s vodárnou v dolní části parku, 2019

Obr.33: Kamenné schodiště vedoucí z parku na druhé nádvoří, 2019

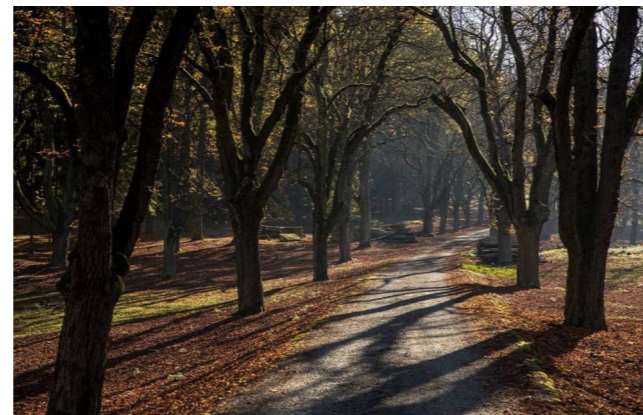
Obr.34: Renesanční letohrádek, 2019

Obr.38: Oranžerie-současný stav, 2019

Obr.35: Růžová zahrada v horní části parku, 2024

Obr.36: Obora, 2022

Obr.37: Sousoší jelenů na druhém zámeckém nádvoří, 2019

Obr.39: Pohled na zámecký rybník, 2019

4. Zhodnocení podkladových údajů

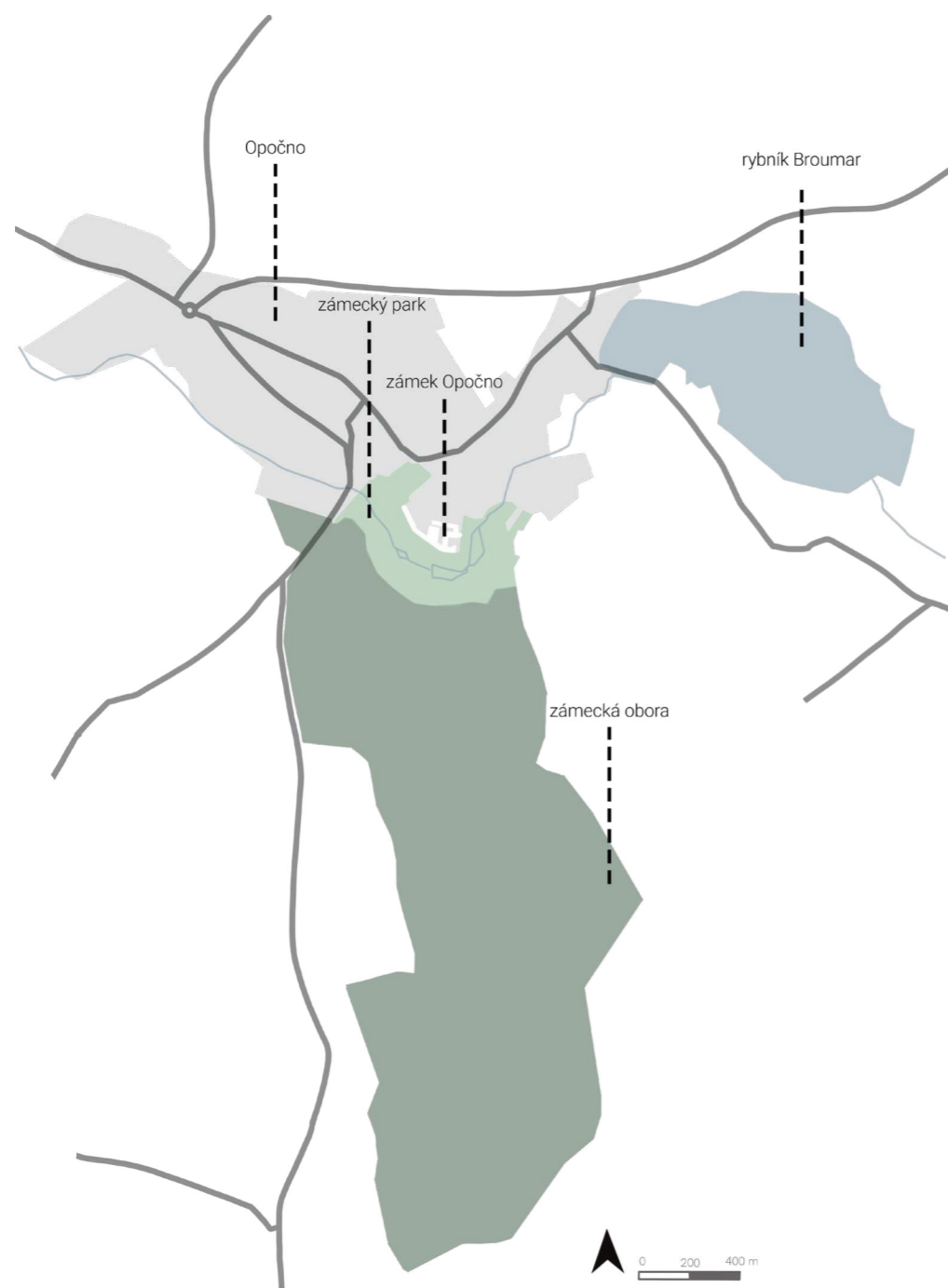

Obr.178: Mobilní zeleň

V rámci projektové části práce byl vytvořen návrh prvního nádvoří zámku Opočno. V prostoru je navrženo nové uspořádání ploch zeleně, obohacených o nový atraktivnější sortiment. Doplněny byly prvky mobiliáře, nabízející chybějící odpočinková místa v prostoru. Dále byla navržena rekonstrukce cestní sítě a zpevněných ploch.

Před návrhem samotným je potřeba nejprve provést analýzu navrhovaného části zámeckého areálu a jejího bezprostředního okolí. Tato kapitola se zabývá a interpretuje historické podklady, přírodní podmínky a širší vztahy prvního nádvoří zámku Opočno a jeho okolí.

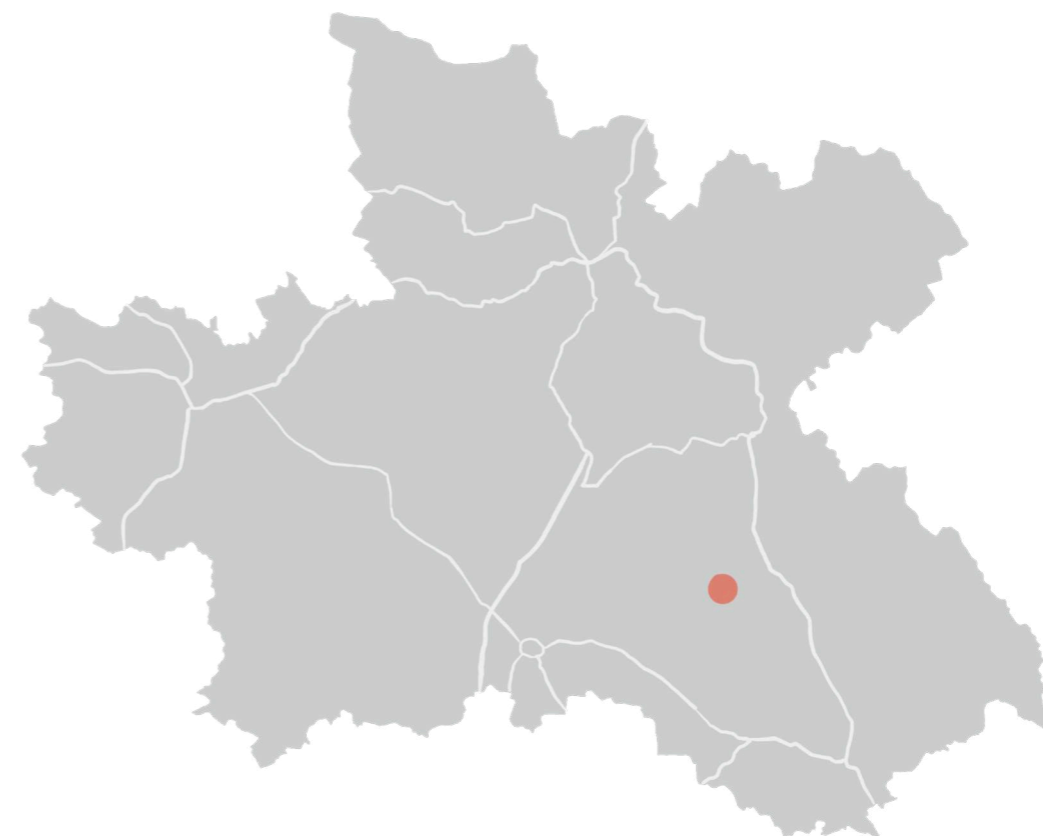
4.1 Umístění

Obr.42: Schéma zámeckého areálu a jeho okolí

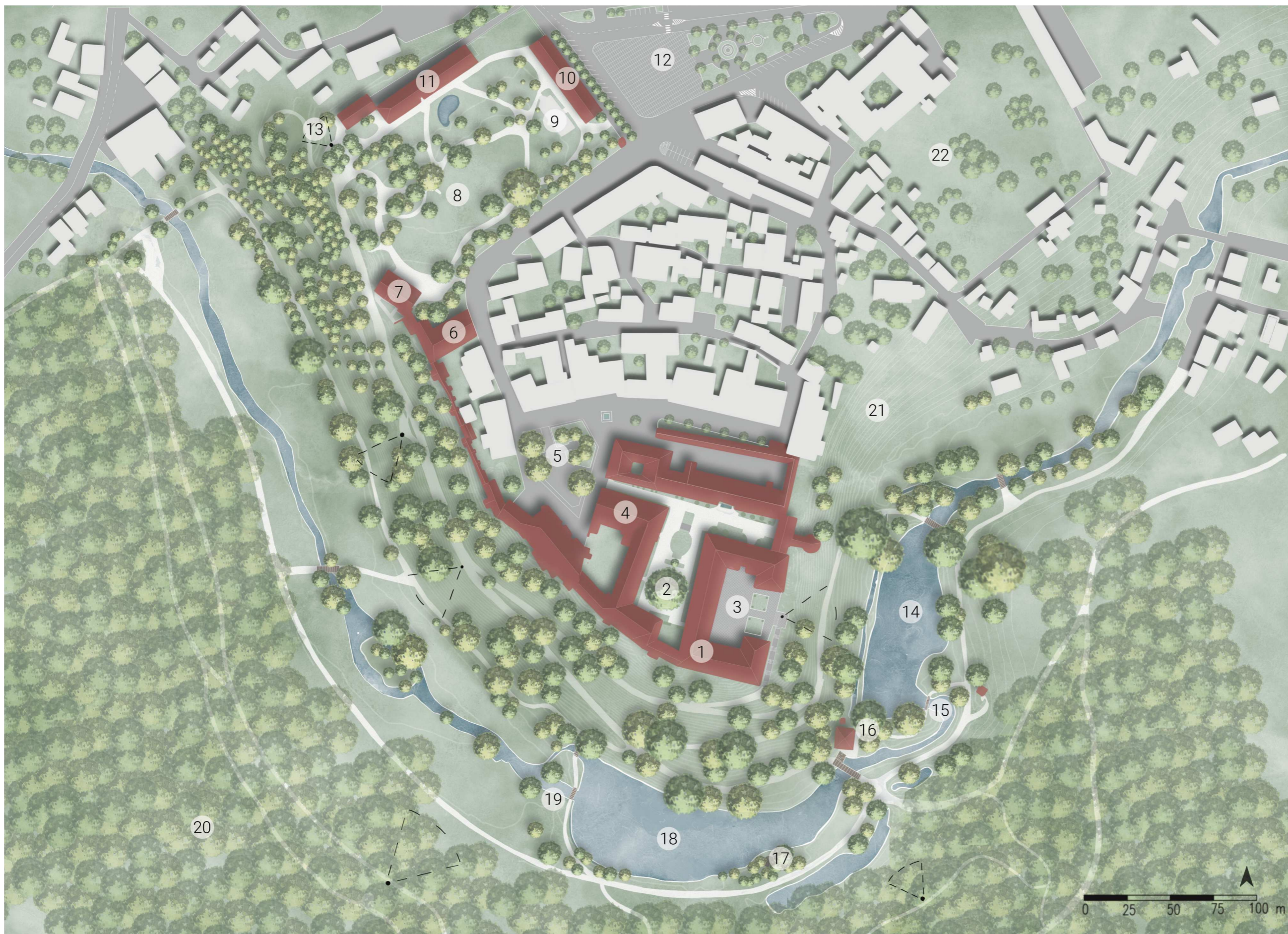

Obr.40: Umístění v České republice

Obr.41: Umístění v Královéhradeckém kraji

4.2 Současný stav

Legenda:

- 1 zámek Opočno
- 2 první nádvoří (řešené území)
- 3 druhé nádvoří
- 4 jízdárna
- 5 Trčkovo náměstí
- 6 míčovna
- 7 renesanční letohrádek
- 8 horní část parku
- 9 růžová zahrada
- 10 bývalý skleník (samoobsluha)
- 11 oranžerie
- 12 Kupkovo náměstí
- 13 alpinum
- 14 Horní zámecký rybník
- 15 vodopád
- 16 vodárna
- 17 Čínský altán
- 18 Dolní zámecký rybník
- 19 koupadlo
- 20 obora
- 21 Yvonina vinice
- 22 klášterní zahrady

- budovy zámeckého areálu
- výhledy
- vodní plochy
- stromy

4.2.1 Současný stav řešeného území

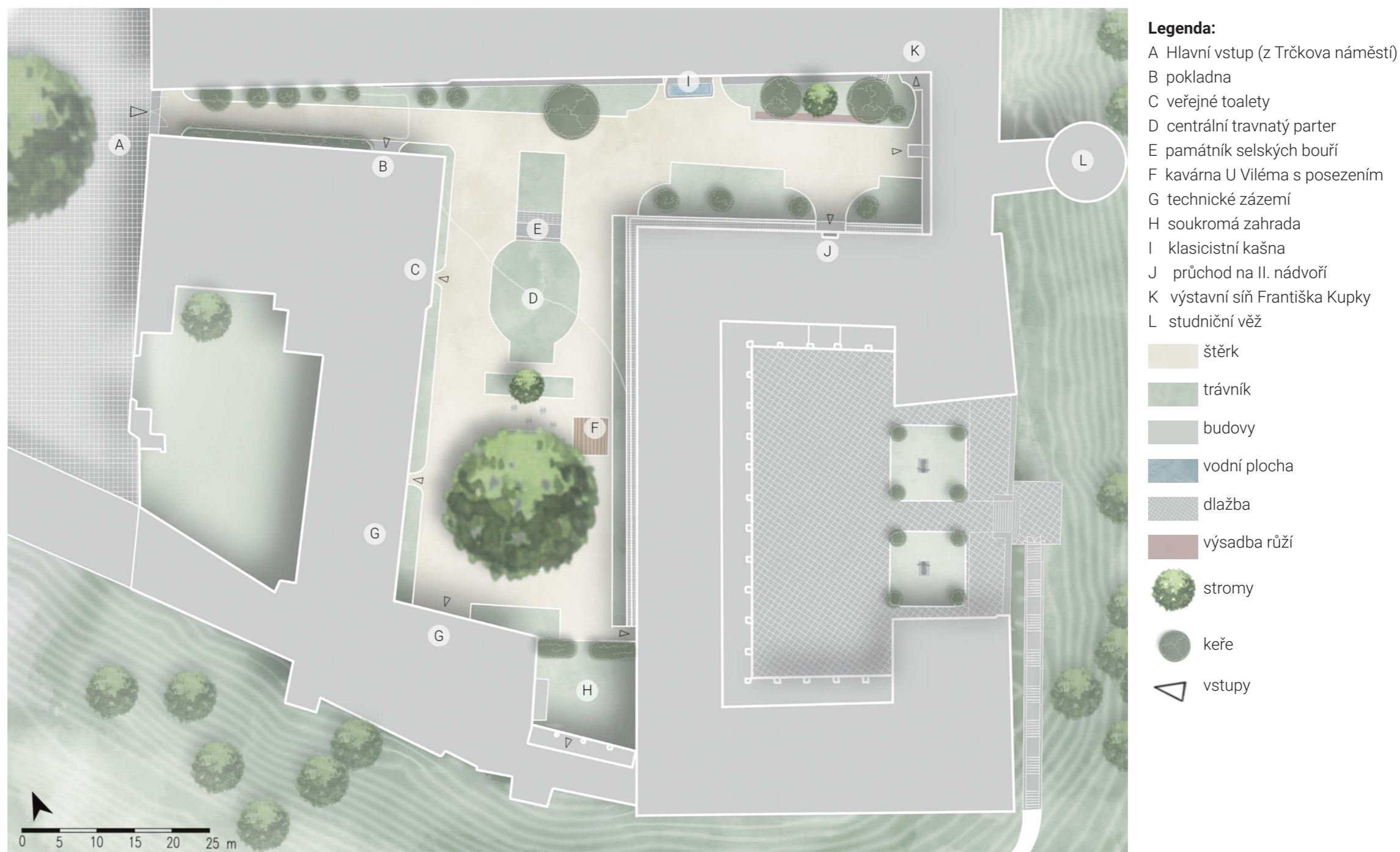
4.5.1.1 První nádvoří zámku Opočno

První nádvoří zámku Opočno zaujímá plochu o rozloze 3 416 m² s nepravidelným půdorysem v nadmořské výšce 313 m n. m.. Nachází se na katastrální parcele číslo 31\2 a spadá do vlastnictví Národního památkového ústavu České republiky. Jedná se o rovinný průchozí prostor ze všech stran obklopený budovami zámku a přilehlých staveb. Nádvoří je přístupné z jeho západní strany z Trčkova náměstí pomocí kovové brány. Na protější straně se nachází průchod na druhé zámecké nádvoří. V současné době se zde nachází vchod na pokladnu zámku, veřejné toalety, vchod do výstavní síně Františka Kupky, vchod do proměnlivé expozice zámku, druhý ale pro návštěvníky nepřístupný průchod na druhé nádvoří a vstupy do zázemí údržby zámku a zámeckého parku. Poměrně novým prvkem v prostoru je dočasná dřevěná stavba kavárny U Viléma zhruba vprostřed nádvoří. Na nádvoří také nalezneme zbytek

památníku selských bouří.

Dnešní parková úprava je tvořena pomocí rozlehlých travnatých ploch v tvarech navazujících na fasádu zámku. Dominantu tvoří obrovský ořešák černý (*Juglans nigra*), který se tyčí nad jižní částí nádvoří. Podél jižní fasády budov a ve východním zákoutí je vytvořena nepravidelná výsadba kvetoucích opadavých i stálezelených dřevin. Jižní fasády člení také vodní prvek ve formě klasicistní kašny. Podél vstupu z Trčkova náměstí je severní fasáda výrazně porostlá břečťanem (*Hedera helix*). V letních měsících úpravu doplňuje mobilní zeleň. Široká cestní síť je tvořena mlatem v šedé barvě, není však již v příliš dobrém stavu.

Problémem nádvoří je nedostatečná kvalita cestní sítě, nefunkční parková úprava, která v létě vysychá, nedostatek mobiliáře a míst pro odpočinek.

Obr.44: I. nádvoří (řešené území)

4.2.2 Fotodokumentace stávajícího stavu

Obr.45: Centrální prostor nádvoří v letních měsících, 2023

Obr.46: Východní zákoutí nádvoří v letních měsících, 2023

Obr.47: Porost břečťanu, jaro 2023

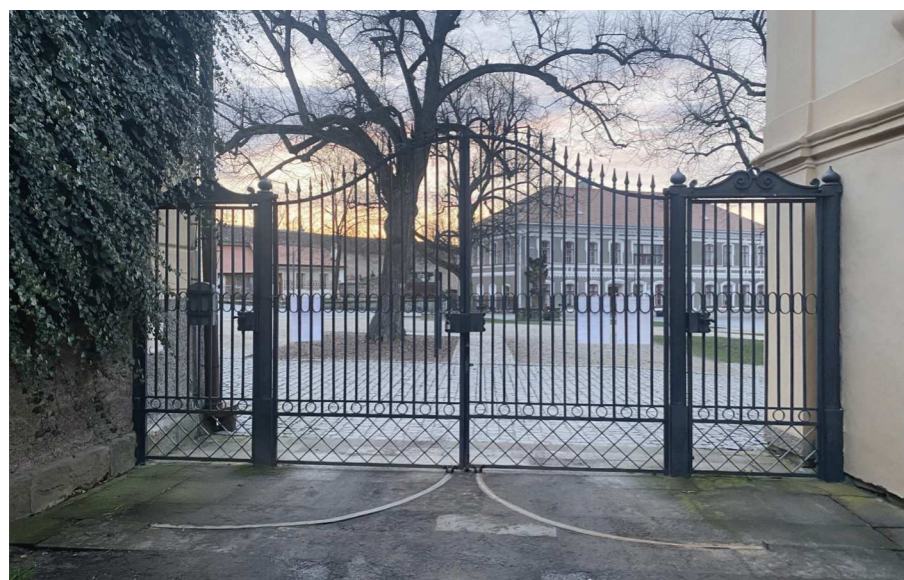
Obr.48: Centrální prostor nádvoří v podzimním období, 2023

Obr.48: Podzimní efekt ořešáku černého (2023)

Obr.50: Soukromá zahrada kastelána zámku, 2023

Obr.51: Vstupní brána z Trčkova náměstí, 2024

Obr.52: Vstupní prostor v zimním období, 2024

Obr.53: I. nádvoří v zimním období, 2024

4.3 Historické podklady

4.3.1. Historické fotografie řešeného území

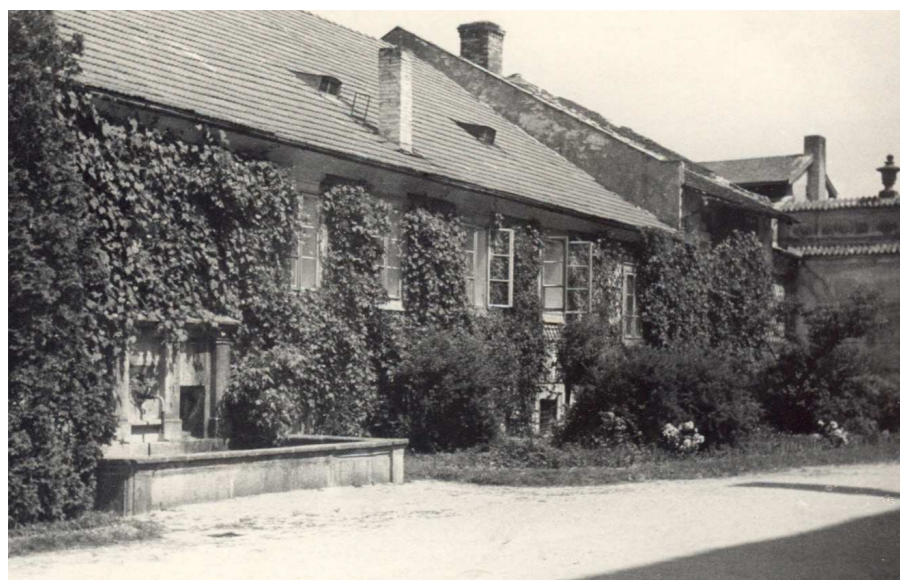
Obr.54: Východní zákoutí nádvoří, 1948

Obr.55: Pohled k výstupu ze zámku, 1948

Obr.56: Hospodářská budova, 1948

Obr.57: Klasicistní kašna, 1948

Obr.58: Klasicistní kašna, východní strana, 1948

Obr.59: Část hospodářské budovy, 1948

Obr.60: Vstup na II. nádvoří, 1948

Obr.61: Severní stěna zámku, 1976

Obr.62: Západní stěna zámku, 1976

4.3.2. Historické mapy a letecké snímky

Ačkoliv okolnímu zámeckému parku byla v historických mapových podkladech věnována značná pozornost, u tohoto konkrétního prostoru tomu tak není. Z nejstarších dohledaných dokumentů vyčteme, že se zhruba vprostřed nádvoří nacházel jakýsi obdélníkový vodní prvek, který se do dnešní doby nedochoval. Parková úprava zde podle všech známek byla jen jednoduchá. Na mapě z roku 1865 lze vidět pouze dvě plochy zeleně, jednu obdélníkového tvaru, druhou ve tvaru čtverce. Zřejmě byly obě zatravněny.

Zajímavé je taky zobrazení zámeckého areálu z roku 1810, kde má parková úprava nádvoří organický charakter. Důvodem mohla být stoupající popularita krajinářského stylu u nás, která vedla i samotnému vzniku Rudolfova údolí. Bohužel není úplně jasné, jestli byla tato studie prostoru nádvoří někdy skutečně zrealizována.

Větší představu o proměnách řešeného území poskytují až černobílé fotografie z roku 1948, kde jsou zachyceny přilehlé budovy hustě porostlé popínavými rostlinami jako je přísavník nebo břečťan. Parková úprava je stále řešena pomocí dvou travnatých ploch, což by naznačovalo, že studie nádvoří z roku 1810 zůstala opravdu tzv. jen na papíře. V travnaté ploše můžeme vidět spíše drobný okrasný záhon ve tvaru hvězdy s ohraničením ze zimozrázového plůtku a několik solitérních keřů, vysazených ve formaci po čtyřech. Je taky nutné zmínit, že dominantu už tehdy tvořil rozložitý ořešák černý. Zajímavé je i použití dřevěných treláží, s proměnlivým uspořádáním latí, přímo na fasády budov. V pohledu na vchod z Trčkova náměstí můžeme vidět úzké záhony růží podél dnešní pokladny, ale také hustou a neuspořádanou výsadbu dřevin s travnatým podrostem u jižní fasády prostoru. Ačkoliv byla velká část této výsadby vykáčena, její pozůstatky můžeme na nádvoří pozorovat dodnes. Tato divoká výsadba v kombinaci s popínavými rostlinami na trelážích a místy s pravidelnou výsadbou růží lemovala téměř celý prostor nádvoří. Cestní síť je všude zachycena jako mlatová nebo štěrková.

Dnešní parkovou úpravu vytvořil akademický architekt P. Kouřil a pochází z konce 20. století. Skládá se z několika travnatých ploch, které se zřejmě inspiroují tvary na fasádách zámku. Byl zde při realizaci umístěn památník selských bouří v dlažbě, jeho velká část je ale dnes už přesunuta do horní části parku a zbytek je určen k likvidaci.

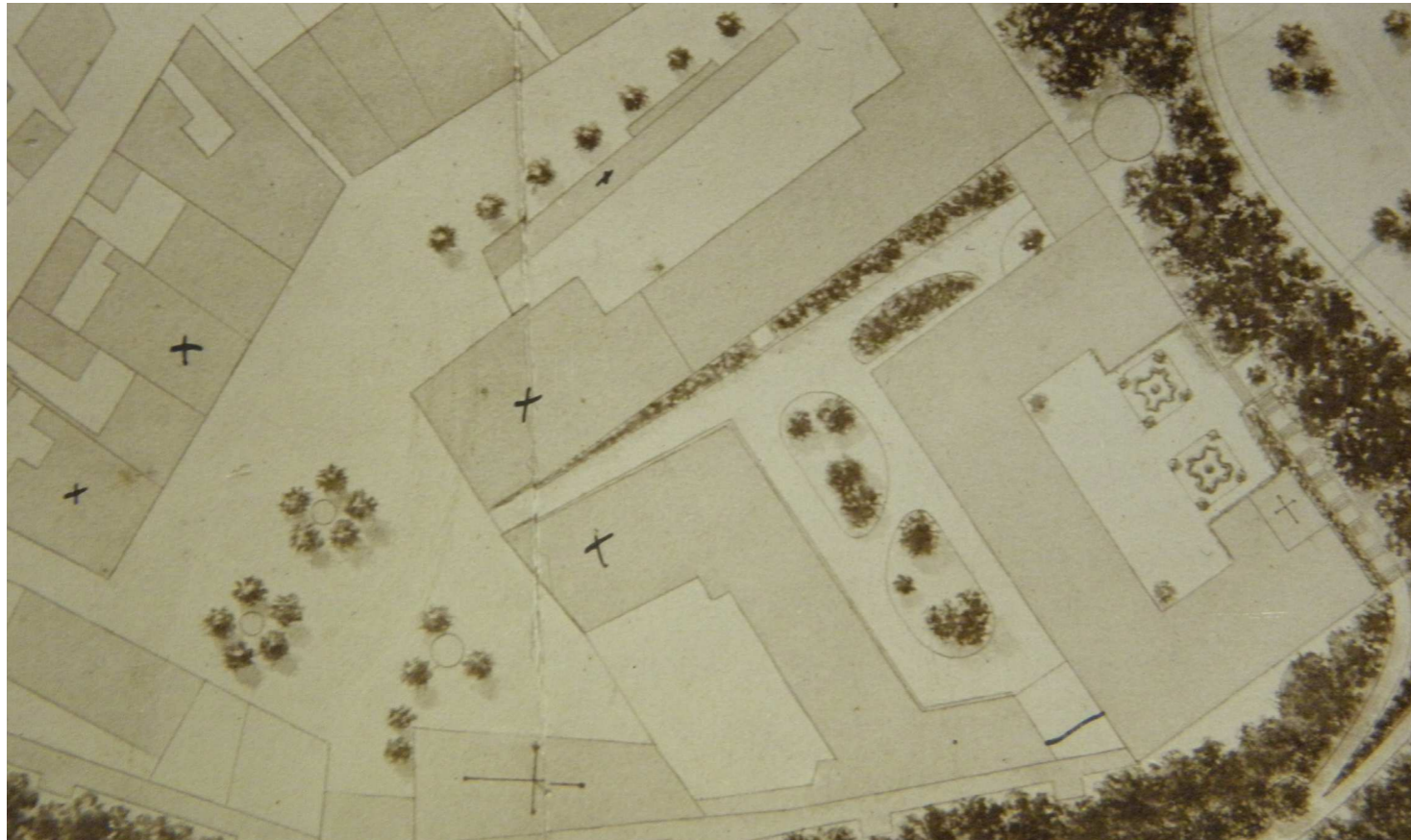
Obr.65: Plán I. nádvoří, 19. století

Obr.63: Císařské otisky, 1840

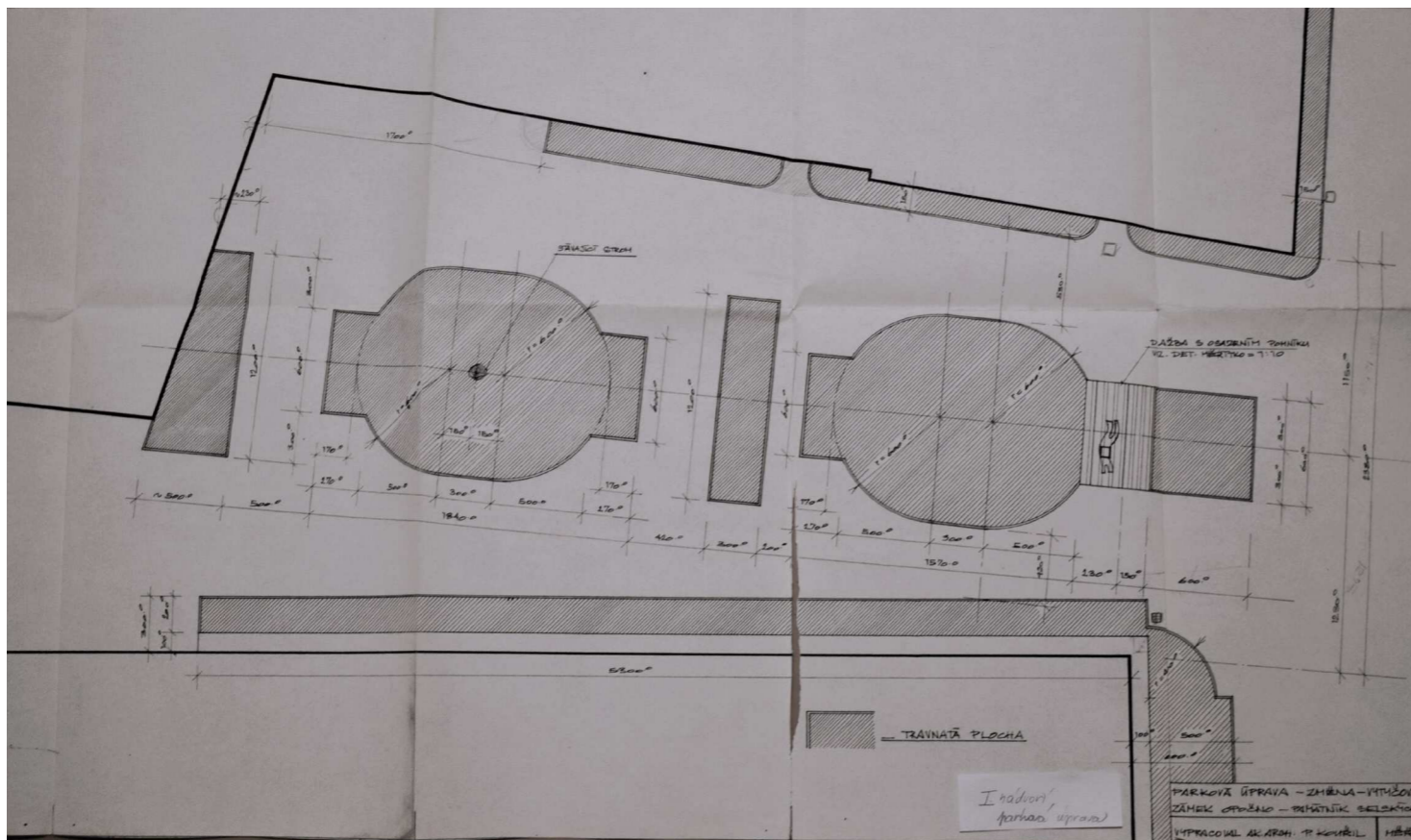
Obr.64: Katastrální mapa evidenční, 1878-1946

Obr.66: Studie I. nádvoří, 1810

Obr.68: Letecký snímek, 1958

Obr.67: Současná parková úprava od akad. arch. P. Kouřil, 20. století

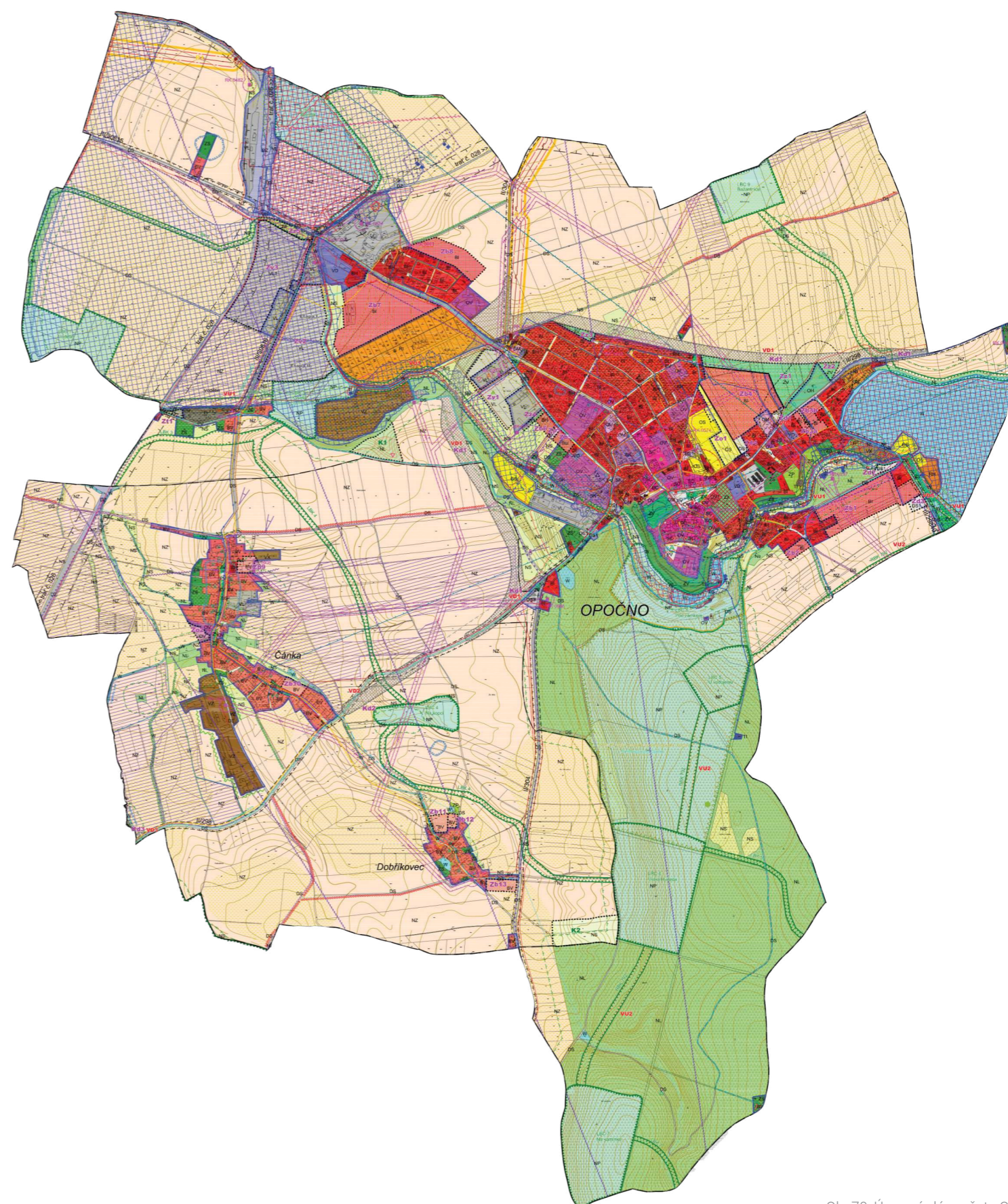

Obr.69: Letecký snímek současný, 2023

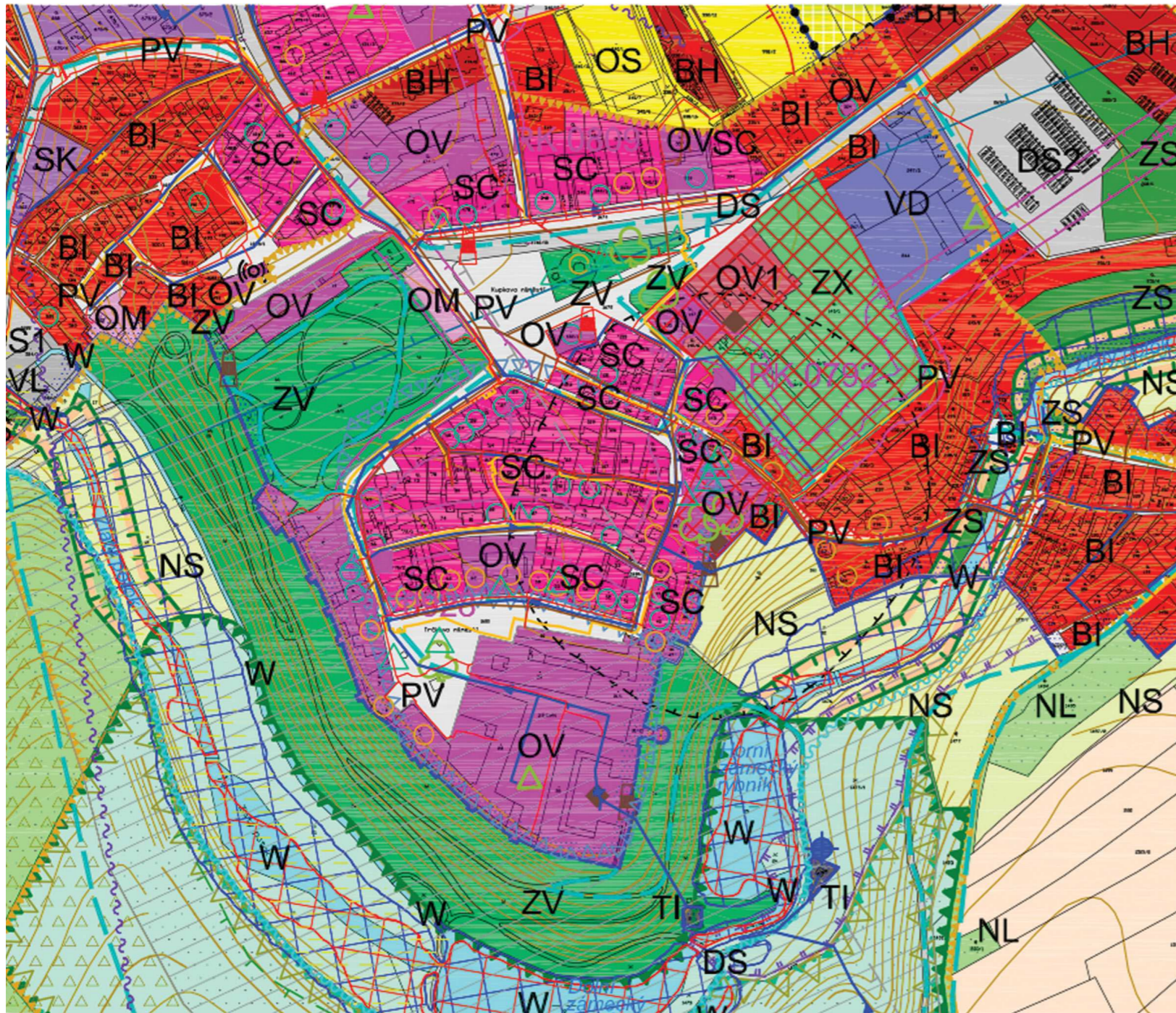
4.4 Územní plán

Nynější územní plán města Opočna byl vypracován v roce 2020 společností REGIO, projektový ateliér s.r.o.. Projektanty byli Ing. arch. Jana Šejvlová, RNDr. Lukáš Zemánek, PH. D., Ing. Zlata Macháčová a spol.. Zadavatelem bylo město Opočno.

Na územním plánu lze poměrně dobře odlišit plochu obory, zámeckého areálu a historického centra města. V blízkosti areálu není počítáno s výraznými změnami.

Obr.70: Územní plán města Opočna

LEGENDA

STAV PLOCHY	MAJITEL PLOCHY	ÚZEMNÍ REZERVA	
STABILIZOVANÉ			HRANICE ÚZEMNÍCH JEDNOTEK A
			Hranice řešeného území
			Hranice katastrálního území
			Hranice zastavěného území k 7. 3. 2017
			Hranice zastavitelných ploch (Z) a ploch změ
PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM			
BH	BH		Plochy bydlení - v bytových domech
BI	BI		Plochy bydlení - v rodinných domech - města
BV	BV		Plochy bydlení - v rodinných domech - venko
RH			Plochy rekreace - plochy staveb pro hromad
RI			Plochy rekreace - plochy staveb pro rodinnou
OV	OV		Plochy občanského vybavení - veřejná infras
OV1			Plochy občanského vybavení - specifické
OM			Plochy občanského vybavení - komerční zaří
OS	OS		Plochy občanského vybavení - tělovýchovná
OH			Plochy občanského vybavení - hřbitovy
SC			Plochy smíšené obytné - v centrech měst
SK			Plochy smíšené obytné - komerční
DS			Plochy dopravní infrastruktury - silniční
DS1	DS1		Plochy dopravní infrastruktury - silniční - park
DS2			Plochy dopravní infrastruktury - silniční - garáž
DS3			Plochy dopravní infrastruktury - silniční - čerp
DZ			Plochy dopravní infrastruktury - železniční
PV	PV		Plochy veřejných prostranství
ZV	ZV		Plochy veřejných prostranství - veřejná zeleň
ZS			Plochy zeleně - soukromá a vyhrazená
ZO			Plochy zeleně - ochranná a izolační
ZP	ZP		Plochy zeleně - přírodního charakteru
ZX			Plochy zeleně - specifické
TI	TI		Plochy technické infrastruktury - inženýrské s
VL	VL		Plochy výroby a skladování - lehký průmysl
VL1			Plochy výroby a skladování - průmyslová zón
VD			Plochy výroby a skladování - drobná a řemes
VZ			Plochy výroby a skladování - zemědělská výr
VX			Plochy výroby a skladování - výroba specifick
W			Plochy vodní a vodohospodářské
NZ			Plochy zemědělské
NL	NL		Plochy lesní
NP			Plochy přírodní
NS	NS		Plochy smíšené nezastavěného území

KONCEPCE DOPRAVNÍ A TECHNICKÉ	
	Koridor dopravní infrastruktury - silniční
	Vodovodní řád
	Vodní zdroj
	Vodojem
	Kanalizace dešťová
	Kanalizace jednotná - gravitační
	Kanalizace jednotná - tlaková
	Kanalizace splašková - gravitační
	Kanalizace splašková - tlaková
	Kanalizace bez rozlišení
	Čistírna odpadních vod
	Vrchní elektrické vedení VN
	Trafostanice
	VTL plynovod s tlakem nad 40 barů
	Katodová ochrana VTL plynovodu
	Regulační stanice STL / VTL plynovodu
	STL plynovod
	Koridor pro propojovací VTL plynovod s tlakem
	Radiový směrový spoj - radiotelefonní spojení
	Mikrovlnný spoj
	Komunikační vedení
	Komunikační zařízení
VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÉ STAVBY, OP	
	VD1 Dopravní infrastruktura - silnice II/298, II/304
	VD2 Dopravní infrastruktura - silnice II/298 - napřir
	VD3 Dopravní infrastruktura - silnice II/298 - napřir
	VD4 Dopravní infrastruktura - parkoviště u hřbitove
	VD5 Dopravní infrastruktura - parkoviště u Brouma
	VD6 Dopravní infrastruktura - parkoviště centrum
	VU1 Založení prvků územního systému ekologické
	VU2 Založení prvků územního systému ekologické

Obr.71: Územní plán historického centra města Opocna

4.5 Památková péče

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 37808/6-2351

národní kulturní památka rejst. č. ÚSKP 212

Název: zámek Opočno s parkem

Kraj: Královéhradecký kraj

Okres: Rychnov nad Kněžnou

Obec: Opočno

Část obce: Opočno

Katastrální území: Opočno pod Orlickými horami

Adresa: Opočno, 142

Opočno, 2

Opočno, 275

Opočno, 37

Opočno, 378

Opočno, 379

Opočno, 380

Opočno, Trčkovo nám. č.p. 1

Kategorie: areál

Typ: zámek

Památkově chráněno od: 1. 11. 1990 - památková zóna

Památkově chráněno od: 3. 5. 1958 - kulturní památka

Památkově chráněno od: 15. 11. 1995 - národní kulturní památka

Součástí:

objekt 1000149744_0001 - zámek čp. 1

objekt 1000149744_0002 - věž studniční s přístupovým mostem

objekt 1000149744_0003 - spojovací krček čp. 377 zv. Starý důchod

objekt 1000149744_0004 - krytá chodba spojovací

objekt 1000149744_0005 - budova se spojovacím krčkem

objekt 1000149744_0006 - jízďárna čp. 378

objekt 1000149744_0007 - konírna

objekt 1000149744_0008 - pivovar

objekt 1000149744_0009 - obytná budova pivovaru s branou

objekt 1000149744_0010 - úřední budova - soudní budova čp. 2

objekt 1000149744_0011 - míčovna

objekt 1000149744_0012 - letohrádek čp. 37

objekt 1000149744_0013 - vodárna

objekt 1000149744_0014 - terasa s balustrádou a vázami

objekt 1000149744_0015 - zámecký park

objekt 1000149744_0016 - oranžerie

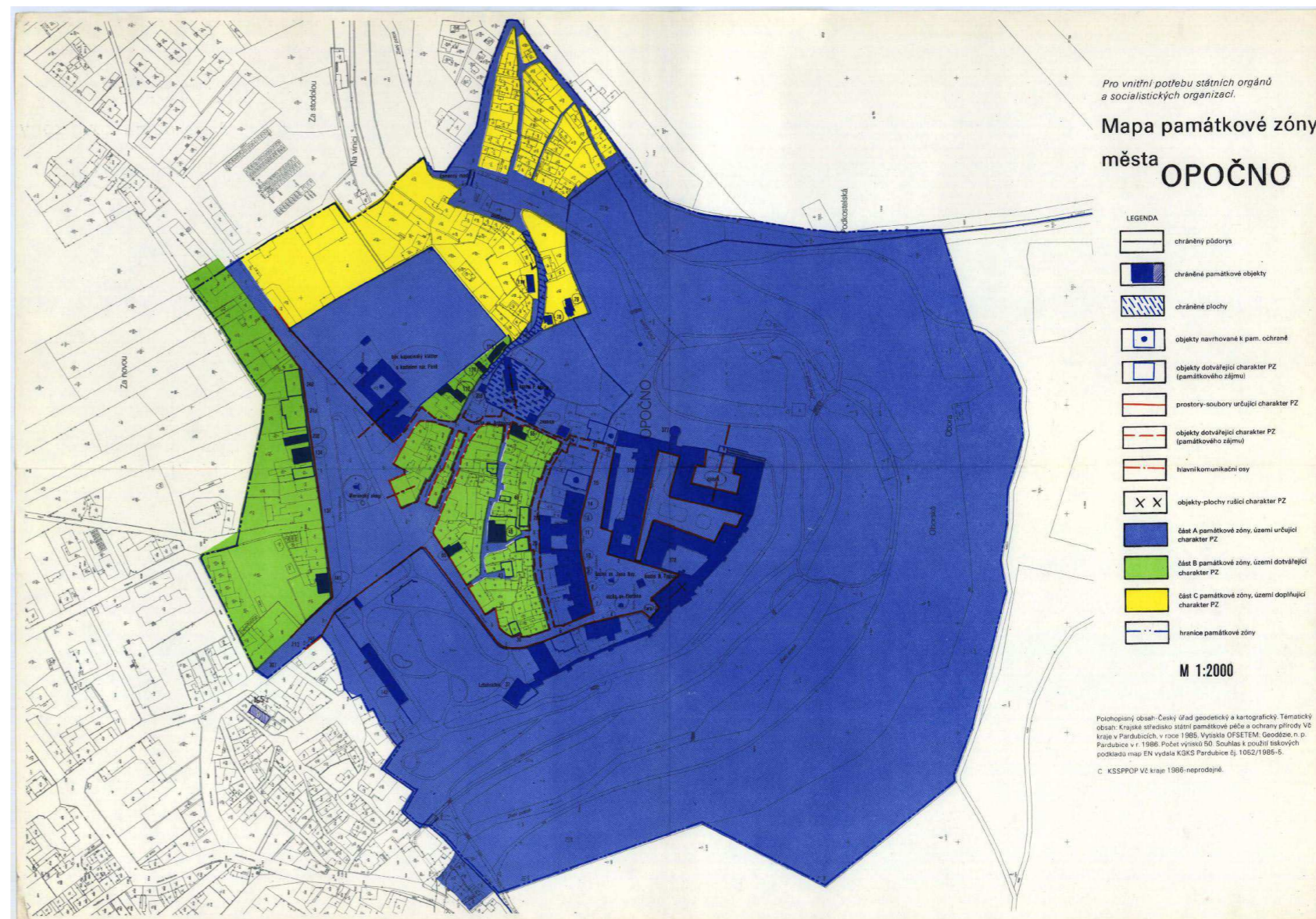
objekt 1000149744_0017 - Čínský pavilón

objekt 1000149744_0018 - altán dřevěný (koupadlo)

objekt 1000149744_0019 - palmový skleník

objekt 1000149744_0020 - hájovna čp. 275

objekt 1000149744_0021 - bazén s vodotryskem

Obr.72: Mapa památkové zóny města Opočno, 1985

objekt 1000149744_0022 - kašna na 2. nádvoří

objekt 1000149744_0023 - kašna na 1. nádvoří

objekt 1000149744_0024 - ohradní zeď s branou a brankou

objekt 1000149744_0025 - most I na vtoku horního rybníka

objekt 1000149744_0026 - most II dřevěný nad horním

rybníkem

objekt 1000149744_0027 - most III nad výtokem horního

rybníka

objekt 1000149744_0028 - most IV nad vodopádem dolního

rybníka

objekt 1000149744_0029 - most V pod dolním rybníkem

objekt 1000149744_0030 - most VI u vodárny

objekt 1000149744_0031 - most VII v SZ části parku

objekt 1000149744_0032 - brána vstupní

objekt 1000149744_0033 - ohrazení parku včetně plovoucích vrat

objekt 1000149744_0034 - schodiště ze zámku do parku

objekt 1000149744_0035 - schodiště a terasa v růžové zahradě

objekt 1000149744_0036 - socha jelena (S)

objekt 1000149744_0037 - socha jelena (J)

objekt 1000149744_0038 - rybníky s vodopády

objekt 1000149744_0039 - torzo opevnění

4.6 Občanská vybavenost

Opočno disponuje občanskou vybaveností typickou pro menší městečko. Hned na Trčkově náměstí, které navazuje na řešené území se nachází základní škola. V dochozí vzdálenosti nalezneme i školu mateřskou. Město je vybaveno několika drobnějšími obchůdky a potravinami nebo třeba suvenýry. Větší obchod s potravinami nalezneme až na severním okraji města a běžný supermarket až v sousední Dobrušce. V Opočně se také nachází bývalá plně funkční nemocnice, dnes už ale pouze léčebna dlouhodobě nemocných a Alzheimer centrum. Ve městě nechybí ani zimní nebo fotbalový stadion a menší hřiště pro děti, které je ale od centra spíše stranou. Na severozápadě města leží rozlehlý rybník Broumar se stejnojmenným letním koupalištěm.

Problematický je v dnešní době počet restauračních a kavárenských zařízení. Ačkoliv jich v minulosti bylo dostatek, dnes už zbývá pouze pár vináren, bar v Zámecké ulici a restaurace Jordánek, která bohužel leží na samém okraji města. Situaci se snaží zvrátit poměrně nově založená Kavárna U Viléma na samotném řešeném nádvoří, která je otevřena v otevírací době zámku.

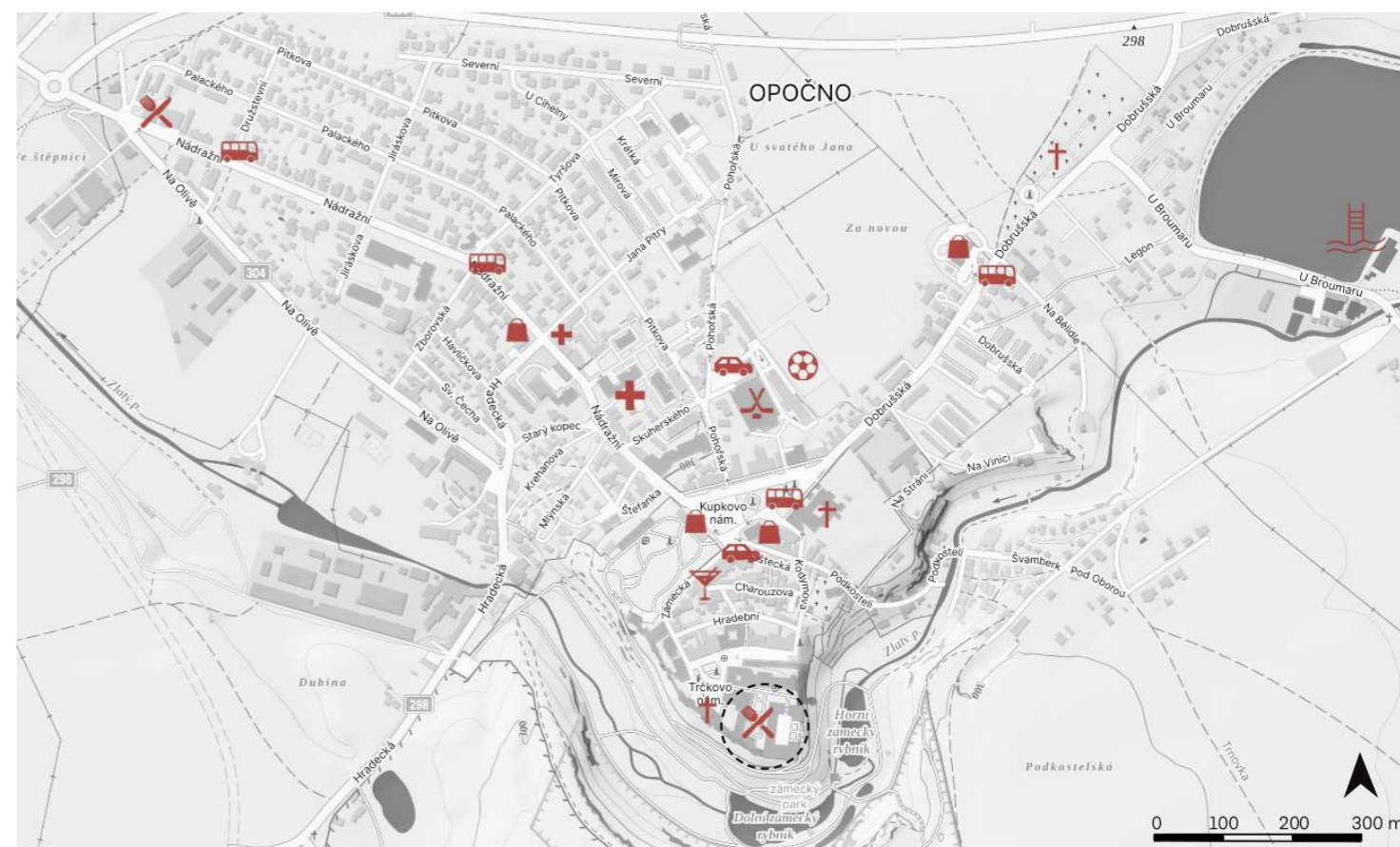
4.7 Širší vztahy

První nádvoří navazuje přímo na Trčkově neboli Malé náměstí, tím je bezprostředně propojeno s centrem města. Přístupné je ale pouze pěšky nebo na kole, nejbližší parkoviště pro automobily se nachází na Velkém neboli Kupkově náměstí. Na stejném místě nalezneme i nejbližší zastávku hromadné autobusové dopravy, kam autobusy jezdí poměrně pravidelně z různých směrů. Momentálně probíhají stavební práce na dokončení silničního obchvatu města Opočna, který už dnes zklidňuje dopravu v centru města. Důležité je také zmínit větší počet cyklostezek nebo cyklotras v oblasti.

Nádvoří svojí polohou tvoří nádvoří přechod mezi centrem města, parkem a okolní zelení. Prostor je pro návštěvníky přístupný sezónně od konce března do října, v otevíracích hodinách zámku. Návštěvnost památky se ročně pohybuje kolem 40 000 osob. Místo díky své lokalitě a také díky nově vzniklé kavárně čím dál častěji navštěvováno turisty i místními obyvateli, proto je jeho obnova důležitá.

Legenda:

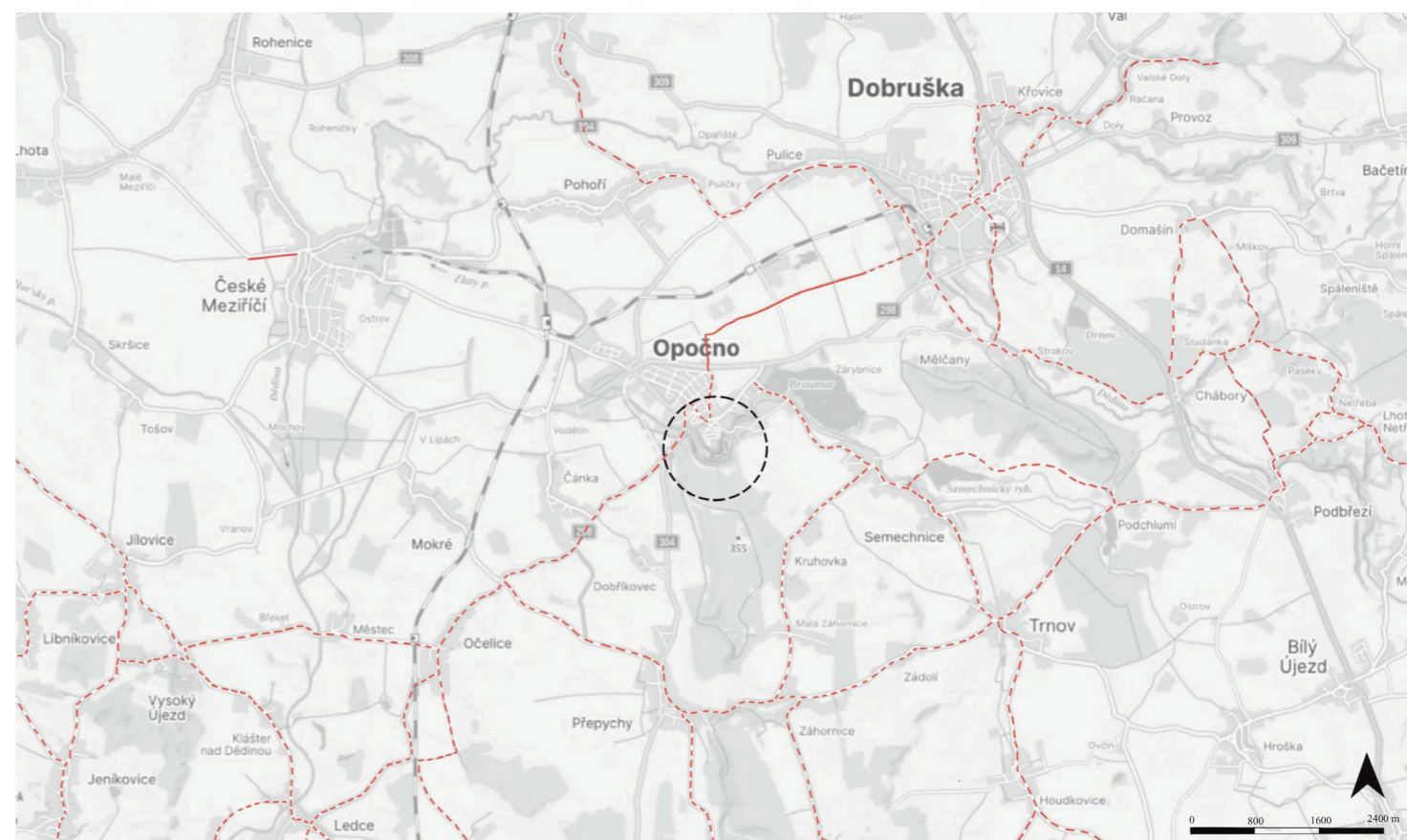
- parkoviště
- restaurace
- zastávka MHD
- bar
- obchod
- nemocnice
- koupaliště
- zimní stadion
- fotbalové hřiště
- sakrální stavby

Obr.73: Mapa občanské vybavenosti

Legenda:

- cyklostezky
- cyklotrasy
- řešené území

Obr.74: Mapa cyklostezek a cyklotras

4.8 Přírodní podmínky

Zámecká park v Opočně se nachází v nadmořské výšce 270 až 330 m n. m. Samotné nádvoří se pohybuje v nadmořské výšce 313 m n. m.. Klimaticky areál spadá do mírně teplého, mírně vlhkého klimatického regionu (MT 10). Je ale nutné upozornit, že se oblast nachází v podhůří Orlických hor a klimatické oblasti se směrem na sever od zámku velmi rychle mění. Průměrná roční teplota se zde pohybuje mezi 7-8 °C s průměrným ročním úhrnem srážek 650–750 mm.

Plocha nádvoří je rovinatá, expozice ke světovým stranám tedy spíše všesměrná, v některých místech více či méně omezená přiléhající zástavbou

4.3.1 Fauna a flora

Co se potencionální přirozené vegetace týče, nachází se zde území s přirozenou černýšovou dubohabřinou (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*). Ta je charakteristická dominantním zastoupením dubu zimního (*Quercus petraea*) a habrem obecným (*Carpinus betulus*). Častou příměsí bývá lípa (*Tilia cordata*, na vlhčích stanovištích *T. platyphyllos*), dub letní (*Quercus robur*), jasan (*Fraxinus excelsior*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), nebo ve vyšších polohách buk lesní (*Fagus sylvatica*) a jedle (*Abies alba*). Charakter bylinného patra určují mezofilní druhy, hlavně byliny (*Hepatica nobilis*, *Galium sylvaticum*, *Lathyrus vernus*, *Laminum galeobdolon*, *Melampyrum nemorosum* atd.).

Na území parku se také částečně nachází oblast střemchové jaseniny (*Pruno – Fraxinetum*). Střemchová jasenina je charakteristická výskytem jasanu (*Fraxinus excelsior*) a olše (*Alnus glutinosa*). Dále zde nalezneme lípu srdčitou (*Tilia cordata*), střemchu (*Padus avium*) nebo dub letní (*Quercus robur*). Keřové patro je zde velmi husté. Nejčastěji se v něm vyskytuje brslen (*Euonymus europaeus*). Bylinné patro zastávají hygrofytní a mezofytní rostliny, jako například *Aegopodium podagraria*, *Crepis paludosa*, *Glechoma hederacea* a *Stachys sylvatica* (Neuhäuslová 1998).

Park je vzhledem ke své rozloze i přírodnímu charakteru domovem mnoha živočichů. Systém rybníků a vodních toků poskytuje domov vzácným měkkýšům, jako je vřetenovka rovnoústá a skalnice slepá. V parku však nalezneme i spousty obratlovců, a to především ptáků, například červenku obecnou, brhlíka lesního, slípku zelenonohou, chřástala vodního a labuť velkou ("Opočno" 2019).

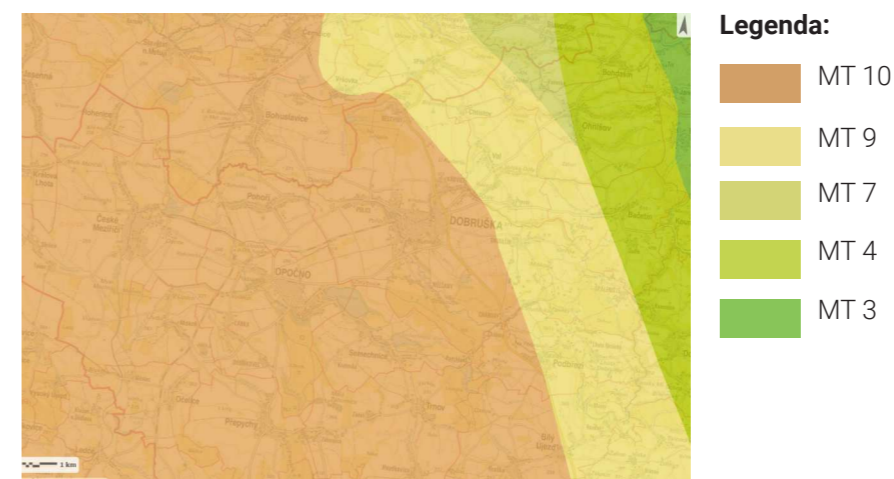
4.3.2 Geologie

Celý zámecký areál je budován na vápničných křídovitých horninách. Zámek stojí na výrazném opukovém ostrohu a skalnaté opukové srázy lemují celé údolí parku (Lokvenc & Tesař 1964). Co se půdních typů týče, vyskytují se v prostoru nádvoří převážně kambizemě. Na dně údolí nalezneme rendziny, pararendziny a černice ("EKatalog BPEJ" 2022). Vzhledem k několikanásobným přestavbám zámku a celého areálu lze však předpokládat přítomnost navážek.

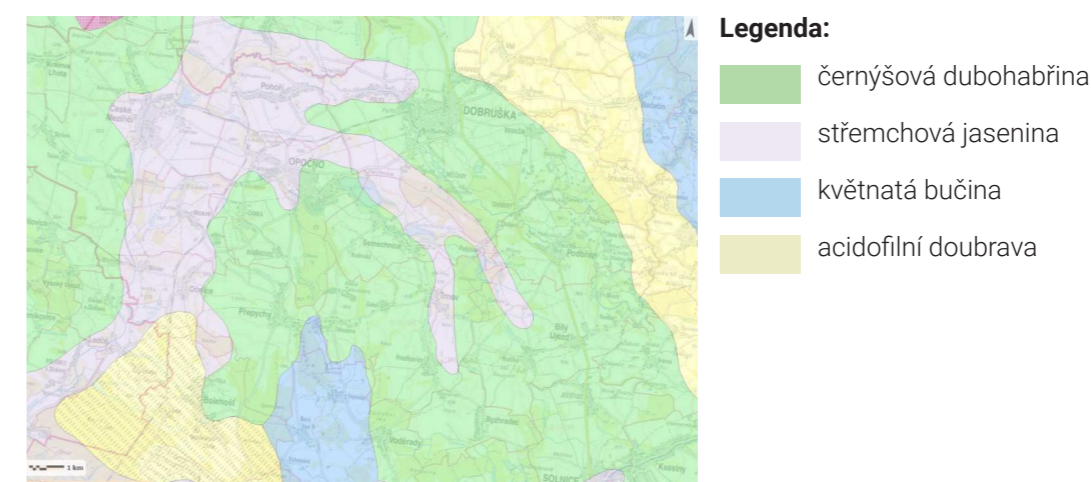
4.3.3 Ochrana přírody

Část zámecké obory a parku spadá do soustavy chráněných území evropského významu Natura 2000. Jedná se o významný krajinný fenomén a o významnou entomologickou lokalitu s výskytem xylofágního hmyzu. Oblast je jedinou lokalitou v Poorličí s výskytem roháče (*Lucanus cervus*) a pachníka hnědého (*Osmoderma eremita*).

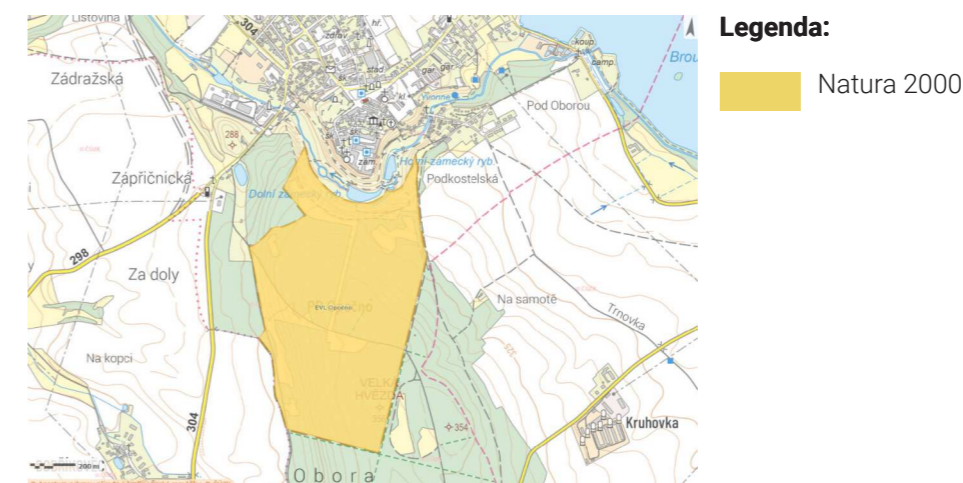
Cílem Natury 2000 zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejčinnější nebo nejvíce ohrožené ("Agentura ochrany přírody a krajiny ČR ©" 2024).

Obr.75: Mapa klimatických oblastí

Obr.76: Mapa potencionální přirozené vegetace

Obr.77: Mapa území Natura 2000

4.9 Inventarizace

Obr.78: Dendrologický průzkum řešeného území

Legenda:

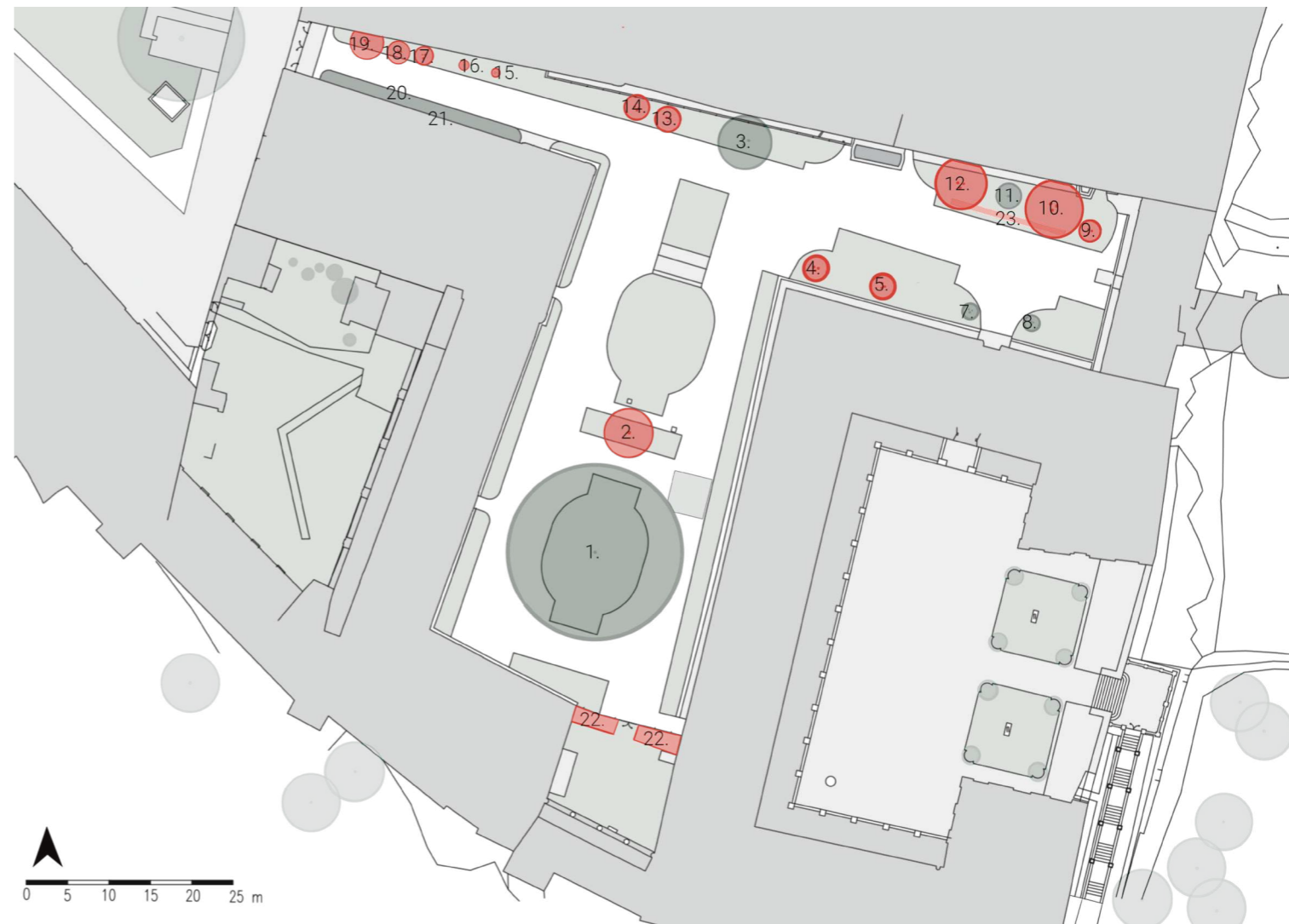
- dřeviny zahrnuté v inventarizaci
- dřeviny nezahrnuté v inventarizaci

Inventarizační tabulky:

č.	latinský název	český název	výška dřeviny (m)	šířka koruny (m)	obvod kmene (cm)	nasazení koruny (m)	věk	vitalita	stabilita	zdravotní stav	sadovnická hodnota	poznámky
1	<i>Juglans nigra</i>	ořešák černý	25	30	358	8	180-200	3	3	3	4	dominanta nádvoří, potřeba zachovat
2	<i>Juglans nigra</i>	ořešák černý	6	5,5	40	1,2	25	3	2	4	3	vyosený, koncepčně nevhodný
3	<i>Magnolia x soulangeana</i>	šácholan Soulangeův	5	6,5	80	0,4	20-40	4	4	4	4	bude zachována
11	<i>Cydonia oblonga</i>	kdouloň obecná	3,5	6	45	1,3	0-20	3	4	4	3	zastiňuje vchod

Tab.1: Inventarizační tabulka-stromy

4.10 Plán kácení

Obr.79: Plán kácení

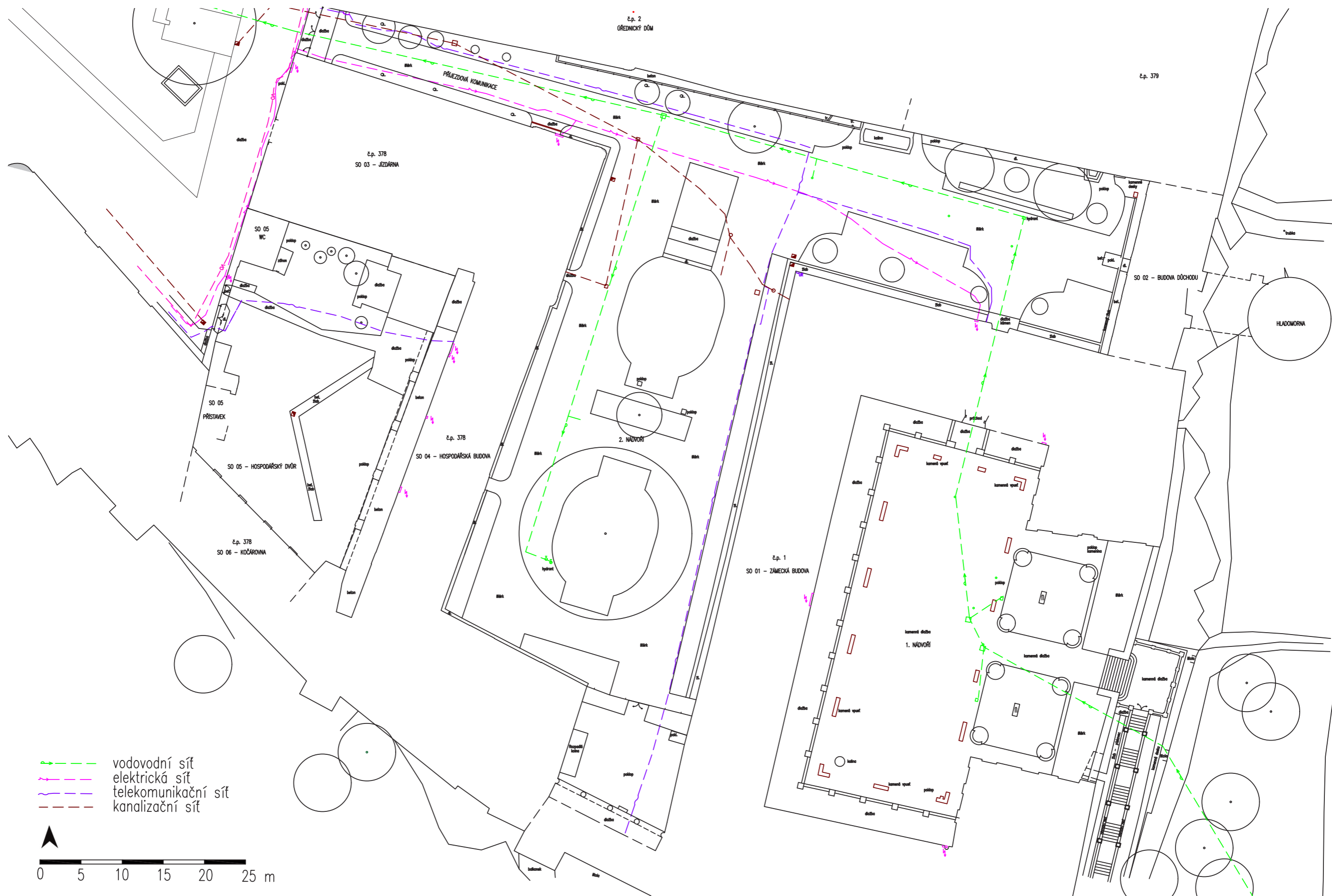
Legenda:

- dřeviny ke kácení
- dřeviny ponechané
- dřeviny nezahrnuté v inventarizaci

Tab.2: Inventarizační tabulka - keře

č.	latinský název	český název	výška dřeviny (m)	šířka (m)	věk	vitalita	stabilita	zdravotní stav	sadovnická hodnota	poznámky
4	<i>Pyracantha coccinea</i>	hlohyně šarlatová	2,5	3	40-60	3	4	3	2	koncepčně nevhodný
5	<i>Buxus sempervirens</i>	zimostráz vždyzelený	3,5	3	40-60	2	4	2	2	koncepčně nevhodný, napadený zavijáčem
6	<i>Hydrangea arborescens</i>	hortenzie stromkovitá	0,5	2	20-40	4	5	4	4	bude zachována
7	<i>Hydrangea arborescens</i>	hortenzie stromkovitá	0,5	2	20-40	4	5	4	4	bude zachována
9	<i>Prunus laurocerasus</i>	bobkovišeň lékařská	2	2,5	20-40	2	2	2	2	zastiňuje vchod, nevhodně ošetřený
10	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	5	7	40-60	3	3	3	3	zastiňuje vchod
12	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	4	6	40-60	3	3	3	3	zastiňuje vchod
13	<i>Staphylea pinnata</i>	klokoč zpeřený	4	3	20-40	3	3	3	3	koncepčně nevhodný
14	<i>Staphylea pinnata</i>	klokoč zpeřený	4	3	20-40	3	3	3	3	koncepčně nevhodný
15	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	1,3	1	0-20	4	4	4	3	koncepčně nevhodný
16	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	1,3	1	0-20	4	4	4	3	koncepčně nevhodný
17	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	3	2	0-20	4	4	4	3	koncepčně nevhodný
18	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	3	3	0-20	3	4	3	3	koncepčně nevhodný
19	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný	3	3	0-20	3	3	3	3	koncepčně nevhodný
20	<i>Hedera helix</i>	břečťan popínavý	20	0,4	20-40	5	4	4	4	souvislý porost na zdi, potřeba zredukovat
21	<i>Lonicera pileata</i>	zimolez fialový	0,4	1,5	20-40	4	4	4	3	souvislý podrost
22	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní	3	2	20-40	2	3	2	2	živý plot, proschlý, koncepčně nevhodný
23	<i>Rosa sp.</i>	růže	0,4	0,7	0-20	2	4	2	3	záhon o 51 ks, prořídí výsadba

4.11 Inženýrské sítě

Obr.80: Plán vedení inženýrských sítí

5. Projektová část

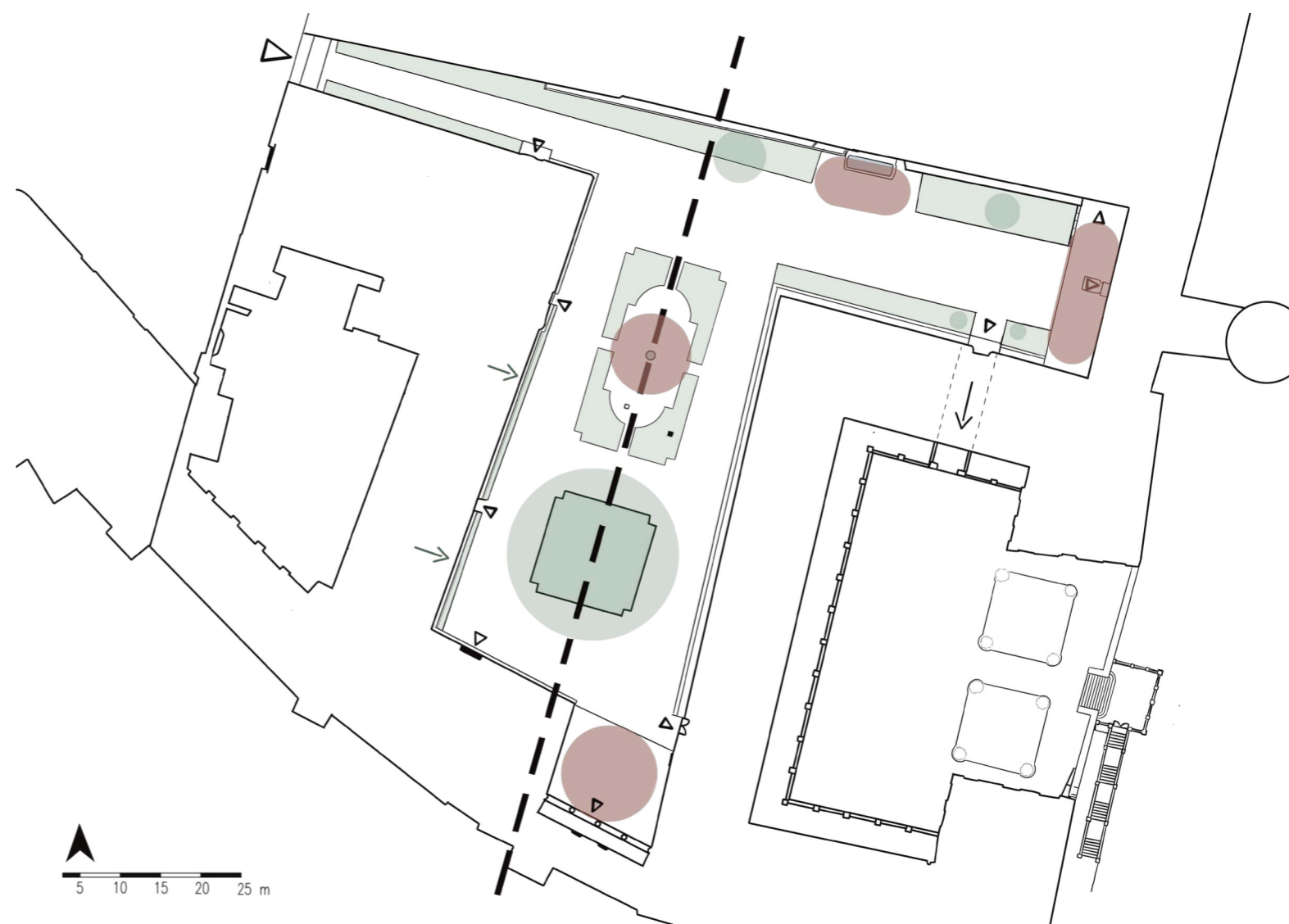

5.1 Koncepce návrhu

V rámci projektu je řešena nová parková úprava prvního nádvoří zámku Opočno. Nově navržené plochy zeleně respektují historický vývoj prostoru a zároveň navazují na stávající vzhled prostředí zámku. Nádvoří je v dnešní době nevhodně zarostlé a celkově zanedbané, čemuž odpovídá i rozsáhlý plán kácení. Koncept se soustředí na sjednocení roztříštěných ploch zeleně a celkové prosvětlení a pročištění prostoru. Navržená výsadba částečně nahrazuje v létě velmi vysychavé travnaté plochy, ale zároveň respektuje podhorský charakter místního klimatu.

Problematicky působí dřevěný domek kavárny u Viléma, který narušuje symetrii nádvoří a nepůsobí příliš esteticky a je tedy nutné jej přesunout na vhodnější místo. Řešena je také cestní síť, která je materiálově i barevně nevyhovující. Dojde také k již plánovanému odstranění socialistického památníku selských bouří. Cílem návrhu je mimo jiné také doplnit chybějící mobiliář.

Kombinací všech zmíněných požadavků a historických podkladů vzniká poměrně pravidelný prostor s hlavní osou symetrie a sjednocenými plochami výsadby. Dochází k rozčlenění nádvoří na formálnější a funkční oblasti a prostor se stává více přístupným, čistším a hlavně atraktivnějším pro návštěvníky.

Legenda:

- zeleň
- místa koncentrace návštěvníků
- vodní plocha
- hlavní osa
- vstupy a průchody
- optické vyvážení zelení

Obr.81: Koncept návrhu

5.2 Inspirační fotografie

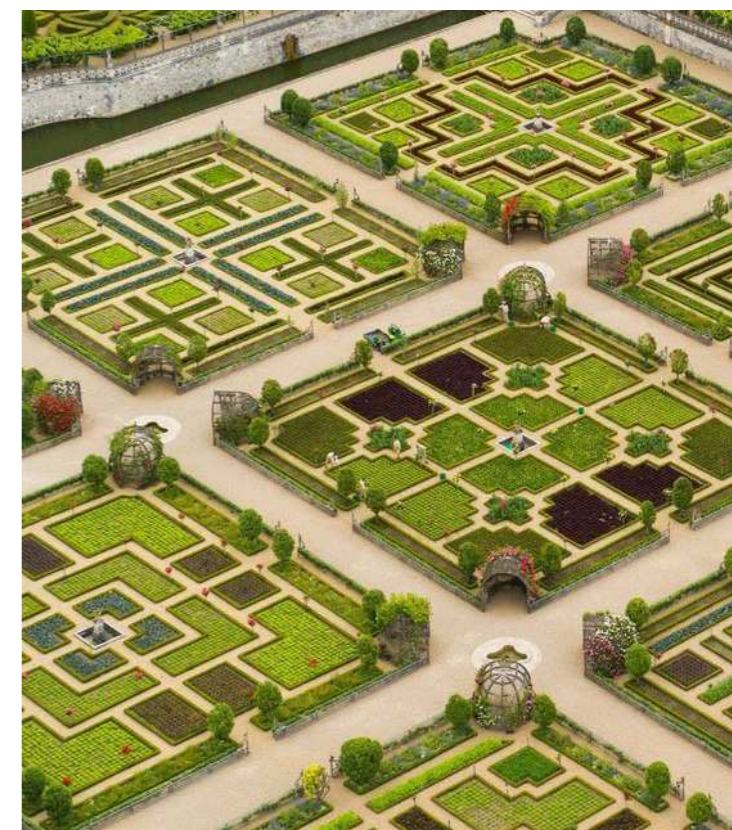
Obr.82: Inspirace stinné výsadby

Obr.83: Inspirace výsadby

Obr.84: Výsadba se stříhanými plůtky

Obr.85: Broderiová výsadba

Obr.86: Stříhané plůtky

Obr.87: Výsadba cibulovin

Obr.88: Výsadba hortenzií

Obr.89: Konstrukce pro popínavé rostliny

Obr.90: Složený bistro set

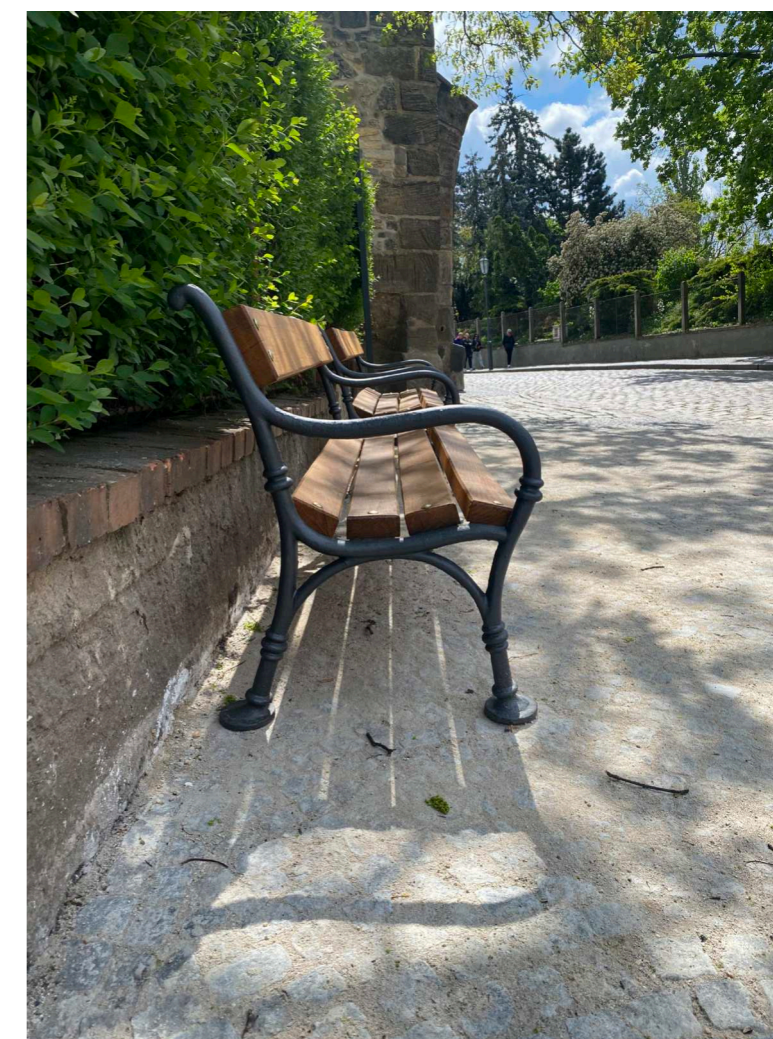
Obr.91: Litinová lavička, 2024

Obr.92: Odpadkový koš, 2024

Obr.93: Bistro set

Obr.94: Litinová lavička boční pohled, 2024

5.3 Návrh

Návrh zámeckého nádvoří se soustředí na revitalizaci ploch zeleně, vytvoření reprezentativního prostoru pro odpočinek návštěvníků a zároveň odráží historické proměny místa. Zeleň je uspořádána v návaznosti na historické mapové podklady, kde byla zjištěna přítomnost dvou ozeleněných ploch v centrální části nádvoří. Centrální plochy zeleně jsou navrženy ve tvaru čtverce pod stávajícím mohutným ořešákem černým (*Juglans nigra*), který tvoří jasnou dominantu nádvoří, a v nepříliš definovaném tvaru obdélníku, což vychází převážně z historických leteckých snímků a map z 19. století. Zároveň plochy tvarově navazují na motivy fasády zámku a svojí pravidelností tematicky vrací prostor až do dob renesance. Původně velmi roztrášená zeleň je tak sjednocena do kompaktnějších celků a je díky tomu možné kolem organizovat kulturní akce, které se na zámku pravidelně konají.

Čtvercová plocha pod ořešákem zůstane zatravněna z důvodu zachování kořenového systému vzrostlého stromu. Bude zde však navezena nová vrstva zeminy, která usnadní péči o trávník a vytvoří prostor pro novou výsadbu, kterou zde zastávají hlavně nízké jarní cibuloviny, jež každoročně vytvoří bohatý rozkvetlý koberec. Druhá centrální plocha zeleně nádvoří se skládá ze čtyř opakujících se záhonů, které ohraničuje formální stálezelený plůtek z cesmíny (*Ilex crenata* 'Glorie Dwarf'). Kontrastně k němu působí vzdušná trvalková výsadba v jemných barevných odstínech, která vyplňuje vnitřní část záhonů. Centrálním prvkem navrženého okrasného parteru je falešná studna z období neorenesance z II. nádvoří zámku. Kašna sem byla již v minulém roce z důvodu nedostatku místa přesunuta a zastává tak symbolicky vodní prvek, který se v těchto místech nacházel. Dokládají o tom mapy převážně z 18. - 19. století. Parter byl také doplněn o chybějící lavičky v elegantní krémové barvě.

Z historických fotografií lze pozorovat přítomnost treláží s popínavými rostlinami téměř na všech hospodářských budovách lemujících nádvoří. Na tuto skutečnost odkazuje treláž z ocelových lanek navržena na západní fasádě zámecké hospodářské budovy. Konstrukce se skládá z obdélníkových dílů propojených oblouky nad okny, které navazují jak na známé opočenské arkády, tak i na tvar vchodů do budovy, které jsou též obloukové. Ocelová lanka jsou zvolena pro svoji lehkost a subtilnost. Treláž je umístěna strategicky v místě kde se nádvoří nesymetricky otevírá a opticky ho tak z jedné strany zužuje a vyvažuje tak prostor.

Na nádvoří je také navržen dlouhý pás různých druhů bílé kvetoucích hortenzií, které návštěvníka provází a pobízejí k postupu od samotného vchodu do prostoru až k vstupům do expozic a arkádového nádvoří.

Dochází také k výměně materiálu cestní sítě, kdy byl nevyhovující tmavý štěrk nahrazen světlým růžovobílým drceným kamenivem z lokálního lomu u Lánova v Podkrkonoší, které prostor prosvětlí a zároveň vydrží občasný pojezd nákladních aut při instalaci podia pro kulturní akce. Velkou proměnou prochází také stávající kavárna u Viléma, která byla z nepříliš estetického dřevěného domku přesunuta do vnitřních prostor severovýchodního výklenku nádvoří, kde bylo pro návštěvníky vytvořeno venkovní posezení, které nenarušuje kompozici a symetrii nádvoří, ale zároveň je s ním stále v blízkém kontaktu. Plocha z pískovcové dlažby navazující na dlažbu stávající byla kromě prostoru kavárny použita i před vstupy do expozic zámku pro lepší přehlednost a celkovou čistotu prostoru.

Celý návrh je doplněn o mobiliář v krémové barvě, stojan na kola, jelikož je cyklistika v oblasti velmi populární, a o mobilní zeleň v dřevěných květináčích, kterou zámek již vlastní a jsou pro ni vytvořeny výklenky v komponovaných plochách výsadby.

5.3.1 Studie

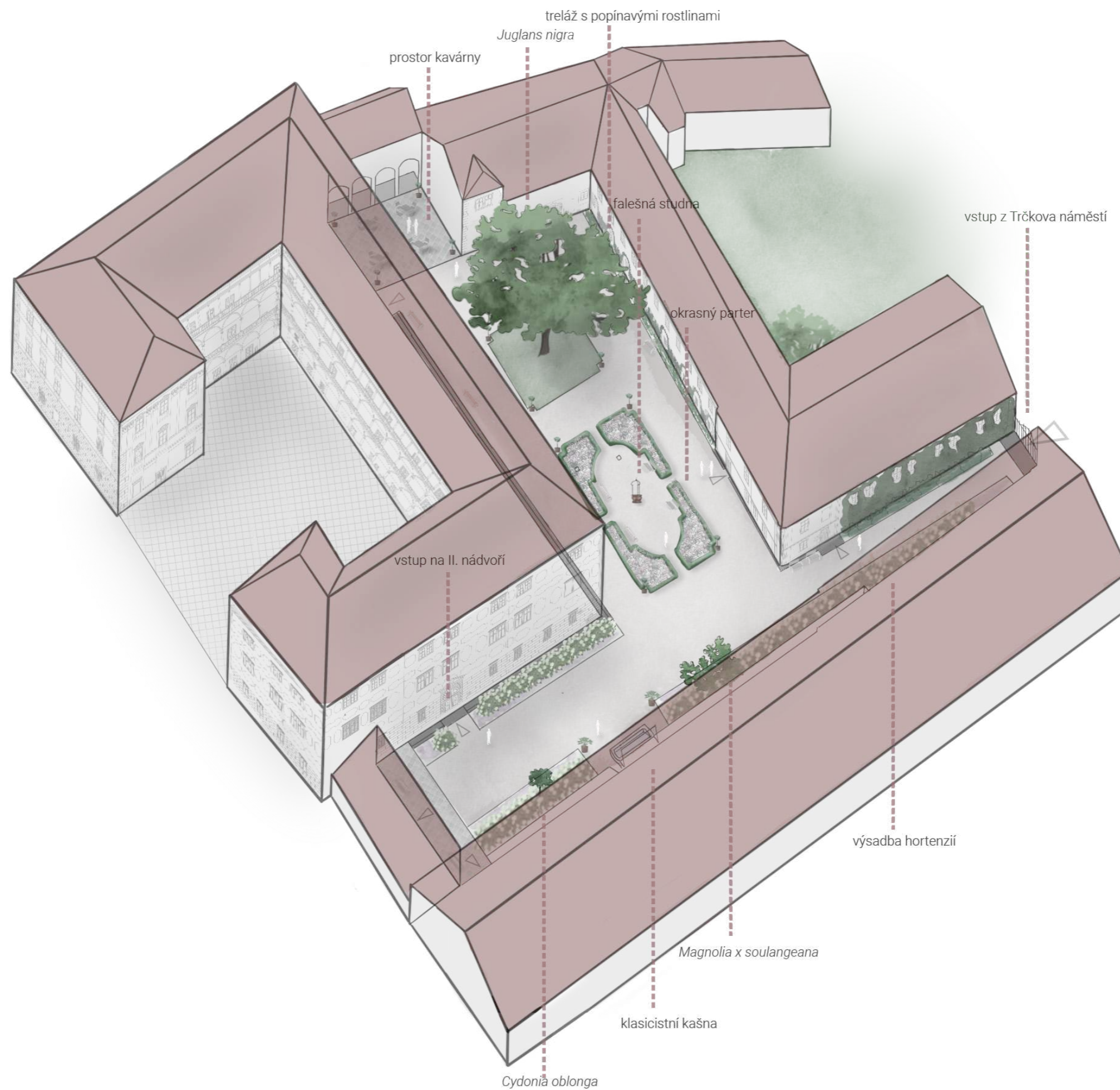
Obr.95: Barevná studie

5.4 Řezopohled A - A'

Obr.96: Řezopohled

5.5 Axonometrie

Obr.97: Axonometrie

5.6 Vizualizace

Obr.99: Vizualizace zákoutí nádvoří

5.7 Tabulky sortimentu a kvetení

Tab. 3: Tabulka sortimentu a kvetení trvalek

TRVALKY

Č.	latinský název	český název	výsadbová velikost	výška v dospělosti	období a barva kvetení												zimní efekt	ks/m2	celkem ks
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
1	<i>Achillea millefolium</i> 'Lilac Beauty'	řebříček obecný	k9	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	20
2	<i>Achillea millefolium</i> 'White Beauty'	řebříček obecný	k9	70	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	44
3	<i>Achillea millefolium</i> 'Apricot Delight'	řebříček obecný	k9	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	36
4	<i>Achillea ptarmica</i> 'Perrys White'	řebříček bertrám	k11	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	20
5	<i>Alchemilla mollis</i> 'Auslese'	kontryhel měkký	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	180
6	<i>Anemone x hybrida</i> 'Honorine Jobert'	sasanka japonská	k10	80	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		4	14
7	<i>Aquilegia</i> 'Kristall'	orlíček	k9	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	20
8	<i>Aquilegia vulgaris</i> 'Clementine Blue'	orlíček obecný	k9	45	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		6	56
9	<i>Aster ageratoides</i> 'Harry Schmidt'	hvězdnice	k9	70	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	20
10	<i>Aster ageratoides</i> 'Starshine'	hvězdnice	k9	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	16
11	<i>Aster</i> 'Cotswold Gem'	hvězdnice	k9	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	40
12	<i>Centaurea montana</i> 'Amethyst In Snow'	chrpa horská	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		6	16
13	<i>Digitalis purpurea</i> 'Castor Lavender'	náprstník červený	k13	120	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	3	12
14	<i>Digitalis purpurea</i> 'Snow Thimble'	náprstník červený	k13	120	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	3	12
15	<i>Digitalis x hybrida</i> 'Illumination Apricot'	náprstník	k11	100	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	3	12
16	<i>Dryopteris affinis</i>	kaprad' rezavá	k9	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	12
17	<i>Echinacea purpurea</i> 'White Swan'	třapatka nachová	k9	70	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	24
18	<i>Echinacea</i> 'Sombrero Sandy Yellow'	třapatkovka	k9	70	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	5	20
19	<i>Gaura lindheimeri</i> 'Freefolk Rosy'	svíčkovec Lindheimerův	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	68
20	<i>Geranium</i> 'Dreamland'	kakost	k11	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	41
21	<i>Geranium macrorrhizum</i> 'Spessart'	kakost oddenkatý	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	200
22	<i>Geum</i> 'Totally Tangerine'	kuklík	k9	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	20
23	<i>Gypsophila paniculata</i> 'Festival White'	šater latnatý	k11	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	24
24	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Apricot'	čemeřice	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	7	18
25	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Pink'	čemeřice	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	7	36
26	<i>Helleborus niger</i> 'Christmas carol'	čemeřice černá	k9	10	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	10	45
27	<i>Hosta</i> 'Blue Angel'	bohyška	k11	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	30
28	<i>Hosta</i> 'Twilight'	bohyška	k11	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	34
29	<i>Hyssopus officinalis</i>	yzop lékařský	k10	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	20
30	<i>Leucanthemum x superbum</i> 'Snowcap'	kopretina velkokvětá	k12	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	56
31	<i>Nepeta</i> 'Purrsian Blue'	šanta	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	7	44
32	<i>Salvia nemorosa</i> 'Amethyst'	šalvěj hajní	k11	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	16
33	<i>Salvia nemorosa</i> 'Caradonna'	šalvěj hajní	k11	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	121
34	<i>Scabiosa columbaria</i> 'Butterfly Blue'	hlaváč fialový	k9	50	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		5	24
35	<i>Veronica spicata</i> 'Snow Candles'	rozrazil klasnatý	k9	40	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7	20
36	<i>Vinca minor</i>	barvínek menší	k9	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	10	79

CELKEM

1470

Tab.4: Tabulka sortimentu a kvetení dřevin

DŘEVINY

Č.	latinský název	český název	výsadbová velikost	výška v dospělosti (m)	období a barva kvetení												zimní efekt	celkem ks
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
37	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Hovaria Hayes Starburst'	hortenzie stromečkovitá	3l	0,6-1,3	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	9
38	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Strong Alice'	hortenzie stromečkovitá	3l	0,5 - 1,5	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	19
39	<i>Hydrangea macrophylla</i> 'HI White Sun'	hortenzie velkolistá	1l	1,5	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	20
40	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Bobo'	hortenzie latnatá	3l	0,5 - 0,8	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	11
41	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Jane Little Lime'	hortenzie latnatá	5l	0,5 - 1	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	12
42	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Wim's Red'	hortenzie latnatá	3l	1,5 - 1,8	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	15
43	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Alice'	hortenzie dubolistá	3l	1,8-2,5	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	12
44	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Ice Crystal'	hortenzie dubolistá	3l	1-1,5	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	16
45	<i>Ilex crenata</i> 'Glorie Dwarf'	cesmína vroubkovaná	1l	0,5 - 0,6	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	380
CELKEM																	494	

POPÍNAVÉ ROSTLINY

Tab.5: Tabulka sortimentu a kvetení popínavých rostlin

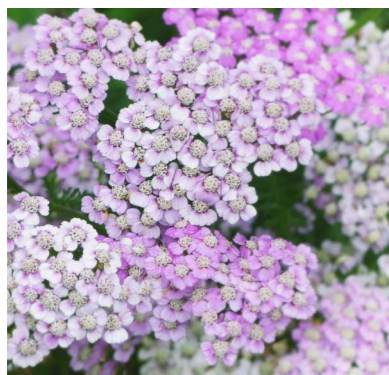
Č.	latinský název	český název	výsadbová velikost	výška v dospělosti (m)	období a barva kvetení												zimní efekt	celkem ks
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
46	<i>Akebia quinata</i> 'Alba'	akébie pětičetná	2l	6	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	7
47	<i>Lonicera henryi</i>	zimolez Henryův	2l	8	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	x	9
48	<i>Lonicera japonica</i> 'Halliana'	zimolez japonský	2l	6	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		7
CELKEM																	23	

CIBULOVINY

Tab.6: Tabulka sortimentu a kvetení cibulovin

Č.	latinský název	český název	výška v dospělosti (cm)	období a barva kvetení												celkem ks
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
49	<i>Crocus sieberi</i> 'Firefly'	šafrán botanický	10	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	160
50	<i>Galanthus nivalis</i> 'Viridapice'	sněženka podsněžník	15	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	90
51	<i>Puschkinia scilloides</i>	puškinie ladoňkovitá	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	160
52	<i>Scilla siberica</i>	ladoňka sibiřská	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	80
53	<i>Scilla siberica</i> 'Alba'	ladoňka sibiřská	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	80
54	<i>Tulipa bakeri</i> 'Lilac Wonder'	tulipán botanický	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	135
55	<i>Tulipa tarda</i>	tulipán botanický	20	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	90
56	<i>Tulipa</i> 'Verona'	tulipán	35	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	120
57	<i>Tulipa</i> 'Hakuun'	tulipán	60	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	120
CELKEM																1035

5.7. 2 Fotografie sortimentu - trvalky

100: *Achillea millefolium* 'Lilac Beauty'

101: *Achillea millefolium* 'White Beauty'

102: *Achillea millefolium* 'Apricot Delight'

103: *Achillea ptarmica* 'Perrys White'

104: *Alchemilla mollis* 'Auslese'

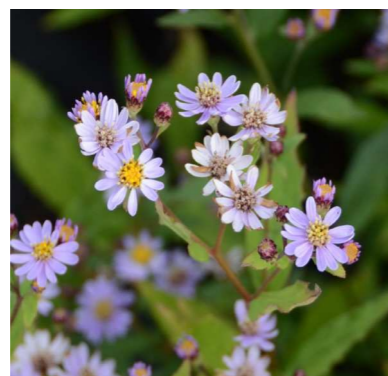
105: *Anemone x hybrida* 'Honorine Jobert'

106: *Aquilegia* 'Kristall'

107: *Aquilegia vulgaris* 'Clementine Blue'

108: *Aster ageratoides* 'Harry Schmidt'

109: *Aster ageratoides* 'Starshine'

110: *Aster* 'Cotswold Gem'

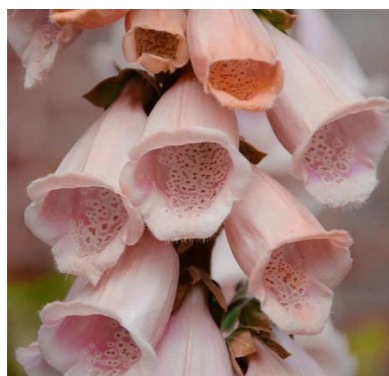
111: *Centaurea montana* 'Amethyst In Snow'

112: *Digitalis purpurea* 'Castor Lavender'

113: *Digitalis purpurea* 'Snow Thimble'

114: *Digitalis x hybrida* 'Illumination Apricot'

115: *Dryopteris affinis*

116: *Echinacea purpurea* 'White Swan'

117: *Echinacea* 'Sombbrero Sandy Yellow'

118: *Gaura lindheimeri* 'Freefolk Rosy'

119: *Geranium* 'Dreamland'

120: *Geranium macrorrhizum* 'Spessart'

121: *Geum* 'Totally Tangerine'

122: *Gypsophila paniculata* 'Festival White'

123: *Helleborus x hybridus* 'Harvington Double Apricot'

124: *Helleborus x hybridus* 'Harvington Double Pink'

125: *Helleborus niger* 'Christmas carol'

126: *Hosta* 'Blue Angel'

127: *Hosta* 'Twilight'

Obr. 100 - 127: Sortiment trvalek

128: *Hyssopus officinalis*

129: *Leucanthemum x superbum* 'Snowcap'

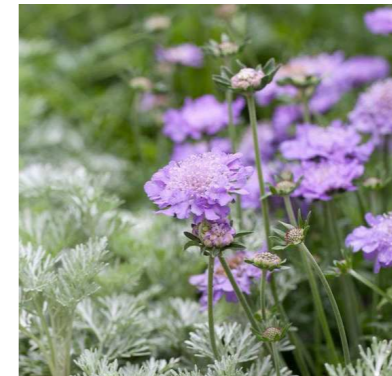
130: *Nepeta* 'Purrsian Blue'

131: *Salvia nemorosa* 'Amethyst'

132: *Salvia nemorosa* 'Caradonna'

133: *Scabiosa columbaria* 'Butterfly Blue'

134: *Veronica spicata* 'Snow Candles'

135: *Vinca minor*

5.7.3 Fotografie sortimentu - cibuloviny

135: *Crocus sieberi* 'Firefly'

136: *Galanthus nivalis* 'Viridapice'

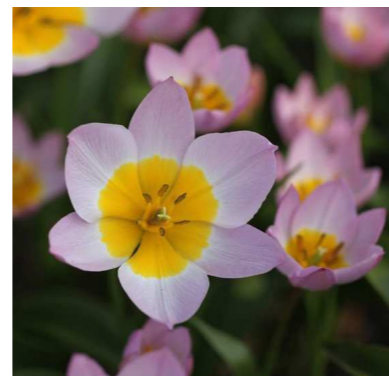
138: *Puschkinia scilloides*

139: *Scilla siberica* 'Alba'

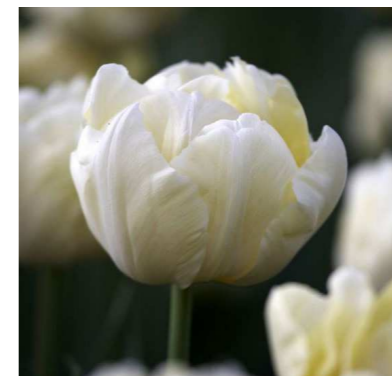
140: *Scilla siberica*

141: *Tulipa bakeri* 'Lilac Wonder'

142: *Tulipa tarda*

143: *Tulipa* 'Verona'

144: *Tulipa* 'Hakuun'

Obr. 128 - 135: Sortiment trvalek

Obr. 136 - 144: Sortiment cibulovin

5.7.4 Fotografie sortimentu - dřeviny

145: *Akebia quinata* 'Alba'

146: *Hydrangea arborescens* 'Hovaria
Hayes Starburst'

147: *Hydrangea arborescens* 'Strong
Alice'

148: *Hydrangea macrophylla* 'Hi White
Sun'

149: *Hydrangea paniculata* 'Bobo'

150: *Hydrangea paniculata* 'Jane Little
Lime'

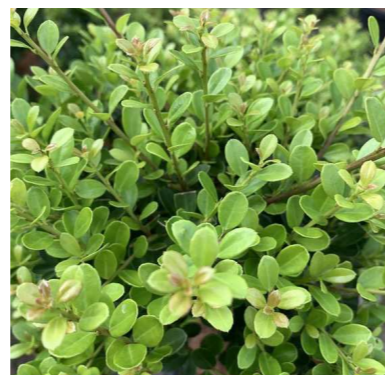
151: *Hydrangea paniculata* 'Wim's Red'

152: *Hydrangea quercifolia* 'Alice'

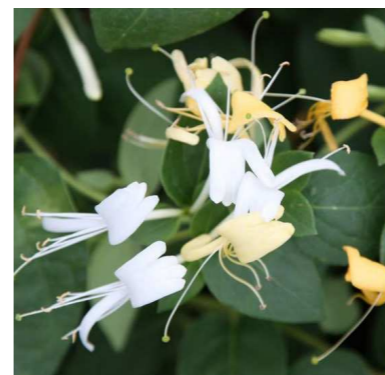
153: *Hydrangea quercifolia* 'Ice Crystal'

154: *Ilex crenata* 'Glorie Dwarf'

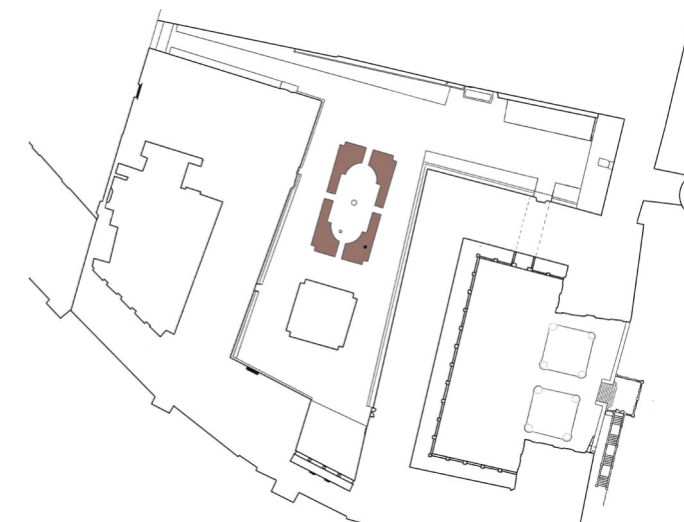
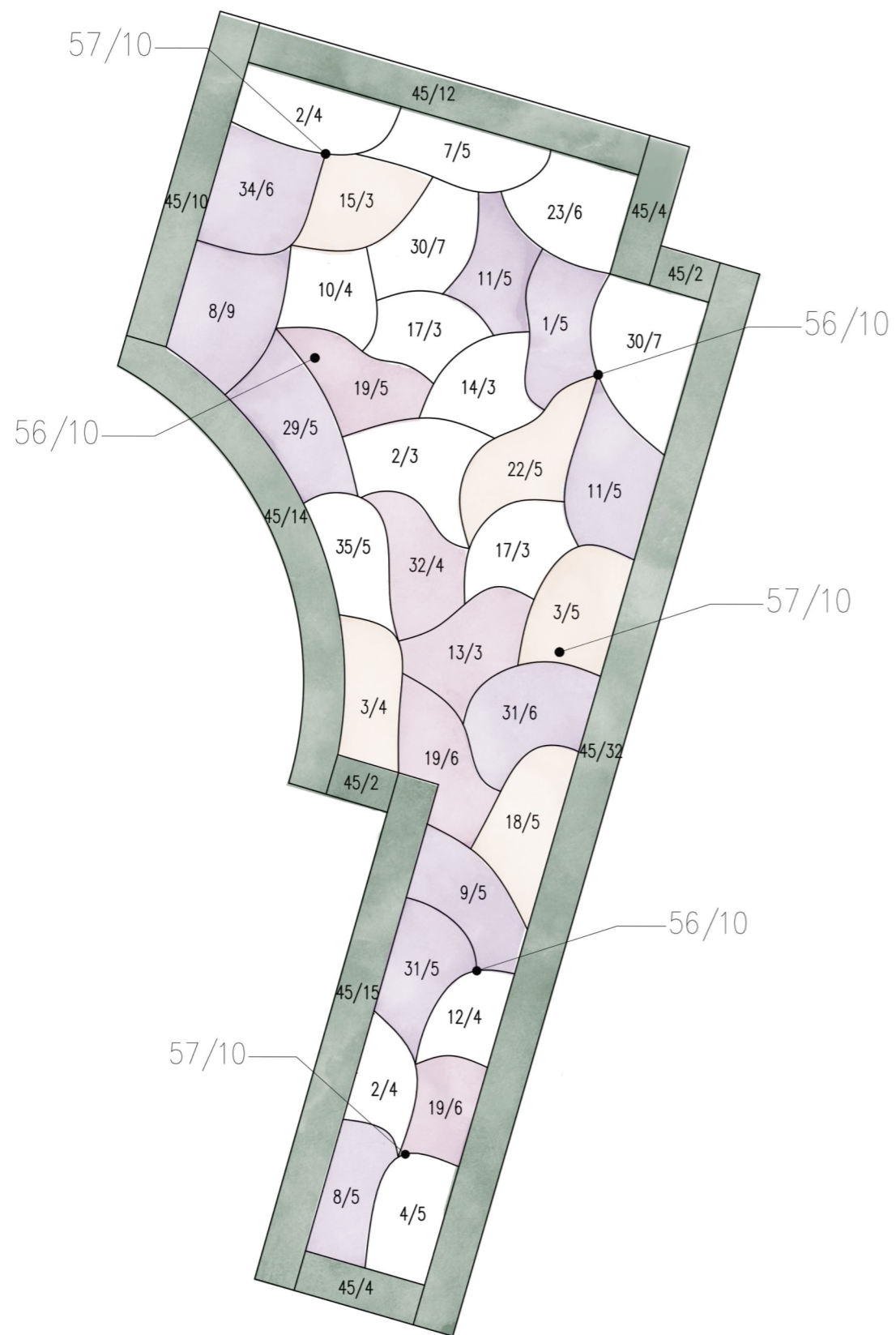
155: *Lonicera henryi*

156: *Lonicera japonica* 'Halliana'

Obr. 145 - 156 : Sortiment dřevin

5.8 Osazovací plány

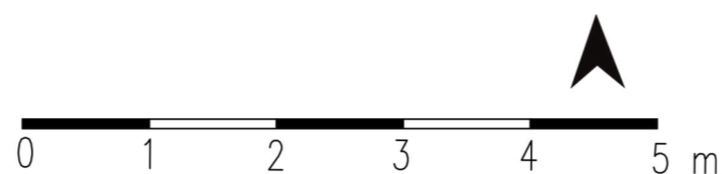

Tab. 7: Navrhovaný sortiment

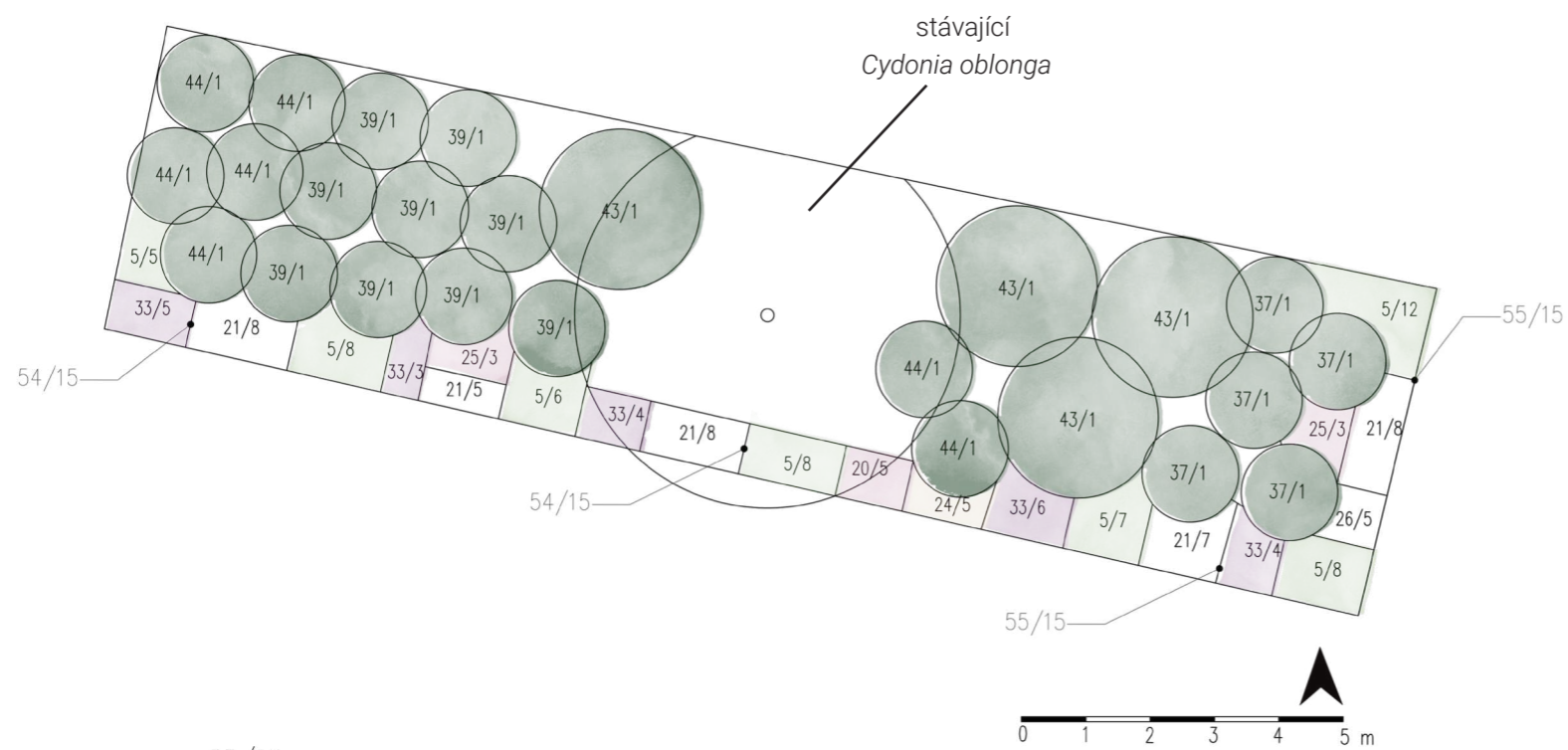
Legenda:

Č.	latinský název	český název
1	<i>Achillea millefolium</i> 'Lilac Beauty'	řebříček obecný
2	<i>Achillea millefolium</i> 'White Beauty'	řebříček obecný
3	<i>Achillea millefolium</i> 'Apricot Delight'	řebříček obecný
4	<i>Achillea ptarmica</i> 'Perrys White'	řebříček bertrám
7	<i>Aquilegia</i> 'Kristall'	orlíček
8	<i>Aquilegia vulgaris</i> 'Clementine Blue'	orlíček obecný
9	<i>Aster ageratoides</i> 'Harry Schmidt'	hvězdnice
10	<i>Aster ageratoides</i> 'Starshine'	hvězdnice
11	<i>Aster</i> 'Cotswold Gem'	hvězdnice
12	<i>Centaurea montana</i> 'Amethyst In Snow'	chrpa horská
13	<i>Digitalis purpurea</i> 'Castor Lavender'	náprstník červený
14	<i>Digitalis purpurea</i> 'Snow Thimble'	náprstník červený
15	<i>Digitalis x hybrida</i> 'Illumination Apricot'	náprstník
17	<i>Echinacea purpurea</i> 'White Swan'	třapatka nachová
18	<i>Echinacea</i> 'Sombrero Sandy Yellow'	třapatkovka
19	<i>Gaura lindheimeri</i> 'Freefolk Rosy'	svíčkovec Lindheimerův
22	<i>Geum</i> 'Totally Tangerine'	kuklík
23	<i>Gypsophila paniculata</i> 'Festival White'	šater latnatý
29	<i>Hyssopus officinalis</i>	yzop lékařský
30	<i>Leucanthemum x superbum</i> 'Snowcap'	kopretina velkokvětá
31	<i>Nepeta</i> 'Purrsian Blue'	šanta
32	<i>Salvia nemorosa</i> 'Amethyst'	šalvěj hajní
34	<i>Scabiosa columbaria</i> 'Butterfly Blue'	hlaváč fialový
35	<i>Veronica spicata</i> 'Snow Candles'	rozrazil klasnatý
45	<i>Ilex crenata</i> 'Glorie Dwarf'	cesmína vroubkovaná
56	<i>Tulipa</i> 'Verona'	tulipán
57	<i>Tulipa</i> 'Hakuun'	tulipán

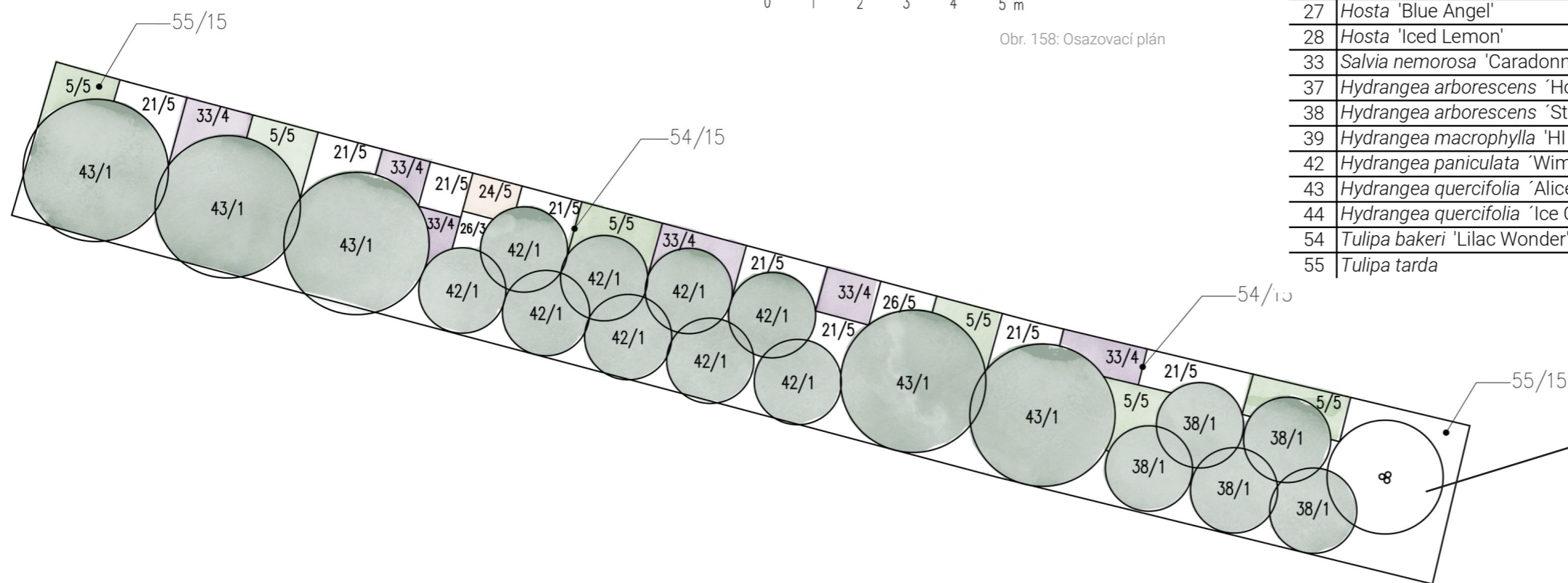
* Tento osazovací plán se v návrhu opakuje 4x.

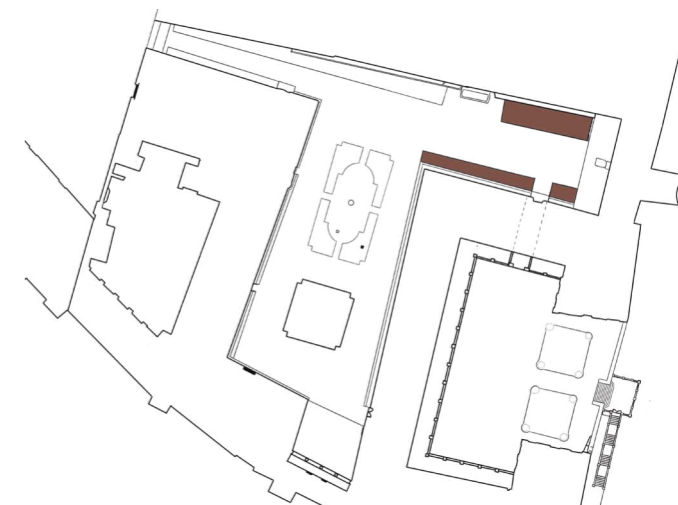
Obr. 157: Osazovací plán

Obr. 158: Osazovací plán

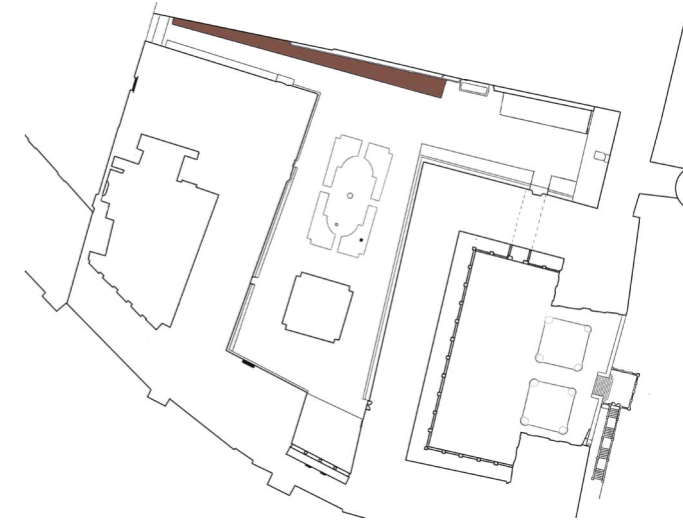
Obr. 159: Osazovací plán

Tab. 8: Navrhovaný sortiment

Legenda:

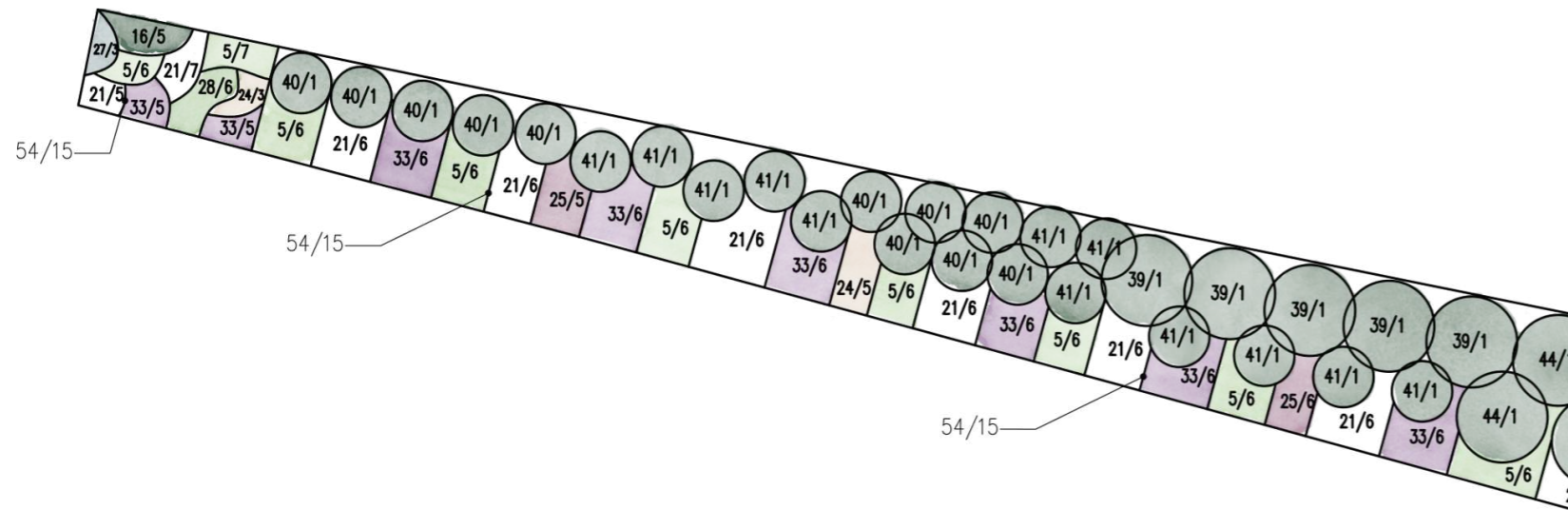
Č.	latinský název	český název
5	<i>Alchemilla mollis</i> 'Auslese'	kontryhel měkký
16	<i>Dryopteris affinis</i>	kaprad' rezavá
20	<i>Geranium</i> 'Dreamland'	kakost
21	<i>Geranium macrorrhizum</i> 'Spessart'	kakost oddenkatý
24	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Apricot'	čemeřice
25	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Pink'	čemeřice
26	<i>Helleborus niger</i> 'Christmas carol'	čemeřice černá
27	<i>Hosta</i> 'Blue Angel'	bohyška
28	<i>Hosta</i> 'Iced Lemon'	bohyška
33	<i>Salvia nemorosa</i> 'Caradonna'	šalvěj hajní
37	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Hovaria Hayes Starburst'	hortenzie stromečkovitá
38	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Strong Alice'	hortenzie stromečkovitá
39	<i>Hydrangea macrophylla</i> 'HI White Sun'	hortenzie velkolistá
42	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Wim's Red'	hortenzie latnatá
43	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Alice'	hortenzie dubolistá
44	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Ice Crystal'	hortenzie dubolistá
54	<i>Tulipa bakeri</i> 'Lilac Wonder'	tulipán botanický
55	<i>Tulipa tarda</i>	tulipán botanický

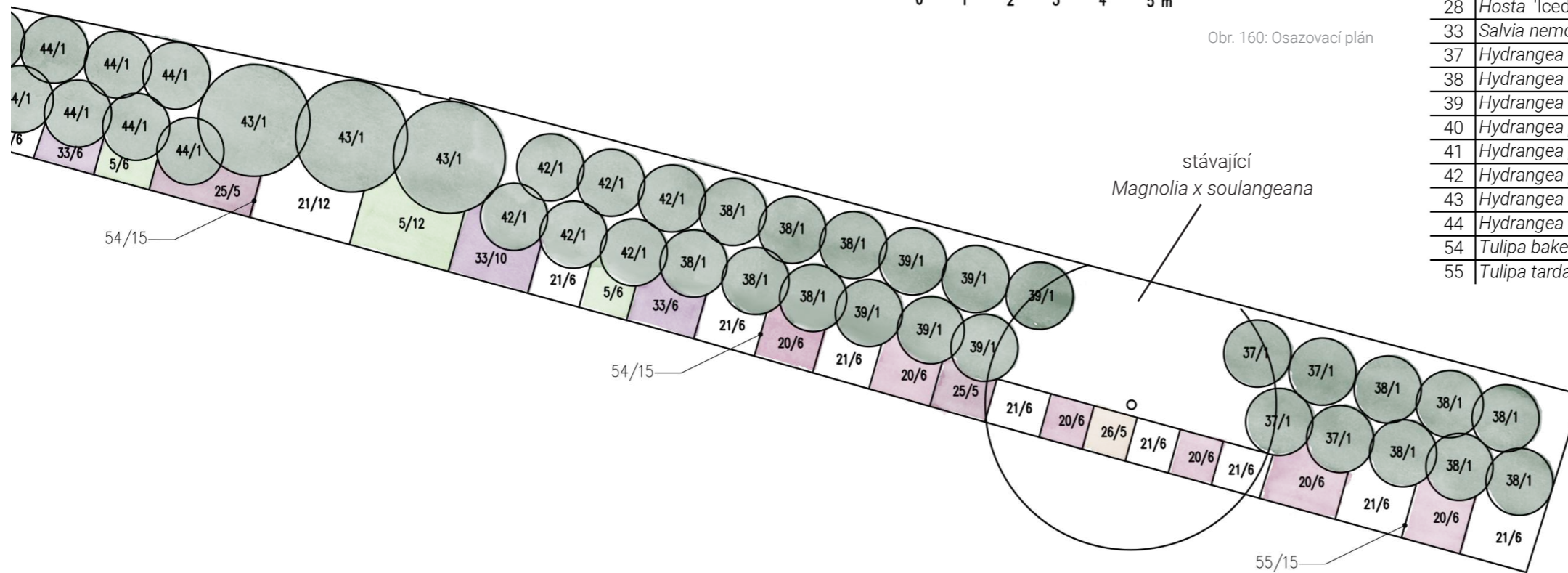
Tab.9: Navrhovaný sortiment

Legenda:

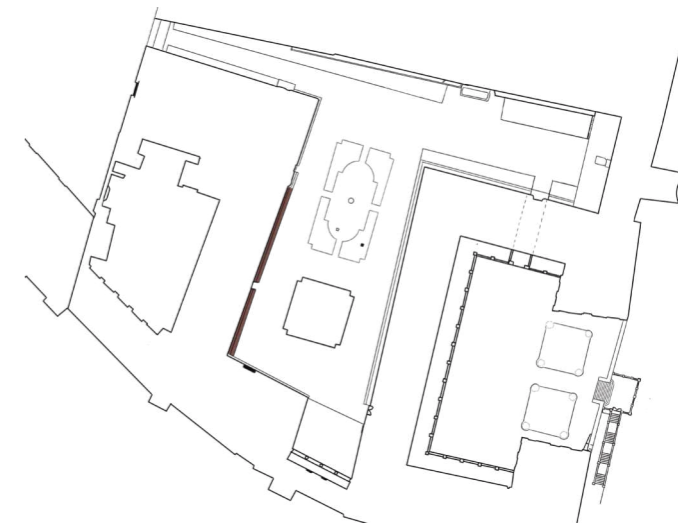
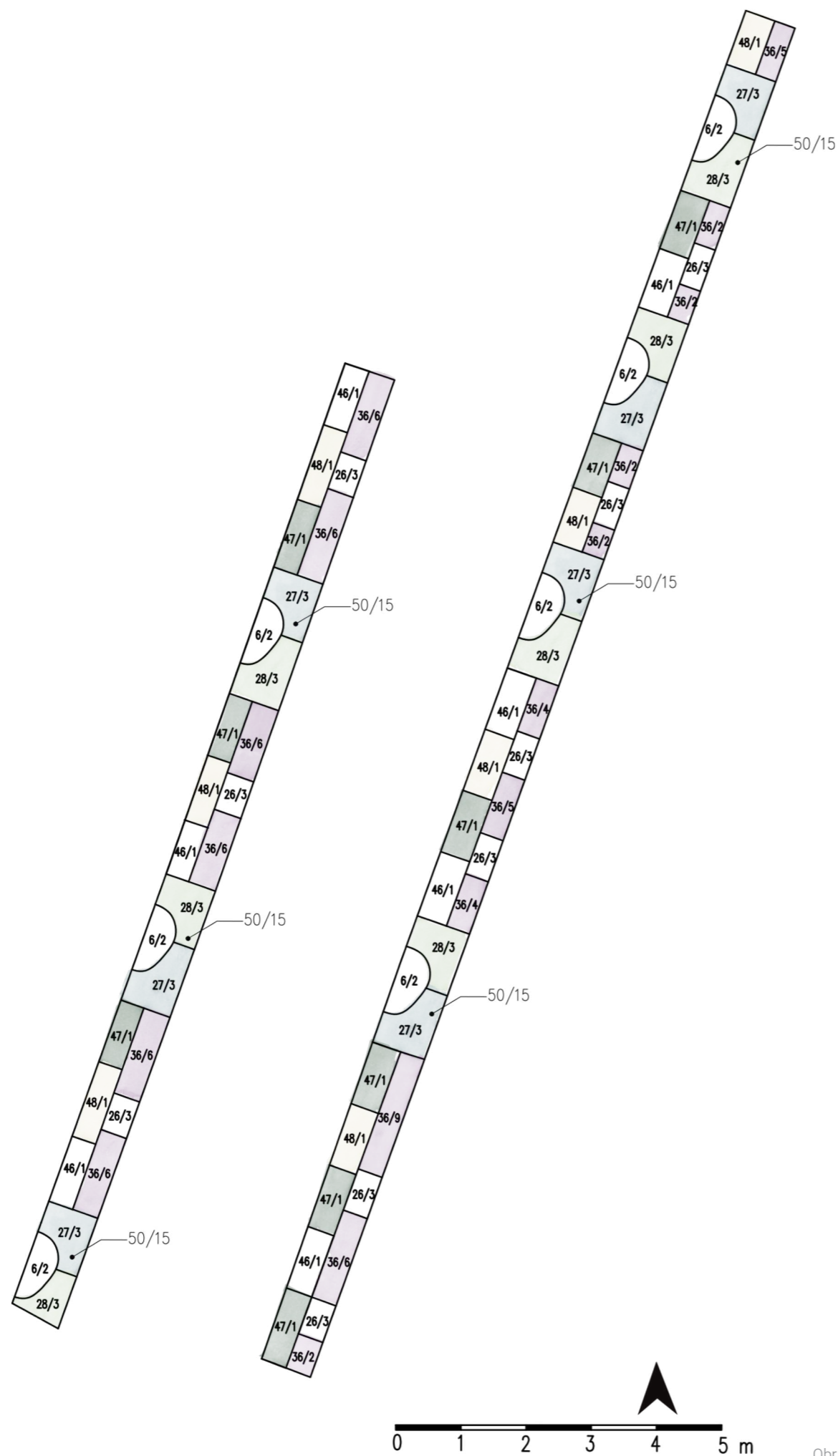
Č.	latinský název	český název
5	<i>Alchemilla mollis</i> 'Auslese'	kontryhel měkký
16	<i>Dryopteris affinis</i>	kaprad' rezavá
20	<i>Geranium</i> 'Dreamland'	kakost
21	<i>Geranium macrorrhizum</i> 'Spessart'	kakost oddenkatý
24	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Apricot'	čemeřice
25	<i>Helleborus x hybridus</i> 'Harvington Double Pink'	čemeřice
26	<i>Helleborus niger</i> 'Christmas carol'	čemeřice černá
27	<i>Hosta</i> 'Blue Angel'	bohyška
28	<i>Hosta</i> 'Iced Lemon'	bohyška
33	<i>Salvia nemorosa</i> 'Caradonna'	šalvěj hajní
37	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Hovaria Hayes Starburst'	hortenzie stromečkovitá
38	<i>Hydrangea arborescens</i> 'Strong Alice'	hortenzie stromečkovitá
39	<i>Hydrangea macrophylla</i> 'Hi White Sun'	hortenzie velkolistá
40	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Bobo'	hortenzie latnatá
41	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Jane Little Lime'	hortenzie latnatá
42	<i>Hydrangea paniculata</i> 'Wim's Red'	hortenzie latnatá
43	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Alice'	hortenzie dubolistá
44	<i>Hydrangea quercifolia</i> 'Ice Crystal'	hortenzie dubolistá
54	<i>Tulipa bakeri</i> 'Lilac Wonder'	tulipán botanický
55	<i>Tulipa tarda</i>	tulipán botanický

Obr. 160: Osazovací plán

Obr. 161: Osazovací plán

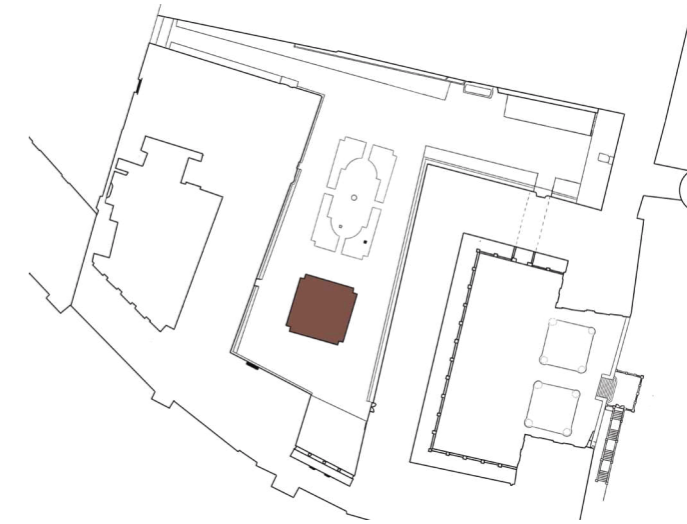

Tab. 10: Navrhovaný sortiment

Legenda:

Č.	latinský název	český název
6	<i>Anemone x hybrida</i> 'Honorine Jobert'	sasanka japonská
26	<i>Helleborus niger</i> 'Christmas carol'	čemeřice černá
27	<i>Hosta</i> 'Blue Angel'	bohyška
28	<i>Hosta</i> 'Twilight'	bohyška
36	<i>Vinca minor</i>	barvínek menší
46	<i>Akebia quinata</i> 'Alba'	akébie pětičetná
47	<i>Lonicera henryi</i>	zimolez Henryův
48	<i>Lonicera japonica</i> 'Halliana'	zimolez japonský
50	<i>Galanthus nivalis</i> 'Viridapice'	sněženka podsněžník

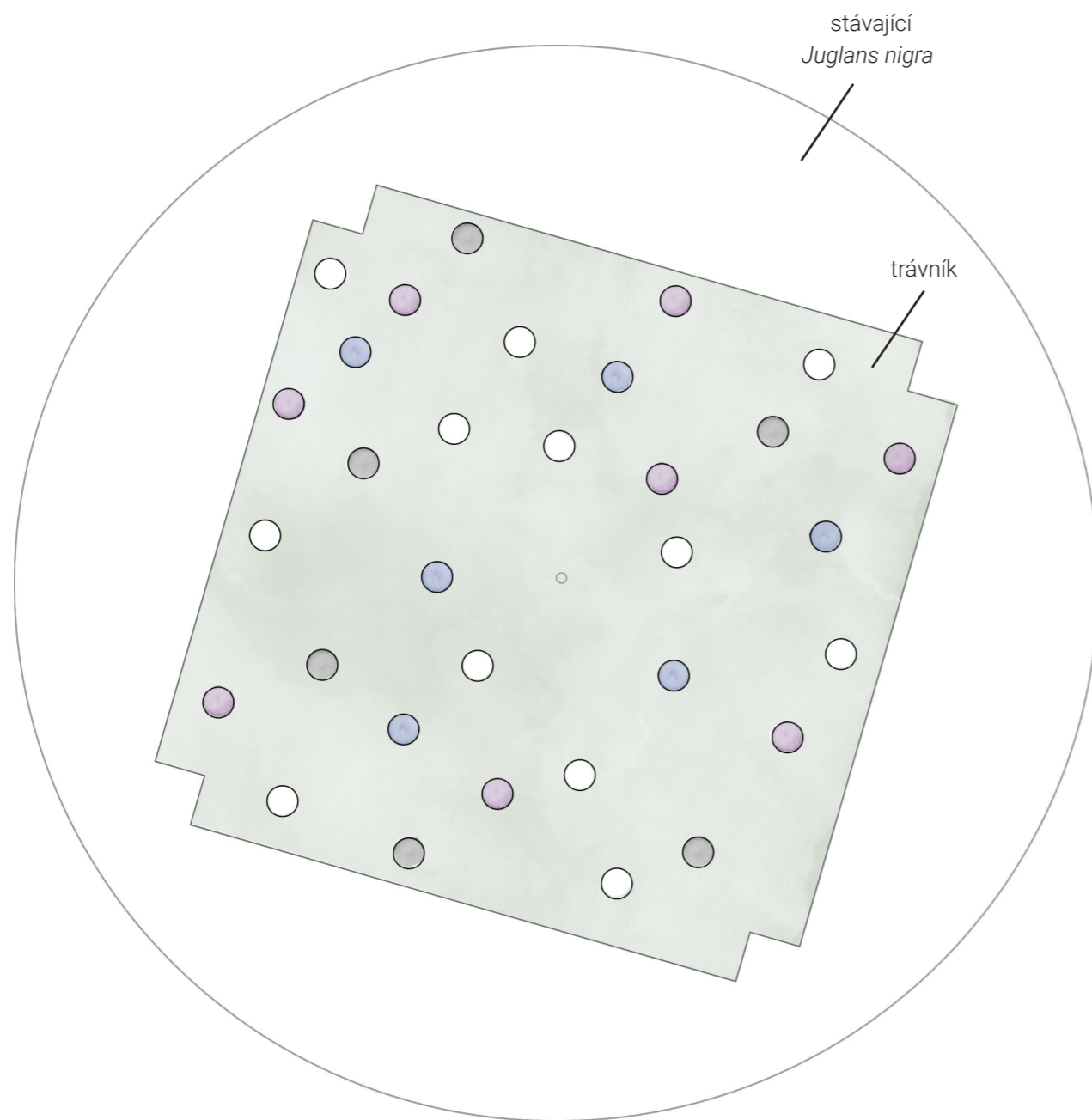

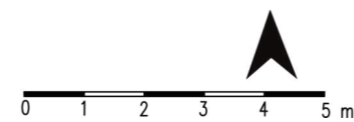
Tab. 11: Navrhovaný sortiment

Legenda:

Č.	latinský název	český název
49	<i>Crocus sieberi</i> 'Firefly'	šafrán botanický
51	<i>Puschkinia scilloides</i>	puškinie ladoňkovitá
52	<i>Scilla siberica</i>	ladoňka sibiřská
53	<i>Scilla siberica</i> 'Alba'	ladoňka sibiřská

- 49/10
- 51/10
- 52/10
- 53/10

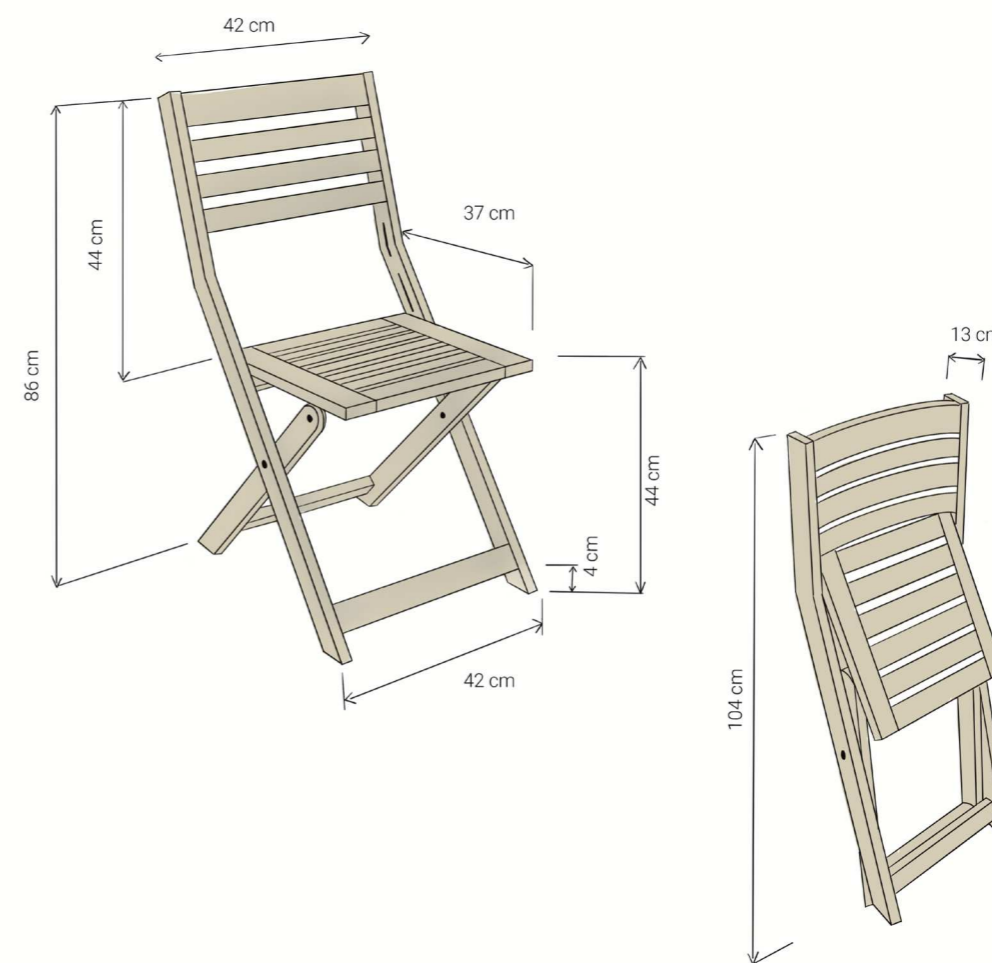
Obr. 163: Osazovací plán

5.9 Mobiliář

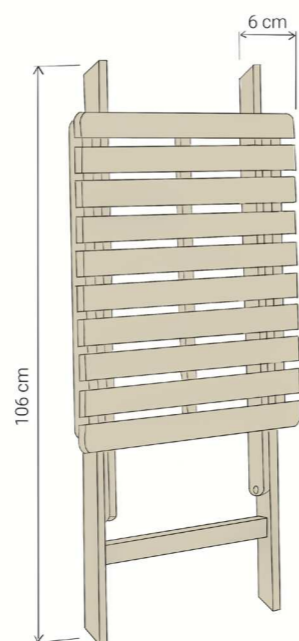
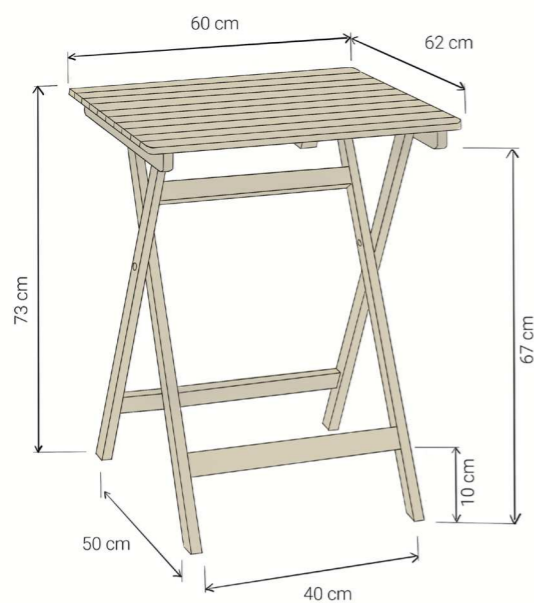
Navržený mobiliář je volen v světlých elegantních barvách. Jedná se hlavně o litinové lavičky, které jsou inspirovány klasickou lavičkou Schonbrunn, konkrétně ve verzi parkové lavice navržené Janem Hendrychem Ph.D., ASLA a Ing. Drahomírou Kolmanovou, kterou najdeme například v parku na Vyšehradě. Použité odpadkové koše na stejné mají stejný původ a jsou též navrženy v krémové barvě.

U kavárenského nábytku bylo velmi důležité, aby byl kompaktní a lehce přenosný. Proto byly zvoleny jednoduché dřevěné bistro sety ve světlé barvě. Působí tak velmi subtilně a nenarušují historický vzhled nádvoří. Součástí mobiliáře je také jednoduchý stojan na kola, který se nachází při západní straně nádvoří.

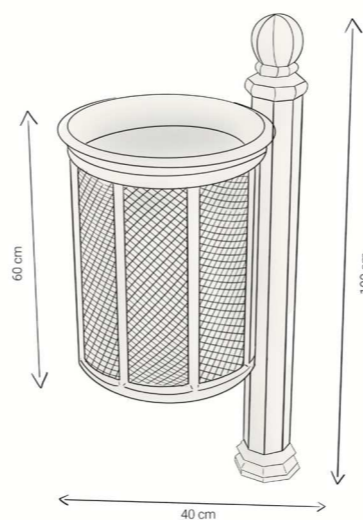
Jak již bylo zmíněno mobilní zeleň zámek již vlastní. Jedná se převážně o: *Eonymus japonicus*, *Phoenix canariensis*, *Aloe arborescens*, *Trachycarpus fortunei*, *Begonia semperflorens* a *Pelargonium peltatum*. Pro větší rostliny byly vytvořeny drobné výklenky ve výsadbě. Jejich konkrétní druhové rozmístění je již poměrně variabilní. Je ale potřeba dbát na nároky na stanoviště jednotlivých rostlin. Proto doporučuji použít například *Eonymus japonicus* ve stinných oblastech, a naopak *Phoenix canariensis* nebo *Trachycarpus fortunei* na slunnějších místech.

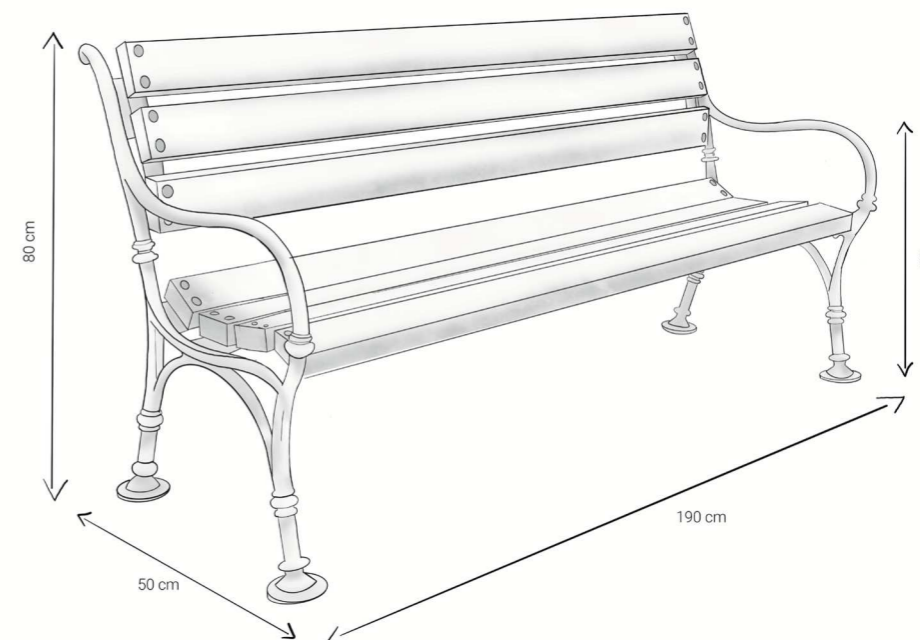
Obr. 164: Skládací židle

Obr. 165: Skládací stolek

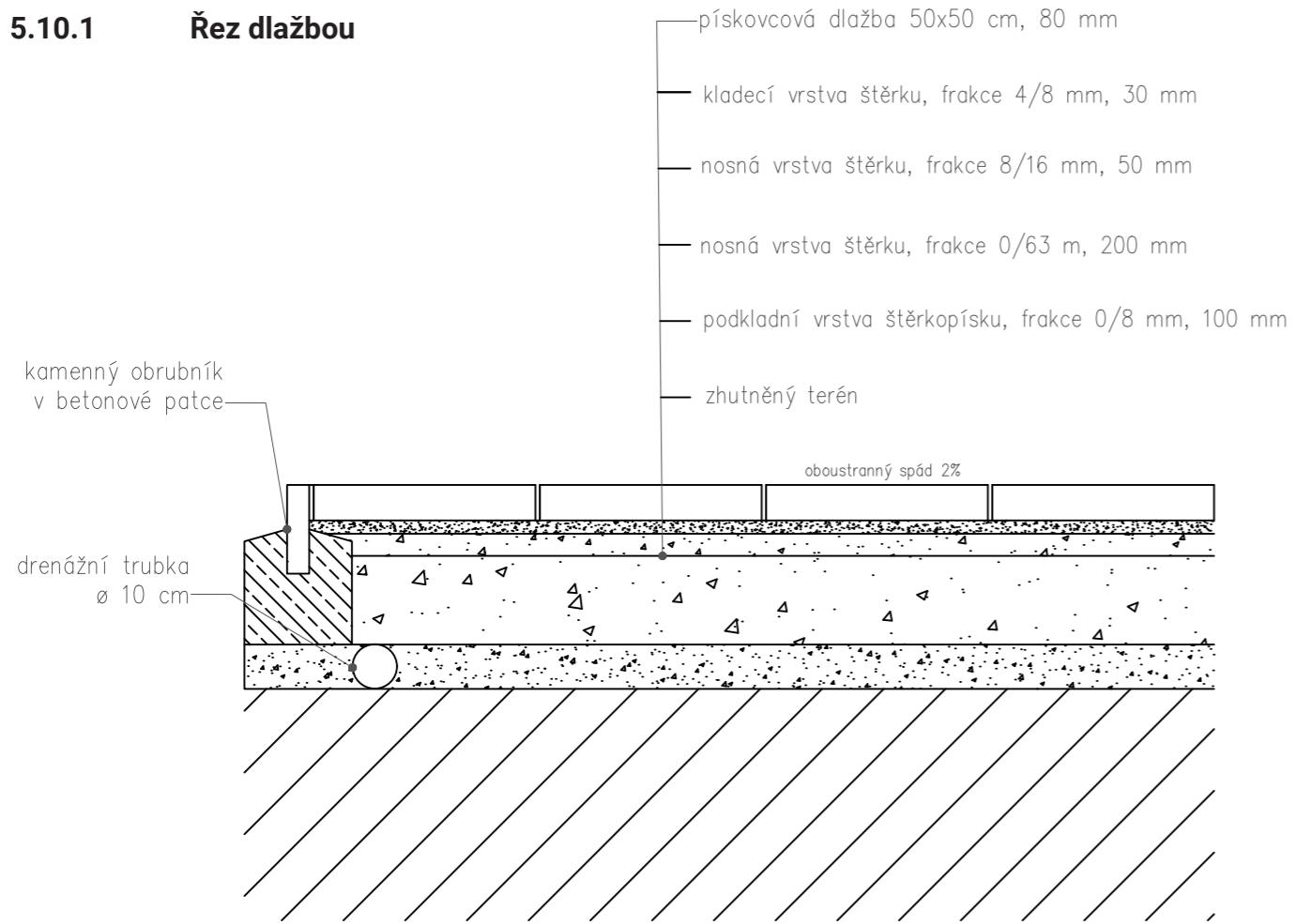
Obr. 166: Odpadkový koš

Obr. 167: Litinová lavička

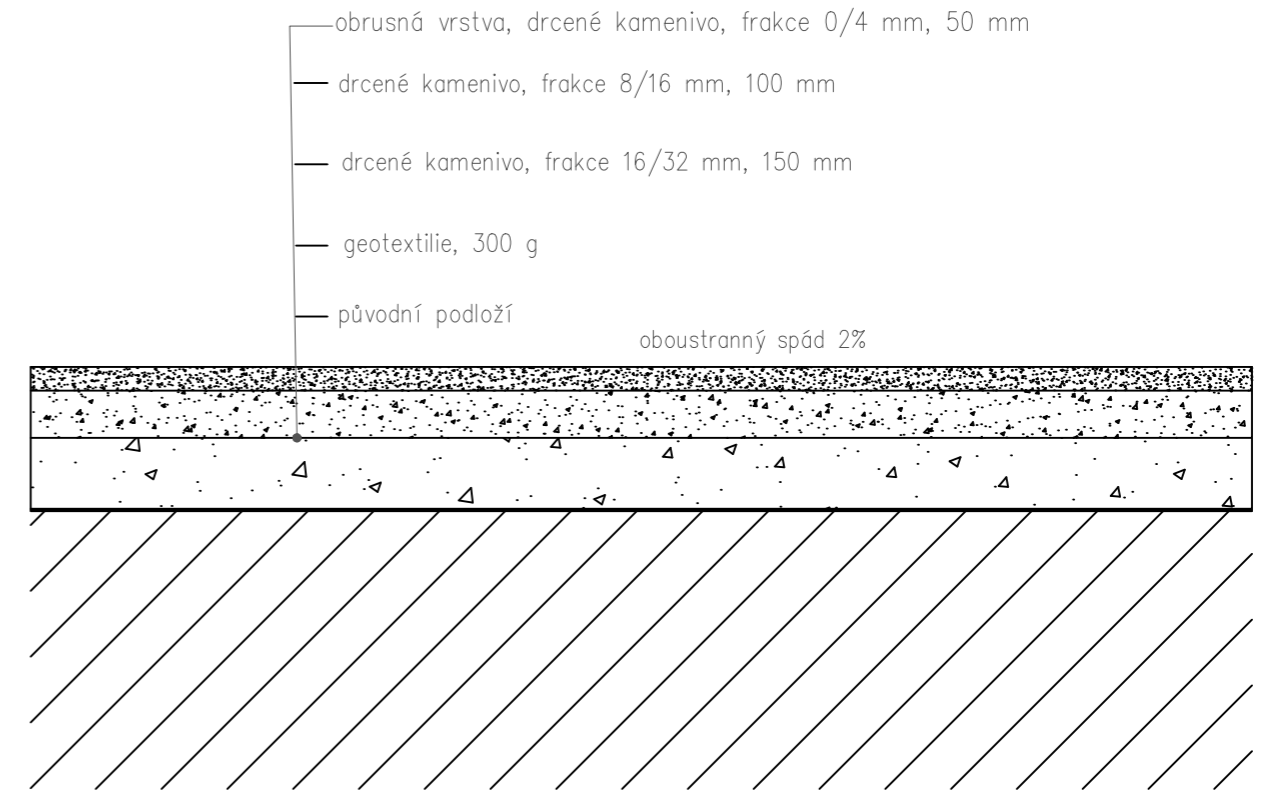
5.10 Technické výkresy

5.10.1 Řez dlažbou

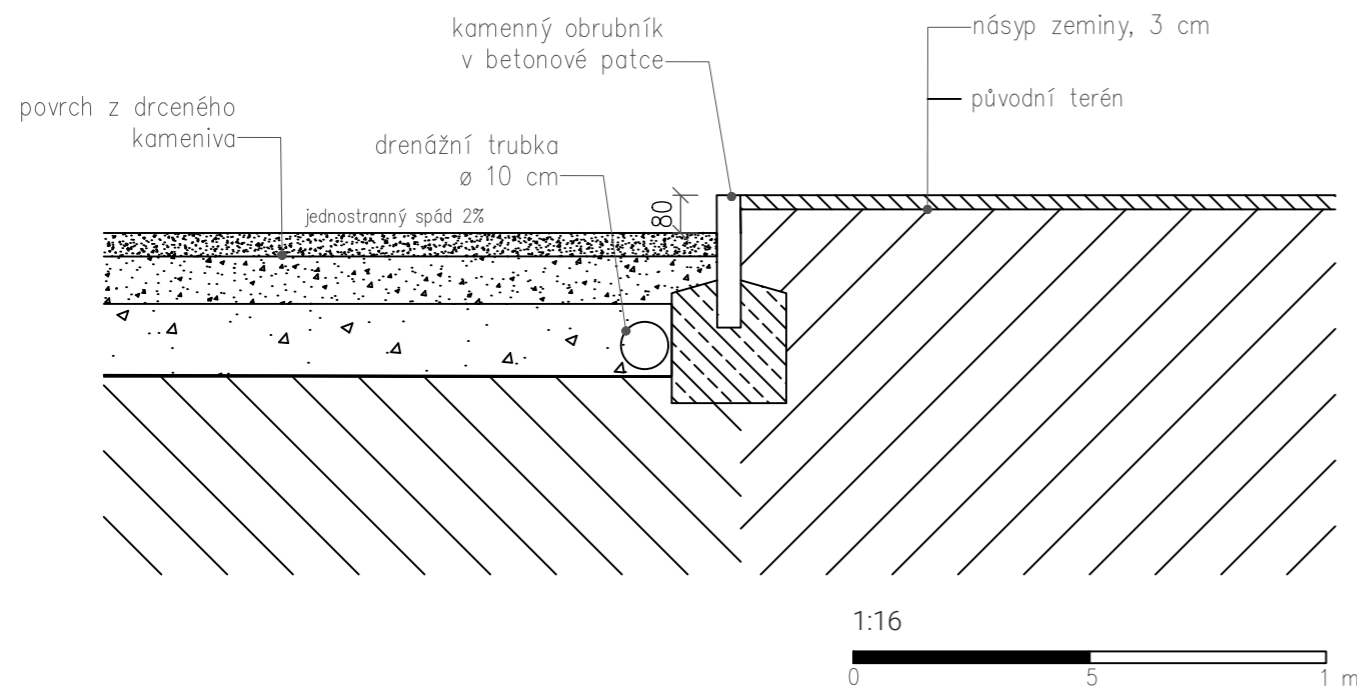
Obr. 168: Řez dlažbou

5.10.2 Řez povrchem z drceného kameniva

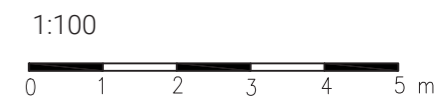
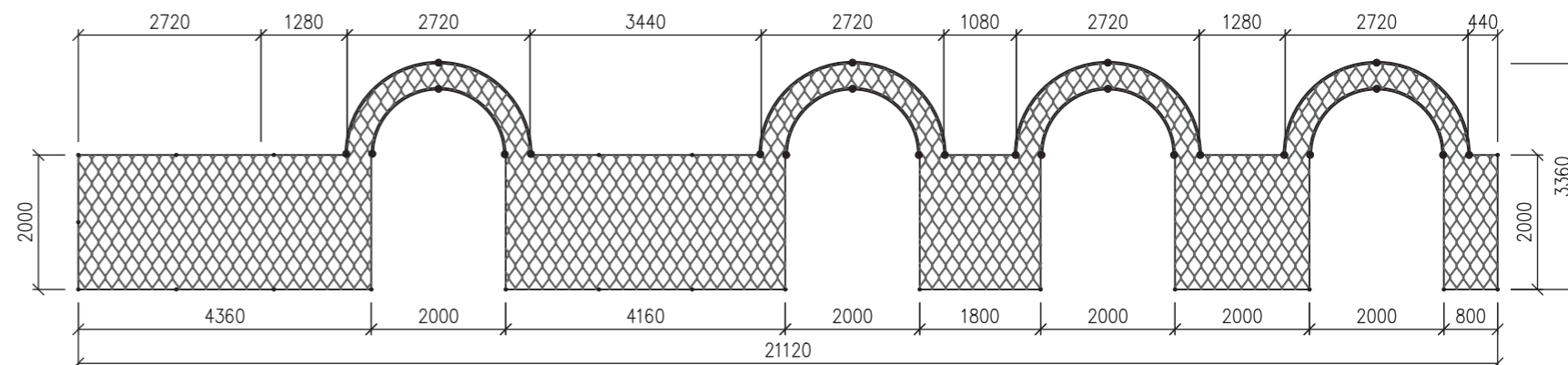
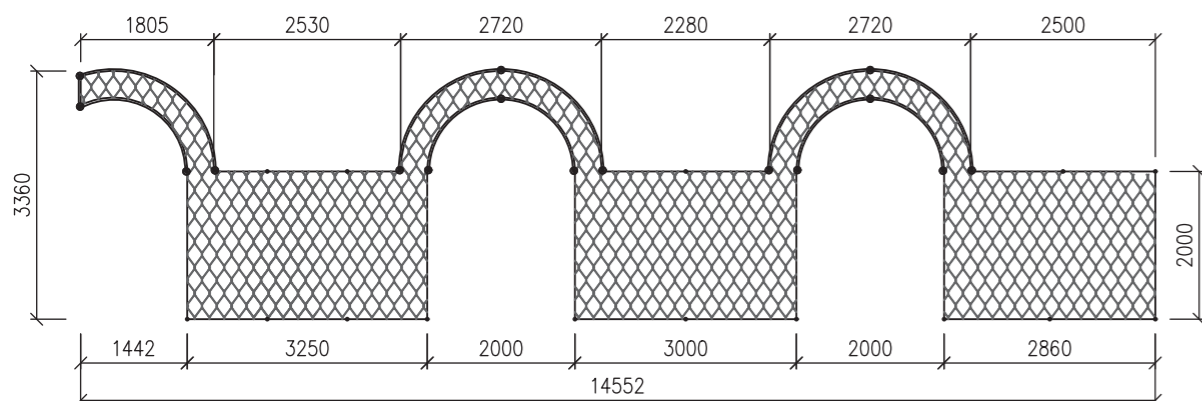
Obr. 169: Řez cestní sítě

5.10.3 Rozdíl ve výšce trávníku a cestní sítě kvůli stávajícímu stromu

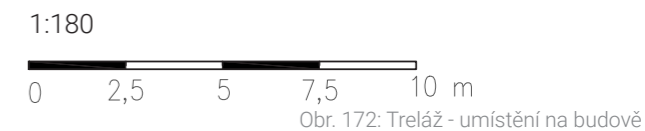
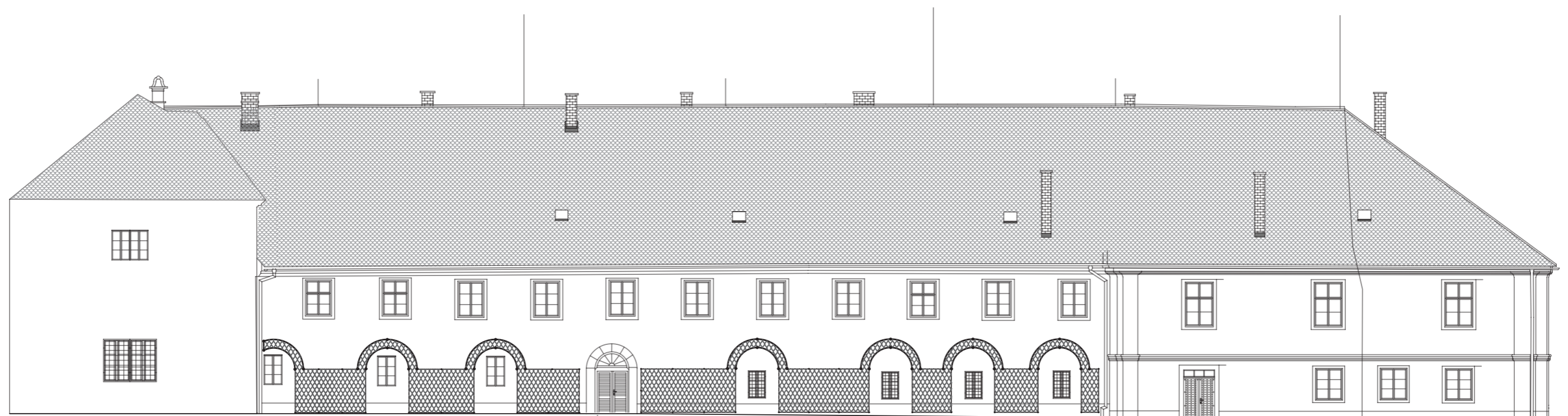
Obr. 170: Řez rozhraním cestní sítě a trávníku

5.10.4 Treláž z lankové sítě - čelní pohled

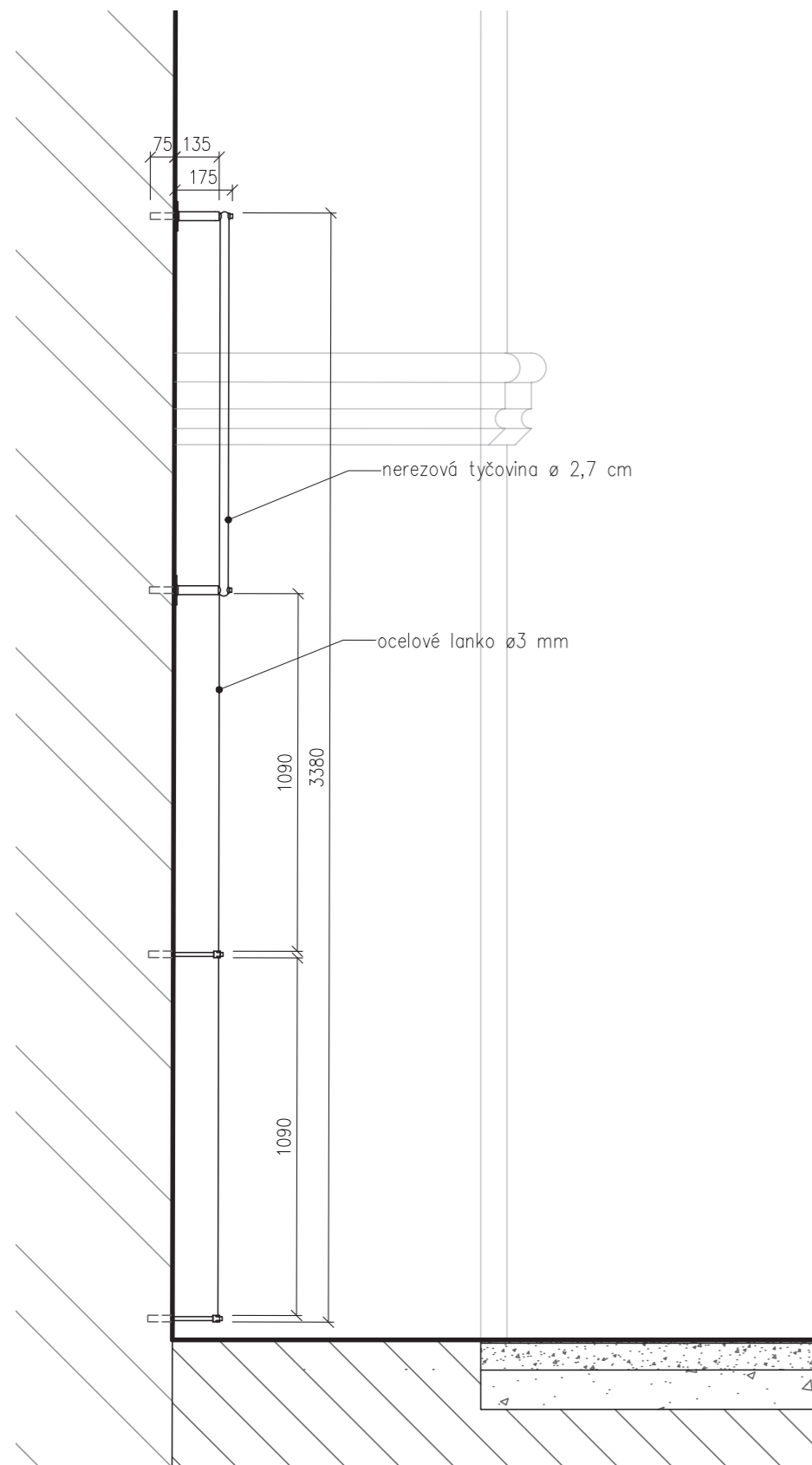
5.10.5 Umístění treláže na budově

Obr. 171: Treláž - čelní pohled

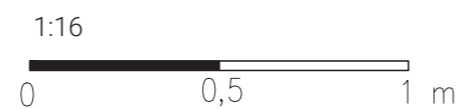
Obr. 172: Treláž - umístění na budově

5.10.6 Boční pohled

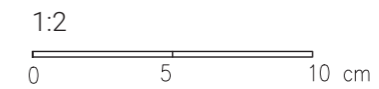
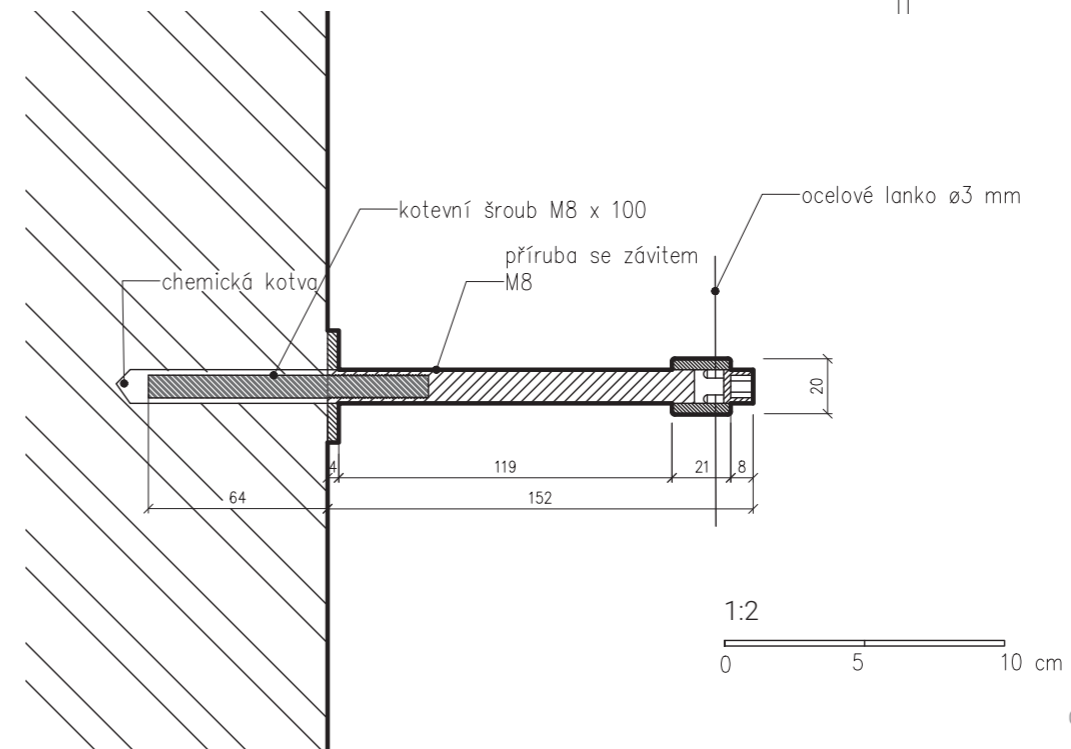
Legenda:

- zdivo
- drcené kamenivo
- terén

Obr. 173: Treláž - boční pohled

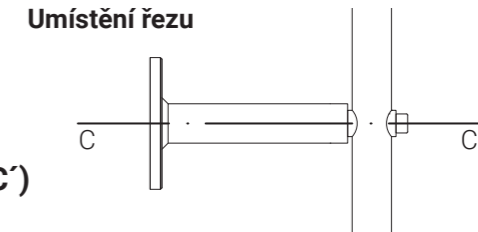
5.10.7 Detail kování lanek (Řez B - B')

Obr. 174: Řez kotvením lanek

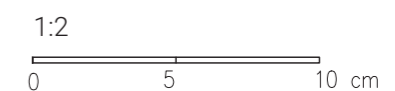
Treláž je tvořena z obovových lanek s průměrem 3 mm a z obvodové tyčoviny v místech oblouku s průměrem 2,7 cm. Obvodová konstrukce je vyplněna sítí z ocelových lanek o průměru 1 mm.

Umístění řezu

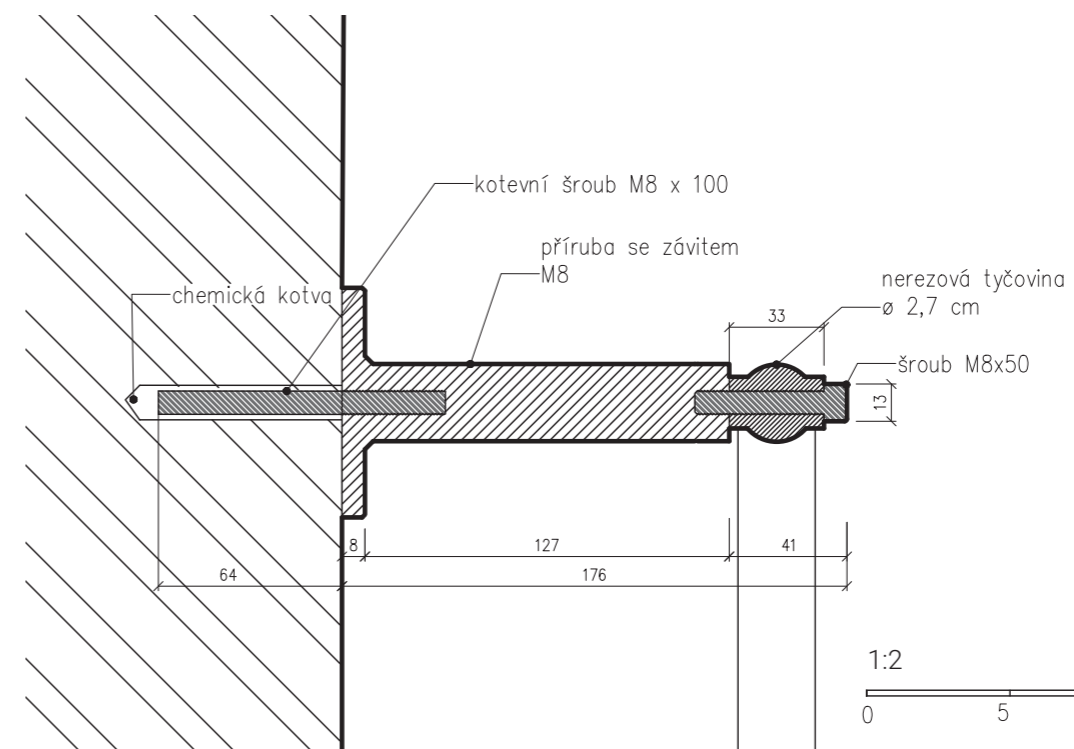
Legenda:

- zdivo
- kov

Obr. 175: Řez kotvením tyčoviny

5.10.8 Detail kotvení ocelové tyčoviny (Řez C - C')

5.11 Průvodní zpráva

Řešené území se nachází v zámeckém areálu státního zámku Opočno v obci Opočno pod Orlickými horami. Celý areál zámku včetně parku spadá do správy Národního památkového ústavu České republiky, nynějším kastelánem je Mgr. Tomáš Kořínek.

Řešený prostor je v územním plánu města Opočna veden jako Plocha občanského vybavení – veřejná infrastruktura a zároveň jako Národní kulturní památka. Celý areál je památkově chráněn jako městská památková zóna. Nádvoří je volně přístupné veřejnosti v otevíracích hodinách zámku.

Cílem návrhu je zvelebit zanedbaný prostor nádvoří, esteticky jej obohatit v závislosti na historickém vývoji místa a nabídnout příjemné prostředí k relaxaci, ale i pro konání kulturních akcí.

Základní údaje

kraj	Královeshradecký
okres	Rychnov nad Kněžnou
obec	Opočno
ORP	Dobruška
parcelní číslo	31\2
výměra území	3 416 m ²
nadmořská výška	313 m n. m.

Charakteristika oblasti

klimatický region	mírně teplý, mírně vlhký
průměrná roční teplota	7-8 °C
roční úhrn srážek	650–750 mm
půdní typ	kambizem

Stávající využití území

Prostor dnes slouží částečně jako reprezentativní a odpočinková plocha. Nachází se zde spousta vstupů, jak pro návštěvníky, tak pro zaměstnance zámku. Nádvoří je také využíváno sezónně pro jarmarky, výstavy a kulturní akce zámku. Poměrně novou funkci přineslo založení kavárny U Viléma, která v důsledku celkového nedostatku restauračních a kavárenských zařízení v Opočně přitahuje i mnoho místních obyvatel.

Normy a standardy

Řešení je třeba nechat posoudit Národním památkovým ústavem České republiky, který je správním orgánem tohoto objektu.

Veškeré nově zakládané technické prvky a prvky zeleně jsou navrhovány v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), zákonem č. 395/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (1992) a příslušnými normami ČSN a standardy týkajícími se krajinářských a sadovnických úprav:

- ČSN 83 9011 Technologie vegetačních úprav v krajině – Práce s půdou /únor 2006/
- ČSN 83 9021 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rostliny a jejich výsadba /únor 2006/
- ČSN 83 9051 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy /únor 2006/
- ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině – Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích /únor 2006/
- ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství – Terminologie – Základní odborné termíny a definice
- ČSN 83 9031 Technologie vegetačních úprav v krajině – Trávníky a jejich zakládání /únor 2006/
- ČSN 46 4902 Výpěstky okrasných dřevin – Společná a základní ustanovení
- ČSN 46 4930 Listnaté keře
- ČSN 46 4941 Popínavé dřeviny
- ČSN 46 4701 Malé rostliny květin pro venkovní výsadbu
- ČSN 46 4940 Trvalky a skalničky
- SPPK A01 002:2014 Ochrana dřevin při stavební činnosti
- SPPK A02 002:2013 Řez stromů.
- SPPK A02 003:2014 Výsadba a řez keřů a lián

Výkaz výměr

Tab.12: Výkaz výměr

Položka	Měrná jednotka	Výměra
Celková výměra území	m ²	3 416
Povrch z drceného kameniva	m ²	2 100
Pískovcová dlažba	m ²	290
Trvalková výsaba	m ²	236
Výsadba keřů	m ²	278
Trávník	m ²	165
Treláž - plocha	m ²	53
Mobiliář - lavičky	ks	14
Mobiliář - koše	ks	3
Mobiliář - stojan na kola	ks	1
Mobiliář - bistro set	ks	6

Návrh kácení

Jelikož se na řešeném území nachází převážně zanedbaná výsadba, která cloní důležitým vchodům a pohledům a je koncepčně nevhodná, bude její velká část vykácena. Konkrétně se jedná o jeden mladší strom (*Juglans nigra*) a většinu listnatých i jehličnatých keřů (14 ks). Vzhledem k nepříliš dobrému stavu bude odstraněn i stávající porost růží (51 ks). Kácení dřevin proběhne před samotnou realizací návrhu a bude provedeno šetrně k ponechaným dřevinám a kulturním památkám v okolí. Práce budou vykonány v souladu s příslušnými normami, standarty a bezpečnostními opatřeními. Odstraněny budou, jak nadzemní, tak i podzemní části dřevin. Vzniklé jámy budou zasypány a dorovnány s terénem.

Ochrana stávajících dřevin

Na území jsou ponechány vzrostlé dřeviny jako součást návrhu. Je tedy potřeba zajistit jejich vhodnou ochranu během provádění stavebních prací. Opatrnosti je třeba dbát v okolí stromů (tj. prostor pod korunou stromu + 1,5 m do každé strany, u sloupovitých forem 5 m) i v místech kde by mohl být jejich kořenový systém (tj. 2,5 m od kořenových náběhů), aby nedošlo k poškození kořenového systému a kmene stromů. Dále je potřeba postupovat s opatrností při výkopových pracích, které nesmí zasahovat do aktivní kořenové zóny, aby nedošlo k poškození kořenů o průměru větším než 3 cm. Při zasažení je potřeba kořeny odborně ošetřit. Při pouze krátkodobém obnažení kořenů zajistíme kořeny vlhčením, překrýváním a mulčováním. Pokud obnažujeme kořeny na delší dobu, než je jeden měsíc doporučuje se instalace kořenové clony. Kmeny a koruny stromů lze chránit před mechanickým poškozením vyvázáním, bedněním nebo bandáží. Ochranná pásma stromů je potřeba respektovat i při práci s navážkou zeminy. Je možné navážet maximálně 1 m od kořenových náběhů s výškou substrátu do 40 cm. Vždy je nutné postupovat podle norem a vyhlášek ČSN.

Technické prvky

Povrch z drceného kameniva

Navržena je výměna souvrství šterkových cest za drcené kamenivo z místního lomu Lánov v Podkrkonoší, který má růžovobílou barvu a je méně náchylný k prorůstání mechů a řas. Je potřeba odstranit šterkové souvrství minimálně do hloubky 20 cm, aby vznikl prostor pro nové souvrství. Podkladní zeminu je potřeba nejprve zhutnit. Poté bude položena geotextílie o gramáži minimálně 300 g, která zabrání mísení zeminy s kamenivem. Pro delší životnost povrchu je potřeba každou pokládanou vrstvu dostatečně hutnit a válcovat. Následně bude nanášena vrstva drceného kameniva frakce 16/32 o mocnosti 150 mm. Poté kamenivo frakce 8/16 o mocnosti 100 mm a vrchní obrusnou vrstvu tvoří kamenivo frakce 0/4 mm o mocnosti 50 mm. Na spodu souvrství budou umístěny drenážní trubky o průměru 10 cm pro odvod přívalové vody do kanalizace. Toto souvrství by na základě konzultace s odborníky z lánovského lomu měl vydržet občasný pojezd nákladních aut (12 t), která každoročně vozí na druhé nádvoří zámku konstrukci podia pro kulturní akce. Cestní síť bude oboustranně vyspádována (2 %). Cestní síť bude obroubena kamenným žulovým obrubníkem v šedé barvě o tloušťce 5 cm. Obrubník bude uložen do betonového lože.

Povrch z kamenné dlažby

V návrhu je v místě kavárny a vstupu do expozic použita přírodní pískovcová dlažba, která navazuje na již stávající dlažbu na arkádovém nádvoří. V místě pokládání dlažby je potřeba odstranit stávající povrch do hloubky až 46 cm. Následně je nutné dostatečně zhutnit terén. Dále bude položena podkladní vrstva šterkopísku frakce 0/8 o mocnosti 100 mm s drenážními trubkami o průměru 10 cm, které svedou případnou přívalovou vodu do kanalizace. Dále bude navrstvena nosná vrstva šterku frakce 0/63 o mocnosti 200 mm, dále pak vrstva šterku frakce 8/16 o mocnosti 50 mm, poté kladecí vrstva šterku frakce 4/8 mm o mocnosti 30 mm a finálně pískovcová dlažba 50 x 50 cm o tloušťce 80 mm. Plochy dlažby budou obroubeny kamenným obrubníkem v barvě dlažby o tloušťce 5 cm, který bude uložen do betonového lože. Dlažba bude vyspádována (2 %).

Treláže

Navržené treláže budou realizovány pomocí ocelových lanek o průměru 3 mm a ocelové kulatiny o průměru 2,7 cm. Lanka budou použita v přímých úsecích. V místech s obloukem je potřeba použít pevnější kulatinu. Mezi těmito obvodními prvky bude vypnuta síť z ocelových lanek o tloušťce 1 mm s velikostí ok cca 200 mm. Konstrukce bude kotvena příslušnými kotevními prvky (příruba se závitem M8 a kotevní šroub M8 x 100 mm) přímo do zdiva hospodářské budovy. Pro bezpečné ukotvení bude použita chemická kotva na bázi vinylesterů.

Celkově bude použito 36 kotev pro ocelová lanka a 40 kotev pro ocelovou kulatinu.

Vlastní výsadba dřevin a trvalek

Výsadbu rostlin budeme provádět standartní technologií. Veškeré vysazované rostliny mají právo na dostatek prostoru, vody, živin, vzduchu, tepla, světla a na správnou péči. U rostlin by měla být před výsadbou provedena kontrola, zda nejsou poškozené nebo napadené škůdci a chorobami.

Doba výsadby

Výsadba listnatých keřů se standartně provádí od září do zamrznutí půdy nebo případně koncem března do začátku květnového rašení. Ideálně vysazujeme v období vegetačního klidu, avšak ne za mrazu, nejlépe bezprostředně po dodání na místo.

Výsadba trvalek a cibulovin probíhá nejlépe v období od září do poloviny listopadu. Také je vhodná doba výsadby na jaře od března, kdy je půda rozmrzlá. Mimo tyto období se výsadba nedoporučuje. Trávník vyséváme od dubna do poloviny června nebo od září do poloviny října.

Postup výsadby

Výsadba keřů a popínavých rostlin

Keře sázíme soliterně dle návrhu do připravených jam. Výsadbová jáma by měla mít hloubku kořenového balu a šířku 1,5x šířky balu. Povrch výsadbové jámy zdrsníme a dno nesmí být zhutněné. Keře s kořenovým balem sázíme do jámy a za ustavičného hutnění přidáváme původní zeminu a substrát v poměru 1:1. Aplikujeme pomalu rozpustné hnojivo. Po vysazení je nutná řádná zálivka v množství 10 l vody/m². Popínavé rostliny budou po výsadbě navedeny na konstrukce. U keřů bude proveden zpětný řez.

Výsadba trvalek a cibulovin

Rostliny budou sázeny v příslušném vysazovacím sponu dle osazovacího plánu. Výsadba probíhá do připravených jamek, které odpovídají velikosti sazenic v záhonu (1.5x velikost kořenového balu). Sazenice budou dodány v květnících o průměru 9-13 cm.

Cibuloviny budou vysazovány ručně ve skupinách nebo ve volné výsadbě podle osazovacího plánu do hloubky minimálně 2,5x výšky cibule. Cibuloviny vysazované v trávníku budou rozmístěny přírodě blízkým způsobem. Po výsadbě bude provedena zálivka v množství 10 l vody na m².

Přípravné práce

V rámci hrubých terénních uprav budou řešeny (zasypány) jámy vzniklé po odstranění vzrostlých stromů. Jámy po těchto dřevinách se zarovnájí do sklonu terénu. Nové vysazovací jámy vzniknou v místě navržených solitérních dřevin. Výkopy budou provedeny pod rekonstruovanou cestní sítí, navrženou dlažbou, v místech osazení obrubníkem, pro ukotvení treláží a pro kotvení odpadkových košů. V místě nových výsadeb bude sejmut travní drn, dále bude sejmuta ornice, která se následně uskladní pro pozdější využití.

Následně budou provedeny čisté terénní úpravy povrchu terénu. Případnou vodu odvedeme po terénu do míst vhodných k dočasnému zamokření či drenáží. Na závěr provedeme jemné terénní úpravy. Navrátíme na potřebná místa ornici a rozprostřeme ji (mocnost pod trávník 20 cm a pod dřeviny až 40 cm). Na veškeré realizační práce by měla dohlížet odpovědná odborná osoba a měly by být prováděny v souladu s normami a vyhláškami ČSN.

Před zahájením výsadby vegetačních prvků je potřeba nejprve stanoviště řádně připravit. Musí dojít k dostatečnému, však šetrnému odplevelení, odstranění případných nežádoucích materiálů nebo nevhodné půdy pro výsadbu. Dále je potřeba navést kvalitní zeminu, případně vylepšenou o substrát. Zakládací hnojení je možné, živiny se však musí uvolňovat pomalu, zejména v případě dusíku. Dávky hnojiva musí odpovídat ČSN 83 9051.

Dokončovací práce

Dokončovací práce a péče o vysazené vegetační prvky probíhají až do převzetí zadavatelem. Je potřeba dosáhnout úrovně životaschopnosti výsadby. Dokončovací práce zahrnují činnosti jako: pletí výsadeb, závlaha, hnojení, sledování výskytu škůdců, výměna nebo odstraňování částí odumřelých rostlin a ochrana před nepříznivými podmínkami. Výsadba je připravena k předání v případě ujmoutí. To lze poznat u dřevin pomocí rašení letorostů, u trvalek pomocí rašení či kořenění. U plošných výsadeb a drobných keřů je přípustný úhyn do 5 %, pokud navzdory tomuto výpadku působí výsadba zapojeným dojmem.

Dokončovací péče o trávník spočívá v dosáhnutí prokořenění k podkladu. Složení trávníku musí odpovídat příslušné vyseté směsi. Trávník sečeme dle potřeby, nejčastěji však 1–2x týdně maximálně o 1/3 vzrostlé výšky. Hnojíme dusíkatými hnojivy, na podzim použijeme hnojivo s obsahem draslíku, které zajistí ochranu proti chorobám. Při zvýšeném obsahu plsti v trávníku provedeme na jaře nebo na začátku podzimu vertikutaci. Hnojiva dávkujeme dle instrukcí na obale příslušného produktu. Trávník zavlažujeme dle počasí většími dávkami vody (10-20 mm/m²) jednou za 3-4 dny. Menšími dávkami zavlažujeme každý den brzy ráno nebo po západu slunce. Nezavlažujeme při plném slunci, došlo by k úpalu rostlin a k rozvoji nemocí a škůdců.

Rozvojová péče

Rozvojová péče probíhá od chvíle předání zadavatelem do fáze, kdy odezní povýsadbový šok a ve zmírněné podobě do dosažení plné funkčnosti. Navazuje na ni péče udržovací, která probíhá po celý zbytek života výsadby. Péče zahrnuje: výchovný a tvarovací řez, který podporuje tvar habitu dřeviny, zdravotní a bezpečnostní řez, který provádíme s úmyslem odstranění odumřelých, napadených, či mechanicky poškozených částí a nežádoucích konkurenčních výhonů. Vztahuje se také na odstranění částí rostlin, které omezují okolní rostliny. Zálivka – pravidelná, dle počasí, ročních období a stanovištních podmínek (u trávníků je vhodné provlhčení do hloubky 10 cm), hnojení – pravidelné, dle nároků rostlin, stanovištních podmínek, dávkování dle rozboru živin v půdě (tabulky doporučených ročních dávek živin – ČSN 83 905). Odplevelování výsadby – při absenci kypření lze vypletý materiál ponechat na místě. Také ochrana proti chorobám a škůdcům, proto je nutné sledovat stav rostlin v průběhu roku. Ochrana před nepříznivými podmínkami, jako je mráz, sucho, silný vítr apod. Vždy je potřeba najít adekvátní opatření. Zimní ochranu je potřeba včas odstranit. A také doplňování mulče, odstraňování odumřelých částí rostlin, dosazení rostlin, které se neuchytily. Pro trávník je důležitá aerifikace a vertikutace. Aerifikaci pomocí řezů provádíme do hloubky 10 cm s rozstupem podle zhutnění půdy. Aerifikaci pomocí vpichů provádíme do hloubky 5 cm s hustotou vpichů cca 200ks/m². Případně pískování jako ochrana proti plstnatění. Dále pravidelná seč, kterou provádíme 3x měsíčně ve vegetačním období (cca 18x z rok). První seč trávníku musí být provedena až po odkvětu vysazených cibulovin. Péči o trávník provádíme šetrně vzhledem ke kořenovému prostoru mohutného stromu.

Udržovací péče

Udržovací péče následuje po péči dokončovací a rozvojové. Jejím cílem je dosáhnout dané funkce habitu rostliny a jeho udržení. Během této péče je nutné dodržet bezpečnostní a estetické zásady. Udržovací péče zahrnuje: řezy výchovné, tvarovací, zdravotní, bezpečnostní, opravný a zmlazovací dle potřeb konkrétních rostlin. Dosazování nových rostlin v případě odumření rostlin vysazených. Pravidelná zálivka dle počasí, ročních období a stanovištních podmínek. U trávníků je možné provlhčení do 10 cm hloubky. Pravidelné přihnojování dle nároků rostlin, stanovištních podmínek a ročních období, dávkování živin dle rozborů obsahu živin v půdě (tabulky doporučených ročních dávek živin – ČSN 83 905). Pletí a nakypření zeminy: pravidelné pletí; nakypření u dřevin do hloubky 3 cm, u trvalek do hloubky 2 cm. Odstranění odumřelých částí rostlin. Ochrana rostlin proti nepříznivým podmínkám, jako jsou změny teplot, povětrnostní podmínky apod.. Ochrana rostlin proti chorobám a škůdcům. Pro udržení trávníku je důležitá pravidelná seč, kterou provádíme 3x měsíčně ve vegetačním období (cca 18x za rok). Dále je důležitá aerifikace a vertikutace. Aerifikaci pomocí řezů provádíme do hloubky 10 cm s rozstupem podle zhutnění půdy. Aerifikaci pomocí vpichů provádíme do hloubky 5 cm s hustotou vpichů cca 200ks/m². Případně pískování jako ochrana proti plstnatění.

5.12 Ekonomická rozvaha

Položka	Jednotka	Výměra	Cena za jednotku (Kč)	Celková cena (Kč)
Kácení listnatých stromů (s odstraněním pařezů a odvozem)	ks	1	600	600
Odstranění listnatých keřů (s odstraněním pařezů a odvozem)	ks	16	400	6 400
Terénní upravy (sejmutí travního drnu, strovnání terénu, skládkovné)	m ²	1 350	450	607 500
Odstranění stávajících šterkových cest (plocha , hloubka 46 cm, skládkovné)	m ³	1 122	600	673 200
Výsadba dřevin (vytyčení, hloubení jamek, zálivka, hnojení, sortiment)	m ²	278	1 500	354 000
Výsadba trvalek (vytyčení, hloubení jamek, zálivka, hnojení, sortiment)	m ²	236	1 800	424 000
Výsadba cibulovin (vytyčení, hloubení jamek, zálivka, hnojení, sortiment)	ks	1 035	15	15 525
Založení trávníku (výsev, hnojení, zálivka, osivo)	m ²	165	110	18 150
Realizace povrchu z drceného kameniva (materiál, práce, dovoz)	m ²	2100	1 050	2 205 000
Realizace dlažby (materiál, práce, dovoz)	m ²	290	3 480	1 009 200
Realizace treláže (materiál, práce, dovoz)	m ²	53	9 800	519 400
Mobilář - lavičky (včetně dopravy)	ks	14	8 500	119 000
Mobilář - koše (včetně dopravy)	ks	3	12 500	37 500
Mobilář - stojan na kola (včetně dopravy)	ks	1	10 000	10 000
Mobilář - bistro set (včetně dopravy)	ks	6	15 000	90 000
CELKEM				6 089 475 Kč
Cena roční údržby (řezy keřů, pletí, zálivka, hnojení, seč)				380 000 Kč

Tab.13: Ekonomické zhodnocení

6. Diskuse

Tato bakalářská práce poskytuje potenciální řešení prostoru prvního nádvoří na zámku v Opočně pod Orlickými horami. Studie vychází z poznatků, které byly zjištěny v literární rešerši, terénních průzkumech, z dobových textů a map, historických snímků i dendrologické a občanské situace oblasti.

Před vytvořením samotného návrhu je nutné nejprve dobře porozumět historickému využití prostoru. Podkladů, které by toto objasnilo není mnoho, můžeme ale vycházet z využití okolních budov na nádvoří. Jedná se spíše o hospodářské budovy nebo například konírnu. Starší dobové plány nádvoří zobrazují jako pouze holé s jedním centrálním vodním prvkem. Proto lze předpokládat, že původně se jednalo pouze o hospodářsky využívaný prostor. Postupem času se však nádvoří čím dál více proměňovalo na prostor reprezentativní, o čemž dokládají mladší plány nádvoří a pak i letecké snímky. Vzhledem k tomu, že se na zámku už delší dobu koně ani jiná hospodářská zvířata nechovají, je dle mého názoru vhodnější s prostorem pracovat jako s reprezentativním.

Dalším faktorem je způsob využití nádvoří v dnešní době. Na základě rozhovorů s vedením a zaměstnanci zámku bylo zjištěno, že se i na samém prostoru nádvoří konají pravidelně kulturní akce typu jarmarků a koncertů. Zámek ale nabízí i prostor pro konání svatebních obřadů. Velkým zásahem do využití nádvoří byl i vznik kavárny, který reaguje na nepříznivou situaci kavárenských zařízení v Opočně, a která působí pozitivně ve smyslu vnesení nové funkce do nevyužitého prostoru. Provedení kavárny je ale spíše nevyhovující, a proto je potřeba s ním v návrhu pracovat. Problematicky působí i stávající cestní síť, která neunes nápor jak pěší, tak i občasné automobilové dopravy, která se váže na kulturní akce.

Stávající zeleň působí poněkud nekomponovaně, jde převážně o keře, které cloní důležitým vstupům a pohledům. Proto bylo ke kácení přistoupeno poměrně radikálním způsobem, aby mohlo v návrhu dojít ke sjednocení výsadeb a odstranění pohledových clon. Tím dochází i k celkovému vyčištění prostoru. Radikální prokácení přispívá také ke zvýšení kompozičního efektu dřevin ponechaných.

Návrh vychází z historických souvislostí zjištěných v rámci analytické části práce. Zaměřuje se na sjednocení roztříštěných ploch zeleně a vytvoření odpočinkových míst pro návštěvníky. Pravidelností kompozice navazuje na renesanční charakter zámku, ale zároveň svou vzdušností zjemňuje architektizovaný prostor. Je respektováno historické rozvržení ploch zeleně a návrh navazuje na doložené prvky v prostoru. V návrhu jsem pracovala i s perspektivním rozvržením prostoru pomocí subtilních treláží, které opticky zužují prostor v místech, kde se půdorysně nádvoří vychyluje ze symetrie. Zároveň jejich použití v minulosti dokládají dobové fotografie.

Prostor kavárny byl přesunut do severovýchodního výklenku nádvoří, kde se nachází vnitřní prostor využitelný pro kavárenské zázemí. Kavárna tak neztrácí propojení se prostorem nádvoří a zároveň nenarušuje jeho symetrii a reprezentativní charakter. Lze také uvažovat o přesunutí kavárny z prostředí nádvoří do horní části zámeckého parku do renesančního letohrádku, který momentálně prochází náročnou rekonstrukcí. Další možností by byly domky v zámecké ulici vedoucí z Kupkova na Trčkovo náměstí. Obě tyto možnosti by poskytovaly vhodný prostor pro kavárenské zařízení. Přesunutí kavárny do těchto prostor by mohlo být jednou z možností navázání na tuto práci.

Rostlinný sortiment je navržen citlivě vzhledem ke klimatickým podmínkám podhorské oblasti. Barevnost je zvolena v jemných světlých tónech, které komplimentují fasády, použitý mobiliář a další prvky v prostoru. Rostlinný sortiment zde zastává jak estetickou, tak i hygienickou funkci. Je dbáno na atraktivnost rostlin během všech ročních období, zároveň je bráno v potaz nejnavštěvovanější období areálu.

Zvážena byla i náročnost údržby výsadby. Zámek Opočno ale dlouhodobě zaměstnává profesionální zahradníky, kteří se v dnešní době starají o veškerou zeleň zámeckého areálu. Vzhledem k tomu, že vedení zámku má o rekonstrukci nádvoří zájem, nepředstavuje údržba prostoru ve formě údržby zeleně i zpevněných povrchů velký problém. Z ekonomického hlediska byla využita i stávající mobilní zeleň, která se již na nádvoří nachází a je aklimatizovaná na místní podmínky.

Návrh byl celkově zpracován s ohledem na historický kontext, ale i na stávající požadavky pro využití prostoru. Projekt může sloužit jako podklad nebo inspirace pro plánovanou rekonstrukci prvního nádvoří zámku.

7. Závěr

Obr.181: Náprstníky

Cílem práce bylo porozumění historickému kontextu areálu zámku Opočno. Proto se tato práce v rešeršní části zabývala převážně historií zámeckého areálu v kontextu historických událostí evropských dějin. Došlo k důkladnému zmapování historie zámku a zámeckého parku a historie města Opočna. Literární rešerše se dále zabývala legislativní stránkou památkové péče a péče o kulturní krajinu. Rešeršní část práce přinesla porozumění historické hodnotě místa, a napomohla tak k pochopení prostoru řešeného v projektové části.

V analytické části bylo zjištěno množství informací týkajících se historie areálu, přírodních podmínek, občanské vybavenosti a širších vztahů k okolí. Informace byly utříděny, porovnány a interpretovány pomocí grafických znázornění.

Návrh je tvořen půdorysnými výkresy, řezy a prostorovými pohledy, které zachycují potenciální řešení vybraného prostoru prvního nádvoří. Studie byla inspirována historickými proměnami areálu, zachycenými na dobových plánech a fotografiích, které byly dohledány v rámci analytické části. Snaží se o propojení historické a reprezentativní hodnoty zámku se stávajícím využitím prostoru. S tím souvisí také návrh chybějícího mobiliáře, zejména laviček, které byly do prostoru doplněny.

Zámek Opočno a jeho park je jednou z nejkrásnějších a nejznámějších historických památek ve východních Čechách. Jeho bohatá historie ale i unikátní přírodní charakter tvoří významný prvek jak v krajině Poorličí, tak i v rámci českých dějin. Proto je snaha o jeho zachování a obnovu velmi důležitá.

8. Seznam literatury a použitých zdrojů

Literatura

- Adámek KV, et. al. 1905. Čechy: Díl 13. Východní Čechy. J. Otto, Praha.
- Adams WH. 1991. Nature perfected : gardens through history. New York: Abbeville Press, New York.
- Berrall JS. 1978. The garden: an illustrated history. Penguin Books Ltd, Harmondsworth.
- Buroň M, Slavík J. 2011. Zámecký letohrádek č.p. 37: Standardní stavebně historický průzkum.
- Campbell G. 2016. A short history of gardens. Oxford University Press, Oxford.
- Cowell FR. 1978. The garden as a fine art, from antiquity to modern times. Houghton Mifflin, Boston.
- Curl JS. 2006. A dictionary of architecture and landscape architecture. 2nd ed. Oxford University Press, Oxford.
- David P, Soukup V. 2013. Dějiny zámků v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Knižní klub, Praha.
- Dvořáček P. c2005. Klasicismus a romantický historismus. Levné knihy KMa, Praha.
- Enge TO, Schröer CF. 1990. Garden architecture in Europe, 1450-1800: from the villa garden of the Italian Renaissance to the English landscape garden. Koln: Benedikt Taschen.
- Hejna A. 1962. Opočno: státní zámek a památky v okolí, 3. vyd. Sportovní a turistické nakladatelství, Praha.
- Hendrych J, Vacek O. 2021. Krčínova stoka na Kratochvíli. Člověk, stavba a územní plánování 16.:42-67.
- Hendrych J. 2005, c2000. Tvorba krajiny a zahrad: historické zahrady, parky a krajina jako významné prvky kulturní krajiny; jejich proměny, hodnoty, význam a ochrana. 2. přepr. vyd. Vydavatelství ČVUT, Praha.
- Hendrych J. 2007. The Influence of German landscape design on parks in Bohemia. 118-123 in Prussian gardens in Europe. Edition Leipzig, Potsdam.
- Hendrych J. 2011. Great Parks and Gardens of Central Bohemia. Foibos Books, Praha.
- Hendrych J. 2015. Slavná stromořadí v proměnách kulturní krajiny: in divinis ordo arte et naturae. Foibos Books, Praha.
- Hieke K. 1984. České zámecké parky a jejich dřeviny. SZN, Praha.
- Hobhouse P, Galletti G. ©1998. Gardens of Italy. London: Mitchell Beazley.
- Hobhouse P. 2004. Plants in Garden History: An Illustrated History of Plants and Their Influence on Garden Styles - from Ancient Egypt to the Present Day. Pavilion Books, London.
- Hobhouse P. 2004. The story of gardening. Dorling Kindersley, London.
- Howarth E. 2001. Crash course in architecture. Barnes & Noble Books, New York.
- Humphreys R. 2002. The rough guide to the Czech & Slovak Republics. sixth edition. London: Rough Guides.
- Hunt JD. 2012. A world of gardens. Reaktion Books, London.
- Hyams E. 1971. A history of gardens and gardening. Dent, London.
- ICOMOS, Petru J. 1981. The Florence charter: Historic gardens. ICOMOS, Florencie. Available at <https://www.icomos.org/en/newsletters-archives/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/158-the-florence-charter>.
- COMOS, Pavel J. 1964. The Venice charter: International charter for the conservation and restoration of monuments and sites.. ICOMOS, Benátky. Available at <https://www.icomos.org/en/participer/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/157-the-venice-charter>.
- Kalusok M. 2004. Zahradní architektura. Computer Press, Brno.
- Koch W. 2008. Evropská architektura: encyklopedie evropské architektury od antiky po současnost. vyd. 2. dopracované. Universum, Praha.
- Křesadlová L, Vilím S. 2004. Dvouletky a letničky. Computer Press, Brno.
- Kuča K. 2009. Castles, country houses: and other monuments in the care of the National Heritage Institute. National Heritage Institute, Central Office, Praha.
- Kuča K. 2011. Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Libri, Praha.
- Kuhn I. 1955. Barok: Klasicismus; Empír. Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, Bratislava.
- Lasdun S. 1992. The English park: royal, private & public. New York: Vendome Press, New York.
- Lokvenc T, Tesař V. 1964. Zámecký park v Opočně. 102-110 ve Východní Čechy 1964: vlastivědný sborník prací o přírodě, dějinách a hospodářství východních Čech. Východočeské nakladatelství, Havlíčkův Brod.
- Mason G. 1961. Italian gardens. New York: Harry N. Abrams.
- Muchka I. 2001. Deset století architektury, Architektura renesanční. Správa Pražského hradu, Praha.
- Musil F, Svoboda L. 1998. Hrady, zámky a tvrze okresu Rychnov nad Kněžnou. Grantis, Ústí nad Orlicí.
- Neuhäuslová Z. 1998. Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky: Map of potential natural vegetation of the Czech Republic: textová část. Academia, Praha.
- Otruba I. 2000. Zahradně architektonická tvorba: význačné zahradní a parkové celky. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno.
- Otruba I. 2007. 101 našich nejkrásnějších zahrad a parků. Beta, Praha.
- Pacáková-Hošťálková B. 2004. Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 2. vyd. Libri, Praha.
- Pizzoni F. 1999. The garden: a history in landscape and art. Rizzoli International, New York.
- Pražák V. 2000. Umění renesance východních Čech: architektura, sochařství, malířství, umělecká řemesla. Garamon, Hradec Králové.
- Prina F, Demartini E. 2006. 1000 years of world architecture: an illustrated guide. London Thames & Hudson.
- Ptáček J. 2008. Dobruška a Opočno. Paseka, Praha.
- Pückler-Muskau H. 2014. Hints on landscape gardening: together with a description of their practical application in Muskau. Birkhäuser, Basel.
- Rees R. 1993. Interior landscapes: gardens and the domestic environment. Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Říhová V, Křenková Z. 2022. Palmový skleník (oranžerie) v zámecké zahradě: nedestruktivní stavebně historický průzkum.
- Samson A. 2012. Locus amoenus: gardens and horticulture in the Renaissance. Chichester, West Sussex, U.K.; Malden, MA: J. Wiley.
- Šamánková E. 1961. Architektura české renesance. SNKLU – Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha.

Thacker C. 1985. The history of gardens. University of California Press, Berkeley, Calif.
Thuckerman AL. 1897. A short history of architecture. New York, C. Scribner's.
Tuma D. 2018. Zlatý věk obor: z historie obornictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, Plzeň.
Vlček P. 2006. Dějiny architektury renesance a baroka. Česká technika – nakladatelství ČVUT, Praha.
Wilhelmová D, Damec J, Ševčíková B. 2019. The Czech garden art of the Classicism and the Romantism in the context of European development (1720-1850): exhibition catalogue. Mendel University in Brno, Brno.
Životská J. 1992. Opočno. Pro Památkový ústav v Pardubicích vydala Propagační tvorba, Praha.

Archivní dokumenty

Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1738 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1738). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1729 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1729). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1740 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1740). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1731 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1731). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1733 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1733). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden und deren darinnen Glass = und Jocabhäusern allerhand Sorten wällisch Bäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1746 (Inventář odrůd „vlašských“ stromů a cizokrajných rostlin ve sklenících panského sadu v Opočně, 1746). SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventar über die sämtlichen auf der obigen herrschaft sich befindlichen Obstbaumgattungen, 1847 (Inventář všech odrůd ovocných stromů na panství Opočno, 1847) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventar über die sämtlichen auf der obigen herrschaft sich befindlichen Obstbaumgattungen, 1848 (Inventář všech odrůd ovocných stromů na panství Opočno, 1848) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno

Herrschaft Oppotschno , Inventar über die sämtlichen auf der obigen herrschaft sich befindlichen Obstbaumgattungen, 1850 (Inventář všech odrůd ovocných stromů na panství Opočno, 1850) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno , Inventar über die sämtlichen auf der obigen herrschaft sich befindlichen Obstbaumgattungen, 1852-53 (Inventář všech odrůd ovocných stromů na panství Opočno, 1852-53) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventar aller Obstbaumsorten und ausländischer Pflanzen des herrschaftlichen Obstgartens 1772 (Inventář všech odrůd ovocných stromů a cizokrajných rostlin panského sadu v Opočně, 1772) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventar aller Obstbaumsorten und ausländischer Pflanzen des herrschaftlichen Obstgartens 1792 (Inventář všech odrůd ovocných stromů a cizokrajných rostlin panského sadu v Opočně, 1792) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventar der Obstbäume in den Alleen und Obstgärten der Gutshöfe, 1750 (Soupis ovocných stromků zasazených v alejích a sadech u panských dvorů, 1750) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden allerhand Sorten Obstbäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1772 (Inventář všech odrůd ovocných stromů a cizokrajných rostlin panského sadu v Opočně, 1772) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno
Herrschaft Oppotschno, Inventarium, Deren In herrschaftlichen Oppotschen Luft – garden allerhand Sorten Obstbäumern, dann anderen Mehfrern aus Ländischen gewäcksen, 1792 (Inventář všech odrůd ovocných stromů a cizokrajných rostlin panského sadu v Opočně, 1792) SOA Zámorsk, fond velkostatek Opočno

Legislativa

Ministerstvo kultury. Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ve znění účinném od 1. 1. 2024. Česká republika. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-208#p3>
Ministerstvo kultury. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Česká republika <https://mk.gov.cz/pravni-predpisy-z-oblasti-pamatkove-pece-cs-253>

Internetové zdroje

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. © 2024. Available at <https://nature.cz/homepage> (accessed March 21, 2024).

EKatalog BPEJ. 2022. Available at <https://bpej.vumop.cz/> (accessed March 8, 2024).

Lesy Colloredo-Mansfeld s.r.o. c2024. Available at <https://lesycolloredo.cz/> (accessed February 15, 2024).

Ochranná pásma vodních zdrojů. c2008-2023. Available at https://www.mzp.cz/cz/ochranna_pasma_vodnich_zdroju (accessed January 16, 2024).

Opočno. 2019. Available at <https://www.opocno.cz/> (accessed November 5, 2023).

Památkový katalog. (c) 2015. Available at <https://www.pamatkovykatalog.cz/opocno-7664854> (accessed November 7, 2023).

Státní zámek Opočno. 2016. Available at www.npu.cz (accessed February 5, 2024).

Veřejná databáze ČSÚ. 2021. Available at <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=30845&pvo=DEM05&str=v94> (accessed November 8, 2023).

Obrázky

Obr.1: Mapa ČR s vyznačením města Opočna (autorka práce 2024)

Obr.2: Historické centrum Opočna, 2013 (www.flyfoto.cz)

Obr.3: Studniční věž, nedatováno (www.aukro.cz)

Obr.4: Kresba zámku, nedatováno (www.opocno.cz)

Obr.5: Fotografie zámku z vyhlídky, 1947 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.6: Plán zámeckého parku Opočno, 1809 (SOA Zámrsk)

Obr.7,8: Soupis exotických rostlin v panských sklenících, 1740 (SOA Zámrsk)

Obr. 9: Soupis ovocných stromů na panství Opočno, 1846-47 (SOA Zámrsk)

Obr.10: Plán parkové úpravy, 1810 (SOA Zámrsk)

Obr.11: Plán parkové úpravy, 1840 (Archiv města Opočna)

Obr.12: Pohled na zámek z vyhlídky, 20. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.13: Pohled na zámek z vyhlídky, 20. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.14: Okrasný parter před letohrádkem, 20. století (Archiv města Opočna)

Obr.15: Zámecký skleník-dnešní samoobsluha, 1937 (Archiv města Opočna)

Obr.16: Okrasný parter v horní části parku, 1937 (Archiv města Opočna)

Obr.17: Renesanční letohrádek – malba, 1900 (Adámek KV, et. al. 1905. Čechy: Díl 13. Východní Čechy. J. Otto, Praha.)

Obr.18: Pohlednice s letohrádkem, 1904 (Archiv města Opočna)

Obr.19: Pohlednice s letohrádkem a okrasným parterem, 1916 (Archiv města Opočna)

Obr.20: Renesanční letohrádek fotografie, 20. století (Archiv města Opočna)

Obr.21: Pohled na Opočno od severu, kolem roku 1800 (SOA Zámrsk)

Obr.22: Zámecký skleník – dnešní samoobsluha, 1820 (Archiv města Opočna)

Obr.23: JV průčelí oranžerie, přelom 19. a 20. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.24: Pohlednice s oranžerií, 1906 (Archiv města Opočna)

Obr.25: JV průčelí oranžerie, kolem r. 1900 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.26: JV průčelí oranžerie, 40. léta 20. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.27: Čínský altán, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.28: Zámecká hájovna, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.28: Koupadlo s dřevěným mostem, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.30: Umělý vodopád s dřevěným mostem v zámeckém údolí, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.31: Jezírko u zámeckého skleníku, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.32: Kamenný most s vodárnou v dolní části parku, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.33: Kamenné schodiště vedoucí z parku na druhé nádvoří, 2019 (www.wikipedia.org)

Obr.34: Renesanční letohrádek, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.35: Růžová zahrada v horní části parku (autorka práce 2024)

Obr.36: Obora, 2024 (www.opocno.cz)

Obr.37: Sousoší jelenů na druhém zámeckém nádvoří, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.38: Oranžerie-současný stav, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.39: Pohled na zámecký rybník, 2019 (www.opocno.cz)

Obr.40: Umístění v České republice (autorka práce 2024)

Obr.41: Umístění v Královéhradeckém kraji (autorka práce 2024)

Obr.42: Schéma zámeckého areálu a jeho okolí (autorka práce 2024)

Obr.43: Mapa zámeckého areálu (autorka práce 2024)

Obr.44: I. nádvoří (řešené území) (autorka práce 2024)

Obr.45: Centrální prostor nádvoří v letních měsících (autorka práce 2023)

Obr.46: Východní zákoutí nádvoří v letních měsících (autorka práce 2023)

Obr.47: Porost břecťanu (autorka práce 2023)

Obr.48: Centrální prostor nádvoří v podzimním období (autorka práce 2023)

Obr.49: Podzimní efekt ořešáku černého (autorka práce 2023)

Obr.50: Soukromá zahrada kastelána zámku (autorka práce 2023)

Obr.51: Vstupní brána z Trčkova náměstí (autorka práce 2024)

Obr.52: Vstupní prostor v zimním období (autorka práce 2024)

Obr.53: I. nádvoří v zimním období (autorka práce 2024)

Obr.54: Východní zákoutí nádvoří, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.55: Pohled k výstupu ze zámku, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.56: Hospodářská budova, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.57: Klasicistní kašna, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.58: Klasicistní kašna, východní strana, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.59: Část hospodářské budovy, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.60: Vstup na II. nádvoří, 1948 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.61: Severní stěna zámku, 1976 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.62: Západní stěna zámku, 1976 (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

Obr.63: Císařské otisky, 1840 (www.cuzk.cz)

Obr.64: Katastrální mapa evidenční, 1878–1946 (www.cuzk.cz)

Obr.65: Plán I. nádvoří, 19. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Koříňka)

- Obr.66: Studie I. nádvoří, 1810 (SOA Zámorsk)
- Obr.67: Současná parková úprava od akad. arch. P. Kouřil, 20. století (osobní archiv kastelána Mgr. Tomáše Kořínka)
- Obr.68: Letecký snímek, 1958 (www.cuzk.cz)
- Obr.69: Letecký snímek současný, 2023 (www.cuzk.cz)
- Obr.70: Územní plán města Opočno (www.opocno.cz)
- Obr.71: Územní plán historického centra města Opočno (www.opocno.cz)
- Obr.72: Mapa památkové zóny města Opočno, 1985 (www.pamatkovykatolog.cz)
- Obr.73: Mapa občanské vybavenosti (www.mapy.cz upraveno autorkou)
- Obr.74: Mapa cyklostezek a cyklotras (www.mapy.cz/ upraveno autorkou)
- Obr.75: Mapa klimatických oblastí (www.webgis.nature.cz/mapomat/)
- Obr.76: Mapa potencionální přirozené vegetace (www.webgis.nature.cz/mapomat/)
- Obr.77: Mapa území Natura 2000 (www.webgis.nature.cz/mapomat/)
- Obr.78: Dendrologický průzkum řešeného území (autorka práce 2024)
- Obr.79: Plán kácení (autorka práce 2024)
- Obr.80: Plán vedení inženýrských sítí (autorka práce 2024)
- Obr.81: Koncept návrhu (autorka práce 2024)
- Obr.82: Inspirace stinné výsadby (www.pinterest.com)
- Obr.83: Inspirace výsadby (www.patthanagardenireland.com)
- Obr.84: Výsadba se stříhanými plůtky (www.pinterest.com)
- Obr.85: Broderiová výsadba (www.pinterest.com)
- Obr.86: Stříhané plůtky (www.pinterest.com)
- Obr.87: Výsadba cibulovin (www.thespruce.com)
- Obr.88: Výsadba hortenzií (www.pinterest.com)
- Obr.89: Konstrukce pro popínavé rostliny (www.jmlandscapes.co.nz)
- Obr.90: Složený bistro set (www.gardenstreet.co.uk)
- Obr.91: Litinová lavička (Zdroj: autorka práce 2024)
- Obr.92: Odpadkový koš (Zdroj: autorka práce 2024)
- Obr.93: Bistro set (www.gardenstreet.co.uk)
- Obr.94: Litinová lavička boční pohled (autorka práce 2024)
- Obr.95: Barevná studie (autorka práce 2024)
- Obr.96: Řezopohled (autorka práce 2024)
- Obr.97: Axonometrie (autorka práce 2024)
- Obr.98: Vizualizace nádvoří (autorka práce 2024)
- Obr.99: Vizualizace zákoutí nádvoří (autorka práce 2024)
- Obr. 100–125: Sortiment trvalek
- 100: *Achillea millefolium* 'Lilac Beauty' (www.pixabay.com)
  - 101: *Achillea millefolium* 'White Beauty' (www.pixabay.com)
  - 102: *Achillea millefolium* 'Apricot Delight' (www.pixabay.com)
  - 103: *Achillea ptarmica* 'Perrys White' (www.mygarden.org)
  - 104: *Alchemilla mollis* 'Auslese' (www.rhs.org.uk)
  - 105: *Anemone* × *hybrida* 'Honorine Jobert' (www.havlis.cz)
  - 106: *Aquilegia* 'Kristall' (www.raveplants.com)
  - 107: *Aquilegia vulgaris* 'Clementine Blue' (www.pinterest.com)
  - 108: *Aster ageratoides* 'Harry Schmidt' (www.perenniculum.cz)
  - 109: *Aster ageratoides* 'Starshine' (www.tuinplant.nl)
  - 110: *Aster* 'Cotswold Gem' (www.hessenhof.nl)
  - 111: *Centaurea montana* 'Amethyst In Snow' (www.shop.barnsdalegardens.co.uk)
  - 112: *Digitalis purpurea* 'Castor Lavender' (www.gardenia.net)
  - 113: *Digitalis purpurea* 'Snow Thimble' (www.heijnen-planten.nl)
  - 114: *Digitalis* × *hybrida* 'Illumination Apricot' (www.shop.barnsdalegardens.co.uk)
  - 115: *Dryopteris affinis* (www.waitrosegarden.com)
  - 116: *Echinacea purpurea* 'White Swan' (www.dobropole.pl)
  - 117: *Echinacea* 'Sombrero Sandy Yellow' (www.appeltern.nl)
  - 118: *Gaura lindheimeri* 'Freefolk Rosy' (www.crocus.co.uk)
  - 119: *Geranium* 'Dreamland' (www.crocus.co.uk)
  - 120: *Geranium macrorrhizum* 'Spessart' (www.fr-be.bakker.com)
  - 121: *Geum* 'Totally Tangerine' (www.gardencrossings.com)
  - 122: *Gypsophila paniculata* 'Festival White' (www.gardenia.net)
  - 123: *Helleborus* × *hybridus* 'Harvington Double Apricot' (www.crocus.co.uk)
  - 124: *Helleborus* × *hybridus* 'Harvington Double Pink' (www.waitrosegarden.com)
  - 125: *Helleborus niger* 'Christmas carol' (www.pinterest.com)
  - 126: *Hosta* 'Blue Angel' (www.pinterest.com)
  - 127: *Hosta* 'Twilight' (www.naturehills.com)
- Obr. 128–135: Sortiment trvalek
- 128: *Hyssopus officinalis* (www.amkhaseed.com)
  - 129: *Leucanthemum* × *superbum* 'Snowcap' (www.americanmeadows.com)
  - 130: *Nepeta* 'Purrsian Blue' (www.shop.dergartenmarkt.de)
  - 131: *Salvia nemorosa* 'Amethyst' (www.threedogsinagarden.blogspot.com)
  - 132: *Salvia nemorosa* 'Caradonna' (www.images.bethchatto.co.uk)
  - 133: *Scabiosa columbaria* 'Butterfly Blue' (www.americanmeadows.com)
  - 134: *Veronica spicata* 'Snow Candles' (www.venditapianteonline.it)
  - 135: *Vinca minor* (www.istockphoto.com)
- Obr. 136–144: Sortiment cibulovin
- 136: *Crocus sieberi* 'Firefly' (www.flickr.com)
  - 137: *Galanthus nivalis* 'Viridapice' (www.snowdrops.me)
  - 138: *Puschkinia scilloides* (www.crocus.co.uk)
  - 139: *Scilla siberica* 'Alba' (www.mein-schoener-garten.de)
  - 140: *Scilla siberica* (www.worldoffloweringplants.com)
  - 141: *Tulipa bakeri* 'Lilac Wonder' (www.crocus.co.uk)
  - 142: *Tulipa tarda* (www.dutchgrown.com)
  - 143: *Tulipa* 'Verona' (www.pinterest.com)
  - 144: *Tulipa* 'Hakuun' (www.ernest-turc.com)
- Obr. 145–156: Sortiment dřevin
- 145: *Akebia quinata* 'Alba' (www.zahradnictvi-spomysl.cz)
  - 146: *Hydrangea arborescens* 'Hovaria Hayes Starburst' (<https://plants.gardenworks.ca>)
  - 147: *Hydrangea arborescens* 'Strong Alice' (www.havlis.cz)
  - S148: *Hydrangea macrophylla* 'HI White Sun' (www.zahradnictvi-spomysl.cz)

149: Hydrangea paniculata 'Bobo' (www.havlis.cz)
150: Hydrangea paniculata 'Jane Little Lime' (www.plants.chaletnursery.com)
151: Hydrangea paniculata 'Wim's Red' (www.dammera.pl)
152: Hydrangea quercifolia 'Alice' (www.gardeningexpress.co.uk)
153: Hydrangea quercifolia 'Ice Crystal' (www.havlis.cz)
154: Ilex crenata 'Glorie Dwarf' (www.tuinplantenbezorgd.nl)
155: Lonicera henryi (www.mein-schoener-garten.de)
156: Lonicera japonica 'Halliana' (www.belle-epoque.nl)
Obr. 157: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 158: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 159: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 160: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 161: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 162: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 163: Osazovací plán (autorka práce 2024)
Obr. 164: Skládací židle (autorka práce 2024)
Obr. 165: Skládací stolek (autorka práce 2024)
Obr. 166: Odpadkový koš (autorka práce 2024)
Obr. 167: Litinová lavička (autorka práce 2024)
Obr. 168: Řez dlažbou (autorka práce 2024)
Obr. 169: Řez cestní sítí (autorka práce 2024)
Obr. 170: Řez rozhraním cestní sítě a trávníku (autorka práce 2024)
Obr. 171: Treláž – čelní pohled (autorka práce 2024)
Obr. 172: Treláž – umístění na budově (autorka práce 2024)
Obr. 173: Treláž – boční pohled (autorka práce 2024)
Obr. 174: Řez kotvením lanek (autorka práce 2024)
Obr. 175: Řez kotvením tyčoviny (autorka práce 2024)
Obr. 176: Tulipán (autorka práce 2024)
Obr. 177: Akébie (autorka práce 2024)
Obr. 178: Mobilní zeleň (autorka práce 2024)
Obr. 179: Magnolie (autorka práce 2024)
Obr. 180: Hortenzie (autorka práce 2024)
Obr. 181: Náprstníky (autorka práce 2024)

Tabulky

Tab.1: Inventarizační tabulka-stromy (autorka práce 2024)
Tab.2: Inventarizační tabulka – keře (autorka práce 2024)
Tab.3: Tabulka sortimentu a kvetení trvalek (autorka práce 2024)
Tab.4: Tabulka sortimentu a kvetení dřevin (autorka práce 2024)
Tab.5: Tabulka sortimentu a kvetení popínavých rostlin (autorka práce 2024)
Tab.6: Tabulka sortimentu a kvetení cibulovin (autorka práce 2024)
Tab. 7: Navrhovaný sortiment (autorka práce 2024)
Tab. 8: Navrhovaný sortiment (autorka práce 2024)
Tab.9: Navrhovaný sortiment (autorka práce 2024)
Tab. 10: Navrhovaný sortiment (autorka práce 2024)
Tab. 11: Navrhovaný sortiment (autorka práce 2024)
Tab.12: Výkaz výměr (autorka práce 2024)
Tab.13: Ekonomické zhodnocení (autorka práce 2024)

